

แนวทางการกำหนดบทบาทและภารกิจให้กับมวลชนของ
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
เพื่อความมั่นคงในยุค ๔.๐

โดย

พลตรี อนุชา ชุ่มคำ

รองผู้อำนวยการสำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศ
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการกำหนดบทบาทและภารกิจให้กับมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อความมั่นคงในยุค ๔.๐” ลักษณะวิชาการทหาร ของ พลตรี อนุชา ชุ่มคำ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมเฒ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการกำหนดบทบาทและภารกิจให้กับมวลชนของกองอำนาจการ
รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อความมั่นคงในยุค ๔.๐

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลตรี อนุชา ชุ่มคำ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๒

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของบทบาทและภารกิจ
มวลชนของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคงและเพื่อ
ศึกษาแนวทางในการจัดทำฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชน เข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐
ตลอดจนหาแนวทางการกำหนดบทบาทและภารกิจให้กับมวลชนของ กอ.รมน. ที่มีประสิทธิภาพ
โดยการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เก็บรวบรวมข้อมูลจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในด้านงานมวลชน (Key Informant) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก
(In-dept interview) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอ
ผลการวิจัยในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑. สภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่า มวลชนของ กอ.รมน.
มีหลากหลายประเภทปัญหาที่พบจึงมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งในด้านทัศนคติของมวลชนที่เปลี่ยนแปลง
ไปตามบริบททางสังคม, กระบวนการสร้างมวลชนยังคงใช้รูปแบบเดิม ๆ, มวลชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ,
ขาดความสามัคคี เกิดเป็นกลุ่มย่อยต่าง ๆ ไม่ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม, ใช้งบประมาณสูง
ในการสร้างมวลชน แต่ใช้ประโยชน์ได้น้อย, มวลชนขาดองค์ความรู้ที่ทันสมัย, การจัดทำฐานข้อมูลยังไม่
มีประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของมวลชนบางประเภทไม่มีกฎหมายรองรับ ๒. แนวทางการจัดทำ
ฐานข้อมูลดำเนินการ ๕ ขั้นตอน ดังนี้ ๑) การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล ๒) การประมวลผลข้อมูล
๓) การดูแลรักษาสารสนเทศเพื่อการใช้งาน ๔) การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ ๕) การติดตาม
ประเมินผล ๓. แนวทางการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคงตามข้อเสนอแนะ
ของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า การจัดตั้งมวลชนทางสื่อสังคมออนไลน์, การให้มวลชน
มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ทางสื่อสังคมออนไลน์
และมวลชนช่วยกันกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะ ๑. กองทัพบกควรมีนโยบาย สนับสนุนและผลักดัน โครงการที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อใช้เป็นที่จัดเก็บและประเมินผลข้อมูล ๒. หน่วยงาน
งานมวลชน ให้ความสำคัญและลงในรายละเอียดในการใส่ข้อมูลที่ถูกต้อง และครบถ้วน ในการจัดทำ
ทำเนียบมวลชน ๓. ในเรื่องการค้าเลือกมวลชน ทดแทนตามความต้องการของหน่วย ซึ่งจะต้องมีคน
รุ่นใหม่ จะต้องมีการและแรงจูงใจที่เหมาะสม และเข้าได้กับคุณวุฒิและวัยวุฒิของมวลชน ที่เป็น
คนรุ่นใหม่ ๔. การเสริมสร้างและดำรงสภาพมวลชน การรวมมวลชนขนาดใหญ่เป็นกลุ่มก้อนเป็นเรื่อง
ที่ยุ้งยากและมีความเสี่ยง ต้องอาศัยมาตรการอื่นมารองรับ เช่น การเยี่ยมเยียนมวลชนถึงประตูบ้าน
๕. การขับเคลื่อนมวลชน ในสถานการณ์ปัจจุบัน ในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารทางสังคมออนไลน์
มีค่อนข้างสูง จึงมีความจำเป็นต้องใช้การสนับสนุนของสื่อสังคมออนไลน์

Abstract

Title Guidelines for the mass usage of the Internal Security Operations
Field Military
Name Maj Gen Anucha Chumkum **Couse** NDC **Class** 62

The objective of this research is to study the current conditions and problems of the roles and missions of masses of the Internal Security Operations Command (ISOC) and making guidelines for preparing a database of the masses (Data-Warehouse) into information technology systems in the 4.0 era. As well as to find an effective way to define roles and missions for ISOC's masses

This research was conducted by qualitative research, collecting data from experts and key informants in the field of mass work (In-dept interview). Content analysis and presenting the research results in descriptive research form. The findings can be summarized as follows : 1. In the current conditions and problems there is variety of ISOC's masses types it was found that masses were of various types. For examples : the attitude of the masses that change according to the social context, Mass building process still uses the same pattern, masses are mostly elderly, lack of unity. And it was found, there is no cooperation in participating in activities, spending a high budget in building the masses. But it is less usable or the masses lack modern knowledge, the database is not efficient, and the practice of some masses is not legal. 2. Guidelines for preparing a database : There are 5 steps: 1) data collection and audit 2) data processing 3) maintenance of information for use 4) information utilization 5) monitoring and evaluation 3. ISOC's mass usage guidelines in the security mission, as suggested by experts and stakeholders, found that the establishment of mass in social media, engaging the masses in expressing opinions in Honoring the Monarchy on social media and the masses help distribute useful information through electronic media.

Suggestions : 1. The Army should have a policy support and push projects involving management of large databases (Big Data) to be used as storage and evaluation of data. 2. ISOC's mass usage should give importance and detail in putting the correct and complete information in the preparation of the Mass List. 3. In regard to the selection of the masses replacement according to the needs of the unit, which a new generation will be required. There must be appropriated measures and incentives. And there must get along with age of the masses a new generation and their qualifications. 4. Strengthening and maintaining the masses in

scale are a difficult and risky matter. Need other measures to support, such as mass visits to the door. 5. Mass mobilization in the current situation, which is online communication technology quite advanced. Therefore it is necessary to use social media as support.

คำนำ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อให้นักศึกษาได้ทำการวิจัยโดยใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษา และนำเอาประสบการณ์จากการทำงานมาพัฒนางานวิจัย อีกทั้งนักศึกษายังได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของงานวิจัย และเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากการทำงานออกมาเป็นผลงานวิจัย ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานภายในองค์กรได้เป็นอย่างดี และในบางประเด็นสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารระดับสูงในการกำหนดนโยบายของประเทศได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารวิจัยเรื่อง “แนวทางการกำหนดบทบาทและภารกิจให้กับมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อความมั่นคงในยุค ๔.๐” ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อค้นพบและองค์ความรู้จากเอกสารวิจัยฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. โดยรวมดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ต่อไป

พลตรี

(อนุชา ชุ่มคำ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือในด้านข้อมูลและด้านวิชาการจากบุคคลหลายท่าน ขอขอบพระคุณ พลเอก ธรรมนูญ หนองบัวระเหว รองผู้บัญชาการทหารบก/ผู้ช่วยผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พลเอก อธิวัฒน์ บุญยะวัฒน์ เสนาธิการทหารบก/เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ทุก ๆ ท่าน ที่อนุเคราะห์ข้อมูลและร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก และที่สำคัญ พลตรี ณรงค์รัชช์ โตสิงห์ตระกูล และพลตรี อำนาจ เลิศหิรัญย์ อาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัยนี้ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ขึ้นและสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พลตรี

(อนุชา ชุ่มคำ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๖
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๘
หลักการและแนวคิดในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐	๘
แผนปฏิบัติการราชการกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	๑๘
ภารกิจของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามยุทธศาสตร์ชาติ	๑๘
แนวคิดเกี่ยวกับมวลชนและจิตวิทยามวลชน	๒๑
แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	๒๕
แนวทางการบริหารจัดการอาสาสมัครและมวลชนประเภทต่าง ๆ	๒๗
หลักการและแนวคิด เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	๔๐
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะความเข้าใจ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy)	๔๙
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๓
กรอบความคิดการวิจัย	๕๕
บทที่ ๓ งานมวลชนของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	๕๗
ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	๕๗
แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	๖๓
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน.	
ในภารกิจด้านความมั่นคง	๖๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ แนวทางการใช้งานมวชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน	
ราชอาณาจักรเพื่อความมั่นคงในยุค ๔.๐	๗๒
ผลการศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๒
ผลการวิจัย	๘๐
สรุป	๘๕
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๘๖
สรุป	๘๖
ข้อเสนอแนะ	๘๗
บรรณานุกรม	๘๙
ภาคผนวก	๙๓
ผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	๙๔
ผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๕
ประวัติย่อผู้วิจัย	๙๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒-๑	การใช้งานมวลชนของ กอ.รমন. ตามภารกิจ ๕ ประการ	๒๗
๓-๑	การใช้งานมวลชนของ กอ.รমন. ตามภารกิจ ๕ ประการ	๖๓
๔-๑	สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับข้อเสนอการพัฒนา รูปแบบเพื่อพัฒนางานมวลชนของ กอ.รমন.	๗๒
๔-๒	ท่านเคยเห็น หรือเคยใช้เทคโนโลยีใดเข้าเข้ามาช่วยในระบบการทำงาน หรือการใช้งานมวลชนของ กอ.รমন. บ้าง	๗๖
๔-๓	รูปแบบการติดต่อสื่อสาร หรือการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างหน่วยงาน กับมวลชน ของ กอ.รমন. เป็นไปในลักษณะใด	๗๗

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒-๑	พันธกิจ ๔ ประการของ กอ.รมน.	๑๙
๒-๒	แผนรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	๒๐
๒-๓	กรอบแนวคิดของการวิจัย	๕๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความมั่นคงถือเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคทุกสมัย โดยกรอบแนวคิดความมั่นคง ให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารแตกต่างกันไปตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา งานด้านการรักษาความมั่นคงจึงเป็นภารกิจสำคัญที่ปรากฏอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และ มีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, ๒๕๖๑: ๗) ดังนั้น การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชาชนทั้งประเทศ รวมทั้งความมั่นคงด้านต่าง ๆ เติบโตไปได้

ในห้วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้เผชิญกับความเสี่ยงทางด้านความมั่นคงภายในประเทศที่รุนแรง ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เห็นได้ชัดเจน ดังนั้น เพื่อเป็นการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ดังกล่าว ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐสภาจึงได้ออกพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ในมาตรา ๗ (๔) โดยได้มีการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือ กอ.รมน. ขึ้นเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ภายใต้การบังคับบัญชาและขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นกลไกของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของรัฐ และช่วยส่งเสริมการทำงานของส่วนราชการอื่น เป็นองค์กรกลางในการบูรณาการ อำนวยการเกี่ยวกับพันธกิจด้านการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตอบสนองนโยบายรัฐบาลทั้งภาวะปกติอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งภาวะไม่ปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย สร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริม ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม

ต่อมาเมื่อรัฐบาลกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ในยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ได้กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร รับผิดชอบด้านการรักษาความสงบภายในประเทศ จำนวน ๔ แผน การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ๑๘ แผน และการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมอีก ๑ แผน ทำให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ต้องมากำหนดภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติที่ได้รับมอบหมายดังนี้

๑. อำนวนการประสานงาน และสั่งการ ปฏิบัติการ และกำกับดูแล การขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและแผนแม่บทในภาพรวม ร่วมกับกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงยุติธรรม และศูนย์อำนวนการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในภาพรวม

๒. อำนวนการประสานงาน และสั่งการ ปฏิบัติการ และกำกับดูแล ในการขับเคลื่อน แผนแม่บทย่อยด้านการรักษาความสงบภายในประเทศ และแผนแม่บทย่อยด้านการป้องกัน และ แก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยมีกระทรวงกลาโหมทำหน้าที่ติดตามสถานการณ์และ ช่วยแก้ไข้ปัญหา

๓. อำนวนการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลในการขับเคลื่อนแผนย่อย การพัฒนากลไกบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม ร่วมกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ และ ศูนย์อำนวนการักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และจากภารกิจดังกล่าว นำมาสู่พันธกิจ ๔ ประการ ประกอบไปด้วย

๓.๑ การติดตามแจ้งเตือนและประเมินแนวโน้มสถานการณ์

๓.๒ การบูรณาการแผนงานแนวทางการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

๓.๓ การอำนวนการ ประสานเสริม การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

๓.๔ การติดตามและประเมินผล

ซึ่งกำหนดให้ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมตามพันธกิจทั้ง ๔ ประการด้วย และ กองอำนวนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ยังได้กำหนดแผนปฏิบัติราชการ (แผนรักษา ความมั่นคงภายใน) ประกอบด้วยแผนงาน ๖ ด้าน คือ

๑. การติดตามแจ้งเตือนและประเมินแนวโน้มสถานการณ์

๒. การบูรณาการแผนงานแนวทางการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

๓. การอำนวนการ ประสานงาน เสริมงานการป้องกันแก้ไข้ปัญหา

๔. การติดตามและประเมินผล

๕. การเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งการส่งเสริมให้ ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาความมั่นคงในราชอาณาจักร

๖. การปฏิบัติการข่าวสาร

จากแผนปฏิบัติราชการของกองอำนวนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ยุทธศาสตร์ชาติ, ๒๕๖๑) ในข้อ ๕ รูปแบบหนึ่งของการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของกอง อำนวนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร คือ การเชิญชวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เข้ามา รับการฝึกอบรม เข้าร่วมโครงการ และเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยขึ้นตรงต่าง ๆ ของกอง อำนวนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมฯ เข้าร่วมโครงการ หรือผ่านกิจกรรม ดังกล่าวจะถือได้ว่าเป็นมวลชนของกองอำนวนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มวลชนเหล่านี้จะมี คุณสมบัติสำคัญ คือ เป็นคนที่มีความรักชาติมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความรัก ความสามัคคี ความปรองดองสมานฉันท์ มีความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกด้านความมั่นคงพร้อมเข้าเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวัง

แจ้งเตือน และเข้าร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

ปัจจุบันมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร อาจสามารถจำแนกได้เป็น ๔ ประเภท คือ ๑) มวลชนหลัก ได้แก่ หลักสูตรไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์เครือข่ายความมั่นคงระดับผู้บริหาร (พคบ.) หลักสูตรผู้นำเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ หลักสูตรอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) ๒) มวลชนเสริม ได้แก่ เครือข่ายข่าวประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อความมั่นคง โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด เครือข่ายผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ๓) มวลชนตามสถานการณ์ เช่น เครือข่ายมวลชนในการเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบสถานการณ์ ด้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้นในชุมชน ด้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ด้านการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ด้านป้องกันแก้ไขปัญหาภัยคุกคามด้านแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และ ๔) มวลชนจากการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรม ได้แก่ โครงการเพชรในตม กลุ่มมวลชนเป็นจิตอาสาสร้างสามัคคีปรองดอง กลุ่มเยาวชน ร่วมปกป้องผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติ ค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สังคมพหุวัฒนธรรม และการขยายเครือข่ายมวลชน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งมีจำนวนมากและหลากหลายประเภท ทั้งนี้เพื่อให้การใช้งานมวลชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านมวลชนได้มีความพยายามในการจัดทำ “คู่มือการปฏิบัติงานด้านมวลชน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร” เพื่อให้มีการบูรณาการพลังมวลชนของทุกกลุ่ม และทุกประเภท อีกทั้งเห็นควรให้มีการจัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการบริหารกิจการมวลชนแห่งชาติ” และจัดทำโครงสร้างการทำงานร่วมกันของหน่วยงานมวลชนในทุกระดับอย่างเป็นระบบ ต่อมาภายหลังพบว่าการดำเนินงานดังกล่าว ไม่ประสบผลสำเร็จ ด้วยเหตุผลสำคัญคือ ขาดความร่วมมือจากกระทรวงต่าง ๆ ที่มีมวลชนเป็นของตัวเอง (สำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศ, ๒๕๖๒)

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท รองผู้บัญชาการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้มอบนโยบายเรื่องมวลชนไว้ว่า “งานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรนั้นงานมวลชนสำคัญที่สุด ถ้ากองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีฐานมวลชนที่มีความเข้มแข็ง ก็จะสามารถใช้มวลชนสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ตามหน้าที่และภารกิจ ได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ” จากนโยบายดังกล่าว ทางสำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จึงจัดให้มีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดในการดำเนินงานด้านมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๒๘ ธ.ค. ๒๕๕๙ และต่อมา พลเอก สสิน ทองภักดี เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ปฏิบัติราชการแทน ผอ.รมน.) จึงได้อนุมัติหลักการกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อการใช้มวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตามที่สำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศเสนอ เมื่อ ๒๐ ม.ค. ๒๕๖๐ สรุปมีขั้นตอนการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ขั้นตอนการคัดเลือกมวลชน ๒) ขั้นเสริมสร้างมวลชน และ ๓) ขั้นขับเคลื่อนมวลชน (สำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศ, ๒๕๖๒) และเมื่อ ๘ พ.ย. ๒๕๖๒ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้บัญชาการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ได้มอบนโยบายให้ กอ.รมน. ขับเคลื่อนมวลชนให้มีบทบาทในการเป็น เครือข่ายการเฝ้าระวัง และ แจ้งเตือนภัย ด้านความมั่นคง ในทุก ๆ ด้านอีกด้วย

อย่างไรก็ตามการกำหนดกรอบการดำเนินงานด้านมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความต่อเนื่อง ด้านนโยบาย ขาดการสานต่องานด้านการขับเคลื่อนมวลชน หรือการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หน่วยผู้ใช้งานมวลชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมวลชนที่ถูกต้อง และไม่มีแนวทางในการใช้งานมวลชนที่ชัดเจน อีกทั้งการจัดทำ ข้อมูลมวลชนที่ผ่านมากการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ยังคงเป็นลักษณะกระจายตามหน่วยขึ้นตรง ที่รับผิดชอบ ขาดการบูรณาการด้านเครือข่าย ผู้วิจัยจึงจะดำเนินการศึกษาเพื่อหาแนวทางการใช้งาน มวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง เพื่อให้มี ประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานได้จริง ตลอดจนบูรณาการและเชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลของ เครือข่ายองค์กรภาคประชาชน เครือข่ายข่าว และมวลชนเข้ากับ National Big Data ด้านความมั่นคง ของยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนา ประเทศมั่นคง ประชาชนมีความสุข โดยใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อม สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในภารกิจด้านความมั่นคง
๒. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดทำฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในภารกิจด้านความมั่นคงเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐
๓. เพื่อหาแนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคงที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญด้านมวลชน และผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในการใช้งานมวลชน โดยนำเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยนี้ เป็นประเด็นความมั่นคงที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ ตามขอบเขตการใช้งานมวลชน ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในภารกิจด้านความมั่นคง กำหนดไว้ในแผน รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ตามพันธกิจ ๔ ประการคือ

- ๑.๑ การบูรณาการแผนงานแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหา
- ๑.๒ อำนวยการ/ ประสานเสริม การป้องกันแก้ไขปัญหา
- ๑.๓ การติดตาม แจ้งเตือนและประเมินแนวโน้มสถานการณ์
- ๑.๔ การติดตามประเมินผล

๒. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมวลชนของ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เท่านั้น

๓. การขับเคลื่อนมวลชน ของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มุ่งเน้นไปที่หน้าที่ของมวลชน ๕ ประการ ตามที่ได้ขออนุมัติต่อผู้อำนาจการกองอำนาจการรักษา ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร คือ

๓.๑ มวลชนต้องขยายผลอุดมการณ์ความรักชาติไปสู่ครอบครัว ญาติพี่น้องและ สังคมโดยรวม

๓.๒ มวลชนต้องร่วมแสดงพลังความจงรักภักดี ความรักชาติ และมีจิตสำนึก ด้านความมั่นคง เข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสสมหามงคล และโอกาสสำคัญต่าง ๆ

๓.๓ เป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยคุกคามด้านความมั่นคง

๓.๔ ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓.๕ เข้าร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นำเสนอ ผลการวิจัยในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ผู้บริหารระดับสูงของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร นักวิชาการด้านมวลชน ตลอดจน การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้นำมวลชนกลุ่มต่าง ๆ

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี หลักการต่าง ๆ

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอแนวทางการใช้ งานมวลชนที่มีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. รับทราบสภาพปัจจุบัน และรับทราบปัญหาของการใช้งานมวลชนของ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง

๒. ได้แนวทางในการจัดทำระบบฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชนของกองอำนาจรักษา ความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่สามารถบูรณาการและเชื่อมโยง หรือ แลกเปลี่ยนข้อมูล

ของเครือข่ายองค์กรภาคประชาชน เครือข่ายข่าว และมวลชน เข้ากับ National Big Data ได้ เพื่อเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐

๓. ได้แนวทางในการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคงที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญด้านมวลชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้งานมวลชน โดยการนำเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

คำจำกัดความ

มวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

	หมายถึง	กลุ่มพ่อค้า ประชาชน และข้าราชการ ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ รวมถึงผู้ที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยขึ้นตรงของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จัดให้มีขึ้น
มวลชนหลัก	หมายถึง	มวลชนที่มีพระราชบัญญัติ กฎหมาย และระเบียบรองรับ ซึ่งได้มอบหมายให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้ง ฝึกอบรม และใช้งานมีหลักสูตรและระยะเวลาในการอบรมชัดเจน เช่น หลักสูตรไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) หลักสูตรผู้นำเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ หลักสูตรอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) หลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นต้น
มวลชนเสริม	หมายถึง	มวลชนที่ริเริ่มและจัดตั้งขึ้นเองโดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อเสริมงานด้านต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ เช่น หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์เครือข่ายความมั่นคงระดับผู้บริหาร (พคบ.) เครือข่ายข่าวประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อความมั่นคง โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด เครือข่ายผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง
มวลชนตามสถานการณ์	หมายถึง	มวลชนที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังติดตาม ตรวจสอบงานด้านความมั่นคงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เครือข่ายมวลชนในการเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้นในชุมชน ด้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ด้านการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ด้านป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นต้น

มวลชนจากการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรม

	หมายถึง	มวลชนที่เกิดจากโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยขึ้นตรงของกอง อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้ริเริ่มขึ้นเป็น ครั้งแรก เช่น โครงการเพชรในตม กลุ่มมวลชนเป็นจิตอาสาสร้าง สามัคคีปรองดอง กลุ่มเยาวชนร่วมปกป้องผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติ ค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สังคมพหุวัฒนธรรม และการขยาย เครือข่ายมวลชน เป็นต้น
ความมั่นคง	หมายถึง	การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทาง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมี ความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของ ประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหาร ประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดอง และความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศชุมชนมี ความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิตมีการออม สำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
หน่วยจัดตั้งมวลชน	หมายถึง	หน่วยที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดฝึกอบรมมวลชน
หน่วยใช้งานมวลชน	หมายถึง	หน่วยที่มีหน้าที่ในการใช้งานมวลชนประเภทต่าง ๆ
ผู้บริหารองค์กร	หมายถึง	ผู้บังคับบัญชาของหน่วยจัดตั้งมวลชนและผู้บังคับบัญชาของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรทุกระดับ
ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้งานมวลชน	หมายถึง	ผู้บริหารองค์กร ผู้แทนหน่วยจัดตั้งมวลชน ผู้แทนหน่วยใช้งาน มวลชน และผู้แทนมวลชนประเภทต่าง ๆ
ผู้เชี่ยวชาญด้านมวลชน	หมายถึง	ผู้ที่เคยปฏิบัติงาน และมีประสบการณ์ด้านมวลชน มากกว่า ๕ ปี

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางในการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อภารกิจด้านความมั่นคงในยุค ๔.๐ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. หลักการและแนวคิดในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐
๒. แผนปฏิบัติการราชการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
๓. แนวคิดเกี่ยวกับมวลชนและจิตวิทยามวลชน
๔. แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
๕. เอกสาร บทความ เกี่ยวกับกรอบแนวทางการฝึกอบรม และการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
๖. แนวทางการบริหารจัดการอาสาสมัครและมวลชนประเภทต่าง ๆ
๗. หลักการและแนวคิด เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร
๘. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)
๙. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๑๐. กรอบความคิดการวิจัย

หลักการและแนวคิดในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐, ๒๕๖๑ : ๑) ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชโองการประกาศใช้เป็นยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐, ๒๕๖๑ : ๗ - ๙) โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย เกราะขอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทำมาทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และความลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาสำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้ง กาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

๖. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาลปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤตินิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรม มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวก

ความมั่นคงถือเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคทุกสมัย โดยกรอบแนวคิดความมั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหาร แตกต่างกันไปตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและพลิกผันได้ ทำให้มิติทั้งปวงถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้ ด้วยเหตุนี้กรอบแนวคิดความมั่นคงแบบเดิมจึงถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม เป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า “ความมั่นคงแบบองค์รวม” ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงจึงมีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงมีเป้าหมายสำคัญในภาพรวมระยะ ๒๐ ปี ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและความรัก ความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้เกิดขึ้นในประชาชนทุกระดับ การพัฒนาระบบงานด้านการข่าวให้มุ่งเน้นการบูรณาการข้อมูลข่าวสาร

ด้านความมั่นคงอย่างเป็นระบบ การพัฒนาปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และกลไกในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคความมั่นคงให้มีเอกภาพมีประสิทธิภาพ และมีการบูรณาการการดำเนินงานอย่างแท้จริง

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อย และสันติสุข ให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ในสถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคี ประองตอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน พร้อมทั้งจะร่วมแก้ไขปัญหามาของชาติ

๑.๑ การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนไทยทุกคนในทุกภาคส่วน มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอาชีพการงานรายได้ที่เพียงพอ ได้รับโอกาสและความเสมอภาค อย่างเท่าเทียม มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจปัญหาสำคัญของสังคม มีความรักความสามัคคี ตระหนักและให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติ และพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ ตลอดจนช่วยเหลือประชาชน โดยการอำนวยความสะดวกอย่างกว้างขวางและครอบคลุม ปลุกฝังจิตสำนึกและคุณสมบัติพื้นฐานคนไทยที่ดีให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม สร้างเสริมความรักความสามัคคี ความตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงและพัฒนาประเทศ ให้กับทุกภาคส่วนทั้งประชาชน ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ผ่านทาง โครงการ กิจกรรม และการรณรงค์ต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงการดำเนินการในทุกวิถีทางที่เหมาะสม อย่างต่อเนื่องและจริงจังจนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน

๑.๒ การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้คนในชาติมีจิตสำนึกรักและหวงแหน มุ่งจงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวศูนย์รวมจิตใจหนึ่งเดียวกันของคนทั้งชาติ โดยปลุกฝังและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ รณรงค์เสริมสร้างความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยและชาติไทย ผ่านทางกลไกต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวาง จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติและพระราชกรณียกิจอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนส่งเสริมให้ยึดถือหลักคำสอนซึ่งเป็นแก่นแท้หรือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อุปถัมภ์ และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแพร่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยพัฒนาทั้งจิตใจ และปัญญา รวมทั้งต้องจัดให้มีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนา ไม่ว่าในรูปแบบใด การส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย ตลอดจนอุปถัมภ์ค้ำจุนศาสนาอื่นให้มุ่งเน้นการสั่งสอนคนให้เป็นคนดี รักความสงบสันติสุข พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติบ้านเมือง และช่วยเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันของคนต่างศาสนาอย่างปรองดอง ไม่ให้เกิดการแบ่งแยกแตกต่าง

๑.๓ การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้การบริหารจัดการบ้านเมืองและการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่สอดคล้องกับบริบทของไทย เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืนตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งได้ผู้นำและนักการเมืองที่เป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมสูง และกล้าตัดสินใจ โดยปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในบริบทของไทย ส่งเสริมให้นักการเมืองมีคุณภาพเป็นคนดีมีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ เป็นประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และของพรรคพวกเพื่อนพ้อง เสริมสร้างพรรคการเมืองและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีนโยบาย แนวคิด และการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลสากล ไปจนถึงพัฒนาปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเลือกตั้งได้อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างความสามัคคีปรองดอง จนสามารถคัดกรองคนดี คนเก่ง มีความรู้ ความสามารถและกล้าตัดสินใจ เข้ามาบริหารประเทศให้มุ่งไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและสอดคล้องเหมาะสมกับสังคมไทย

๑.๔ การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ เพื่อให้ประเทศชาติมีกลไกเฉพาะเจาะจงที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขต้นเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหาภายในประเทศทั้งปวงให้หมดไป มีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยพัฒนาปรับปรุงกลไกและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่มีอยู่เดิม เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นต้น หรือที่ต้องออกแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมรองรับปัญหาความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ได้ทุกมิติ กำหนดและเสริมสร้างบทบาทของหน่วยงาน องค์กรหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบวิธีการดำเนินงาน การบูรณาการการปฏิบัติให้สอดคล้อง เกื้อกูล และต่อเนื่องกัน ตลอดไปจนถึงสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่สาเหตุได้อย่างแท้จริง

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๑ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน เพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจนยุติลง หรือไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยผลักดันการวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงของปัญหาของทุกภาคส่วนในทุกประเด็นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการหารือ วางแผน และยกระดับวิธีการแก้ไขปัญหาที่อาศัยการผนึกกำลังคนและทรัพยากรให้มีส่วนร่วมแบบบูรณาการอย่างแท้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหลักและรองรับในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชน

ทั้งจากภัยคุกคามและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรม ทางไซเบอร์ การฟอกเงิน การค้ำมนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสินค้าเถื่อน การค้าและการเผยแพร่ระบาดของยาเสพติด การขยายอำนาจหรือแข่งขันกันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รวมไปถึงปัญหาการรุกเข้ามาอย่างรวดเร็วของทุนขนาดใหญ่ เทคโนโลยียุคใหม่ การย้ายถิ่นของทุนและแรงงานข้ามชาติ ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคง รวมไปถึงการส่งเสริมผลักดันหลักการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ ตลอดจนโครงการสำคัญของประเทศให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

๒.๒ การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ เพื่อให้ทราบสถานการณ์ล่วงหน้า และสามารถแก้ไขปัญหาและภัยคุกคามในอนาคตได้ทันเวลาที่ก่อนจะลุกลามต่อไปรวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมในทุกด้าน ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธวิธี งบประมาณ ระบบควบคุมบังคับบัญชา ระบบงานด้านการข่าวกรองเทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนต่าง ๆ ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานรอง ตั้งแต่ขั้นการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน วิเคราะห์ กำหนดแนวทางป้องกัน ไปจนถึงขั้นการลงมือแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่สำคัญต่าง ๆ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน เสริมสร้างพลังของประชาชนและชุมชนให้ร่วมกับกำลัง ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาสำคัญต่าง ๆ อาทิ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การแผ่อิทธิพลทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจ และการย้ายถิ่นของทุนข้ามชาติ ที่อาจกระทบต่อความมั่นคง ไปจนถึงติดตามตรวจสอบ การปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศที่กำหนดอย่างราบรื่น

๒.๓ การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการแก้ไขจนเกิดความสงบและสันติสุขอย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกับภาคอื่น ๆ โดยยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการบูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามประเมิน และรายงานผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ประสิทธิภาพในการเข้าแก้ไขปัญหาสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดความรุนแรง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการจัดปัญหาความขัดแย้งและความไม่เป็นธรรมให้ได้อย่างจริงจังและถาวร ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ให้เข้มแข็งจนเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปพร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวทางสันติวิธี ผ่านกลไกต่าง ๆ รวมไปถึงการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร ผลักดันให้มีการยึดถือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พร้อมดูแลและป้องกันมิให้มีการบิดเบือนคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของทุกกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะเยาวชน ตามยุทธศาสตร์พระราชทาน

“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง ศาสตร์พระราชา รวมถึงการสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงการบริการต่าง ๆ ของรัฐให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่น ๆ

๒.๔ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล สามารถดำรงอยู่ได้ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม รวมถึงประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทัพหน่วยงานเกี่ยวข้อง และภาคประชาชน ให้สามารถพัฒนาสมรรถภาพของประเทศ ควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการสมุทรภิบาล ในการบริหารจัดการ ปกป้อง และดูแลรักษาผลประโยชน์ทั้งหมดของชาติ เสริมสร้างและบริหารจัดการความมั่นคงทั้งชายแดนทางบก ทะเลอาณาเขต และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยอย่างบูรณาการและเป็นระบบ รวมไปถึงการพัฒนาระบบเฝ้าตรวจติดตามระบบตรวจคนเข้าเมือง การสำรวจและจัดหลักเขตแดนทางบกและการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาเขตทางทะเล สร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐมีบทบาทและขีดความสามารถเหมาะสม มีการดำเนินการต่าง ๆ และสอดส่องดูแลอย่างต่อเนื่อง กำหนดพื้นที่อนุรักษ์อย่างถูกต้องและเป็นระบบ สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนในเรื่องการให้ความสำคัญกับฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ตลอดถึงแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ พัฒนาฟื้นฟู ป้องกัน และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดความรัก ห่วงแหน และมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างเข้มแข็งยั่งยืน

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับแบบบูรณาการให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง

๓.๑ การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระวังภัยภัย และป้องกันปัญหาและภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา โดยเสริมสร้าง พัฒนา และบูรณาการขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทธโศปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและนำผลผลิตด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติและทุกด้าน รวมทั้งให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในรูปแบบประชารัฐ และประชาคมข่าวกรองต่างประเทศอย่างแน่นแฟ้น

๓.๒ การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ เพื่อให้ทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นทั้งปวงของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคงได้รับการพัฒนา เสริมสร้างศักยภาพ ให้มีความพร้อม เพียงพอ และเป็นรูปธรรม ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธโศปกรณ์ รวมทั้งระบบบริหารจัดการในการป้องกันประเทศ และ

การป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ตลอดจนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สามารถระดมทรัพยากรได้อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน ส่งผลให้สามารถปกป้องอธิปไตยและแก้ไขปัญหาความมั่นคงได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ โดยการจัดทำแผนพัฒนาและแผนกำลังทรัพยากร รวมถึงขีดความสามารถทั้งปวงของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมชัดเจน มีการประเมินขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง พร้อมพัฒนาคน โครงสร้างกำลังรบและยุทธวิธีให้เหมาะสมเพียงพอและเป็นรูปธรรม สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ ความรุนแรงยกระดับการฝึกหัดให้เป็นแบบบูรณาการที่ทันสมัย มีความสมบูรณ์ พร้อมนำไปปฏิบัติได้กับสถานการณ์จริงเสริมสร้างความสัมพันธ์ในการปฏิบัติการร่วมและการป้องกันภัยคุกคามด้านความมั่นคงกับเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ มิให้เกิดข้อขัดแย้งหรือปัญหาเกี่ยวกับเขตแดนทางบกและอาณาเขตทางทะเล พร้อมทั้งมีกลไกแก้ไขปัญหาความเห็นต่างหรือความขัดแย้ง ผ่านทางการเจรจา และมาตรการทางการทูต ตลอดไปจนถึงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ป้องกันประเทศ การพลังงานทหาร การพลังงานทหาร กิจการอวกาศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างหลักประกันให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การมีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบอัจฉริยะในอนาคต มีเทคโนโลยีเป็นของตนเอง สามารถแข่งขัน และลดการพึ่งพาหรือนำเข้าจากต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศได้

๓.๓ การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสถานะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง โดยพัฒนาปรับปรุงนโยบาย แนวทาง ระบบกลไกการบริหารจัดการ ตลอดถึงแผนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งปวงให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และพร้อมรองรับภัยทุกประเภททั้งในปัจจุบันและอนาคต ผลักดันให้ทุกภาคส่วนมีการฝึกหัดร่วมกันในทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องจริงจังจนสามารถปฏิบัติได้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกันอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้มีประสิทธิภาพชัดเจนเป็นรูปธรรม ยกระดับการแบ่งปันข้อมูล ทรัพยากร การพัฒนาเทคโนโลยี และการฝึกอบรมให้ทุกส่วนรู้จักและเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ อย่างแท้จริง สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการได้ทุกรูปแบบตั้งแต่ ในระดับชาติไปจนถึงระดับท้องถิ่น ตลอดถึงพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์การภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะรองรับปัญหาร่วมกันไว้

๔.๑ การเสริมสร้างและรักษาคุณภาพสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสันติสุข มั่นคง และสมดุลสำหรับทุกฝ่าย ให้ทุกประเทศพร้อมเข้ามีส่วนร่วมในการประสานและปฏิบัติการกิจต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกันและนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน โดยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในทุกระดับและทุกด้านกับนานาชาติ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจ

และประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์มิติต่าง ๆ อย่างสมดุล พัฒนาและเสริมสร้างระบบ กลไก มาตรการ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทย ให้สามารถดำเนินไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการแลกเปลี่ยน แบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร ด้านความมั่นคงร่วมกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ผลักดันการหารือทั้งระบบทวิภาคีและพหุภาคีใน ทุกระดับอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ไปจนถึงความตระหนักรู้ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งลดความหวาดระแวงระหว่างกัน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนการเยือน ในระดับต่าง ๆ และการจัดเวทีสนทนาและเปลี่ยนความคิดเห็น จนทำให้บรรยากาศการดำเนินการ ระหว่างประเทศในทุกเรื่องทุกขั้นตอน ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพ อย่างแท้จริง

๔.๒ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ ประเทศภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้อย่างสันติวิธี และร่วมมือกัน เพื่อการพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของ ประชาคมอาเซียนและความเป็นแกนกลางของอาเซียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ ที่ดีในระหว่างประชาชนทุกมิติและทุกระดับ ทำการและเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน อย่างแน่นแฟ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับมิติประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศ สมาชิกอาเซียนทั้งหมด ประเทศสำคัญในภูมิภาค และนานาชาติทั่วโลก รวมทั้งกรอบความร่วมมือ ด้านความมั่นคงระดับภูมิภาคอื่น ๆ ที่จะช่วยสร้างเสถียรภาพภูมิภาค ตลอดจนผลักดันและเผยแพร่ การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชาให้เป็นที่เข้าใจและมีการนำไป ประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในภูมิภาค อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา อย่างยั่งยืนร่วมกันต่อไป

๔.๓ การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กร ภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อให้ความมั่นคงในภาพรวมทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และโลก มีการ พัฒนาไปสู่สันติสุขอย่างแท้จริง เป็นรูปธรรม และยั่งยืน โดยผลักดันส่งเสริมให้การดำเนินการและ ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นไปตามหลักการปฏิบัติสากล กฎหมาย และความตกลงระหว่างประเทศ พร้อมทั้งคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐต่อรัฐ เอกชนต่อเอกชน และประชาชนต่อประชาชน สร้างเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการป้องกันและระงับภัยคุกคามทุกรูปแบบ พร้อมพัฒนา ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกระดับของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง อาเซียน รวมถึงระหว่าง มิตรประเทศในกรณีเกิดวิกฤตการณ์สำคัญ อาทิ ความอดอยาก ภัยพิบัติขนาดใหญ่ ฯลฯ ส่งเสริม บทบาทของไทยในเวทีความมั่นคงระหว่างประเทศและการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ให้นานาชาติตระหนักและให้การยอมรับถึงความสำคัญ รวมไปถึงการเสริมสร้างพลังบวกหรือ อำนาจแบบนุ่มนวลของไทย โดยอาศัยการส่งเสริมและเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีและวัฒนธรรมประเพณีไทย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชา ความนิยมวิถีไทย สินค้าไทย ฯลฯ ผ่านความสัมพันธ์ ทุกรูปแบบทุกระดับและทุกช่องทาง

๕. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริงเป็นรูปธรรมมีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ สามารถจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง เกิดความมั่นใจได้ว่าหน่วยงานรับผิดชอบทั้งหลักและรองพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๕.๑ การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวม อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความพร้อมรองรับปัญหาได้ทุกระดับและทุกช่วงเวลาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีเอกภาพ โดยเสริมสร้างพร้อมทั้งยกระดับกลไก หน่วยงาน เช่น กองทัพอากาศ กองอำนาจการรักษความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นต้น และกฎหมายที่มีอยู่เดิมหรือที่พัฒนาขึ้นใหม่ ผ่านทางการบูรณาการความร่วมมือและการปฏิบัติกับทุกภาคส่วน มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม พัฒนาการวางแผนและเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน กำหนดหน่วยงานและตัวผู้รับผิดชอบในทุกระดับ พร้อมเฝ้ากรองรับปัญหา สัมมนาระดมความคิดเห็น ตลอดจนให้การสนับสนุนในทุกด้านอย่างต่อเนื่องจริงจังตั้งแต่ยามปกติหรือยามสงบ มีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับบริบทและความก้าวหน้าของยุคสมัย พร้อมทั้งสามารถสร้างความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ รวมไปถึงความเชื่อมโยงกับทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การบริหารจัดการความมั่นคงให้อำนาจต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติสามารถขับเคลื่อนไปได้ตามแผน อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยพัฒนาส่งเสริมการวางแผนคู่ขนานแบบบูรณาการให้สอดคล้องรองรับยุทธศาสตร์ชาติในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องในทุกมิติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างผลกดันการบริหารจัดการตลอดถึงการบูรณาการดำเนินการในทุกด้านให้ประสานสอดคล้องและสามารถปฏิบัติร่วมกันได้อย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งครอบคลุมการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติในทุกมิติอย่างยั่งยืน

๕.๓ การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้การดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เอกภาพ และเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่กำหนด โดยให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติพัฒนาและเสริมสร้างหน่วยงานบุคลากร เครื่องมือ ระบบการบริหาร และการจัดสรรงบประมาณในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่มีอยู่ ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดการบูรณาการ ความร่วมมือของทุกภาคส่วน รวมทั้งมีความพร้อมมีขีดความสามารถที่ทันสมัย เหมาะสม เพียงพอ และคล่องตัว มีเอกภาพในการบริหารจัดการที่ชัดเจน ตลอดจนมีบทบาทสำคัญในการรับผิดชอบดูแลปัญหาความมั่นคงทุกมิติในระดับนโยบาย พร้อมรองรับบริบทที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดอย่างแท้จริง

จากประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ ประการ ประกอบกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างคน สรุปได้ว่า ต้องจัดให้มีการพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็งมีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ต้องมีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ มีจิตสำนึกรักและหวงแหน จงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปลุกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เสริมสร้างพลังของประชาชนและชุมชนให้ร่วมกับกำลังตำรวจทหาร และหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ ในการเฝ้าระวังป้องกัน และแก้ไขปัญหาสำคัญต่าง ๆ ต้องพัฒนาและฝึกพลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของชาติ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพ ให้มีความพร้อมเพียงพอ และเป็นรูปธรรม ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธโศปกรณ์ รวมทั้งระบบบริหารจัดการในการป้องกันประเทศ และป้องกันภัยคุกคามทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ตลอดจนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

แผนปฏิบัติการราชการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ในห้วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้เผชิญกับความเสี่ยงทางด้านความมั่นคงภายในประเทศที่รุนแรง ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เห็นได้ชัดเจน ดังนั้นเพื่อเป็นการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ดังกล่าว ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐสภาจึงได้ออกพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ในมาตรา ๗ (๔) โดยได้มีการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือ กอ.รมน. ขึ้นเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีภายใต้การบังคับบัญชาและขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นกลไกของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของรัฐ และช่วยส่งเสริมการทำงานของส่วนราชการอื่น เป็นองค์กรกลางในการบูรณาการ อำนวยการเกี่ยวกับพันธกิจด้านการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตอบสนองนโยบายรัฐบาลทั้งภาวะปกติอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งภาวะไม่ปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย สร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม

ภารกิจของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามยุทธศาสตร์ชาติ

ต่อมาเมื่อรัฐบาลกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ในยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ได้กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรรับผิดชอบด้านการรักษาความสงบภายในประเทศ จำนวน ๔ แผน การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ๑๘ แผน และการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมอีก ๑ แผน ทำให้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ต้องกำหนดภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติที่ได้รับมอบหมายดังนี้

๑. อำนวยการประสานงาน และสั่งการ ปฏิบัติการ และกำกับดูแล การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและแผนแม่บทในภาพรวม ร่วมกับกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงยุติธรรม และศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในภาพรวม

๒. อำนวยการประสานงาน และสั่งการ ปฏิบัติการ และกำกับดูแล ในการขับเคลื่อนแผนแม่บทย่อยด้านการรักษาความสงบภายในประเทศ และแผนแม่บทย่อยด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยมีกระทรวงกลาโหมทำหน้าที่ติดตามสถานการณ์และช่วยแก้ไขปัญห

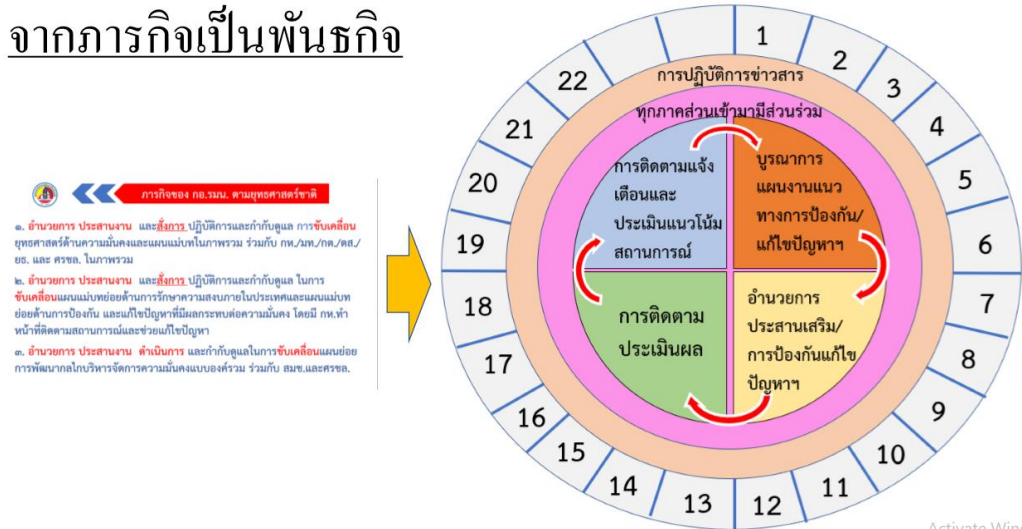
๓. อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลในการขับเคลื่อนแผนย่อย การพัฒนากลไกบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม ร่วมกับ สภาความมั่นคงแห่งชาติ และศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และจากภารกิจดังกล่าว นำมาสู่พันธกิจ ๔ ประการประกอบไปด้วย

- ๓.๑ การติดตามแจ้งเตือนและประเมินแนวโน้มสถานการณ์
- ๓.๒ การบูรณาการแผนงานแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญห
- ๓.๓ การอำนวยการ ประสานเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญห
- ๓.๔ การติดตามและประเมินผล

จากนั้น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จึงได้กำหนดเป็นแผนงานย่อยอีกจำนวน ๒๒ แผน ดังแสดงในภาพ ๒-๑ และ ๒-๒

แผนภาพที่ ๒-๑ พันธกิจ ๔ ประการของ กอ.รมน.

จากภารกิจเป็นพันธกิจ

ที่มา : กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, เอกสารประกอบการบรรยาย, ๒๕๖๒

แผนภาพที่ ๒-๒ แผนรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

แผนรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ที่มา : กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, เอกสารประกอบการบรรยาย, ๒๕๖๒

จากพันธกิจดังกล่าว กำหนดให้ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมตามพันธกิจทั้ง ๔ ประการด้วย และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ยังได้กำหนดแผนปฏิบัติการราชการ (แผนรักษาความมั่นคงภายใน) ประกอบด้วยแผนงาน ๖ ด้าน คือ

๑. การติดตามแจ้งเตือนและประเมินแนวโน้มสถานการณ์
๒. การบูรณาการแผนงานแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา
๓. การอำนวยความสะดวกเสริมงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา
๔. การติดตามและประเมินผล

๕. การเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๖. การปฏิบัติการข่าวสาร

จากแผนปฏิบัติการราชการในข้อ ๕ รูปแบบหนึ่งของการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร คือ การเชิญชวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เข้ามารับการฝึกอบรม เข้าร่วมโครงการ และเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยขึ้นตรงต่าง ๆ ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมฯ เข้าร่วมโครงการหรือผ่านกิจกรรม ดังกล่าวจะถือได้ว่าเป็นมวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มวลชนเหล่านี้จะมีคุณสมบัติสำคัญ คือ เป็นคนที่มีความรักชาติ มีความจงรักภักดีต่อ

สถาบันพระมหากษัตริย์ มีความรักความสามัคคีความปรองดองสมานฉันท์ มีความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกด้านความมั่นคงพร้อมเข้าเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวัง แจ่งเตือน และเข้าร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับมวลชนและจิตวิทยามวลชน

มวลชน

ตามความหมายโดยทั่วไปหมายถึง กลุ่มคนที่รวมตัวกันด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือด้วยความสนใจและความต้องการที่ต้องตรงกัน ซึ่งก็มีทั้งเกิดขึ้นเองตามกระบวนการทางสังคมและเกิดขึ้นด้วยการจัดตั้ง แต่เป็นการจัดตั้งโดยประชาชน เพื่อประโยชน์ร่วมกันของประชาชนเหล่านั้น (เฟ่ง บัวหอม, ๒๕๖๓) ในขณะเดียวกัน หากพิจารณาให้แคบลงซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของงานมวลชน จะหมายถึง กลุ่มคนที่มารวมตัวกันด้วยความมุ่งหมายเฉพาะเจาะจง ซึ่งส่วนมากจะมีลักษณะของการจัดตั้งหรือถูกควบคุมโดยรัฐ และรัฐก็ใช้มวลชนเหล่านี้เพื่อประโยชน์ของรัฐเป็นหลักหรืออาจจะเพื่อประโยชน์ของประชาชนร่วมด้วย แต่ต้องเป็นไปตามที่รัฐกำหนด

จิตวิทยามวลชน

หมายถึง ศาสตร์ที่ศึกษาถึงธรรมชาติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่รวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มหรือหมู่คณะ ทั้งที่มีการจัดตั้งเป็นองค์กรหรือไม่ได้มีการจัดตั้งเป็นองค์กรก็ตาม เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงหรือกำหนดพฤติกรรมของผู้คนเหล่านั้นให้เป็นไปตามความต้องการ (กองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๖๓)

ลักษณะสำคัญของจิตวิทยามวลชน

เฟ่ง บัวหอม (ออนไลน์, ๒๕๖๓) ได้กล่าวถึงลักษณะเครื่องมือของจิตวิทยามวลชนไว้ดังนี้

ลักษณะสำคัญของจิตวิทยามวลชน ได้แก่

1. เน้นการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข่าวสาร
2. เน้นการพัฒนาชุมชนและพัฒนาสังคม
3. เน้นการสร้างคนดีและพัฒนาคุณภาพของประชาชน
4. เน้นการสร้างเสริมและรักษาระเบียบวินัย
5. เน้นการสร้างพลังร่วมเพื่อพิทักษ์รักษาสถาบันสำคัญของชาติ

เครื่องมือสำคัญของจิตวิทยามวลชน ได้แก่

1. การประชาสัมพันธ์ (Public Relation)
2. การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda)
3. การอบรมกลุ่มมเกลลาทางสังคม (Socialization)
4. การรื้อระดมทางสังคม (Mobilization)

จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับมวลชน

นันทิยา มั่งมี (ออนไลน์, ๒๕๖๓) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. มวลชนหรือฝูงชนที่มีพฤติกรรมร่วมมักชอบอารมณ์ความรู้สึกที่รุนแรง การสื่อสารในรูปแบบนี้จึงต้องอาศัยความขึงขัง การยืนยันที่หนักแน่น เอาจริงเอาจัง การใช้เหตุผลเข้าเจรจาหวานล่อมมักไม่ได้ผล
2. การใช้การสร้างมโนภาพที่แจ่มชัดเพื่อให้กระทบใจมวลชนอย่างแรง เช่น การใช้ภาพเด็กผู้หญิงโดนระเบิดเสื้อผ้าเปลือยเปล่าในสงครามโลกครั้งที่สอง และเบื้องหลังคือความโกลาหลของแสงไฟที่พวยพุ่ง
3. การทำตัวเป็นพวกที่มีค่านิยม ทรศนะ ความเชื่อ ศรัทธา เช่นเดียวกับมวลชนที่เราสื่อสารด้วย เช่น การคาดผ้าขาวม้าที่เอวของนักการเมืองในขณะที่ทำการหาเสียงในภาคอีสาน
4. การนำผลของพฤติกรรมเสนอกลับอย่างรวดเร็วและเสนอซ้ำ ๆ เพื่อให้กระทบใจของมวลชนผู้รับสาร เช่น การนำเสนอข่าวออกทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์อย่างทันที มีภาพและเสียงประกอบ
5. หากเกิดความมึนงงต่อบุคคลและลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ควรจัดการให้ความรู้แก่มวลชนโดยสื่อมวลชนหรือนักศึกษาที่วางตัวเป็นกลางไปจนถึงการที่รัฐบาลต้องยื่นมือเข้าโค่นล้มบุคคลลัทธิการเมือง หรือศาสนานั้น ๆ ที่มีส่วนทำให้คนงมงาย
6. หากต้องนำมวลชนในกรณีเร่งด่วน ฉุกฉิน หรือระยะสั้น เช่น การป้องกันสาธารณภัยที่เกิดขึ้นหรือเกิดเหตุการณ์วุ่นวายสับสนทางการเมือง ผู้นำมวลชนจะต้องเข้าร่วมมีปฏิบัติการด่วน คำสั่งต้องรวดเร็ว พุดซ้ำ โดยเว้นระยะให้คำพูดเข้าไปแทรกซึมในสมองของผู้รับสาร
7. ในกรณีผู้นำต้องการปลูกฝังแนวความคิดหรือความเชื่อบางอย่างลงในมวลชน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยเวลา ผู้นำต้องมีลักษณะที่ประกอบไปด้วยบาร์มี มีเกียรติประวัติ เป็นที่ยอมรับนับถือยำเกรงแก่บุคคลทั่วไป
8. ฝูงชนจะรู้สึกว่าเป็นกลุ่ม ดังนั้นวิธีหนึ่งที่จะโน้มน้าวใจได้ผลคือ ฝูงชนจะต้องมีความรู้สึกเป็นปัจเจกบุคคล และจิตวิทยาที่จะโน้มน้าวใจให้ได้ผลดีที่สุดคือ ความกลัว หมายถึง การชี้ให้เห็นถึงอันตรายหรือโทษถ้าไม่กระทำตาม อันเป็นการเร้าอารมณ์ให้มวลชนทำตามที่เราปรารถนา เมื่อใช้วิธีชี้ให้กลัวแล้ว ควรยืนยันด้วยว่าถ้ากระทำตามจะปราศจากภัยหรือโทษนั้น ๆ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง (Expectations Theory) ของ Vroom หรือ ทฤษฎี V.I.E.

องค์ประกอบของทฤษฎีแห่งความคาดหวัง ของ Vroom (1964 : 91-103)

V = มาจากคำว่า Valence หมายถึง ความพึงพอใจ

I = มาจากคำว่า Instrumentality หมายถึง สื่อเครื่องมือวิถีทางที่นำไปสู่ความพึงพอใจ

E = มาจากคำว่า Expectancy หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น

บุคคลมีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นจึงต้องพยายามกระทำการด้วยวิธีหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ ซึ่งเพื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามที่ตั้งคาดหวัง หรือคาดหวังเอาไว้นั้นก็ได้รับความพึงพอใจ และขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ แนวความคิดของ Vroom เป็นผู้เสนอโดยมีความเห็นว่าบุคคลจะพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยจะเลือกทางเลือกที่เชื่อว่าจะนำไปสู่ผลตอบแทนหรือรางวัลที่เขาต้องการมากที่สุด ทฤษฎีนี้ทำนายว่าบุคคลแต่ละคนจะเลือกทางเลือกที่มีผลตอบแทนสูงสุด

ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom มีข้อสังเกตคือ บุคคลใดจะได้รับการจูงใจที่จะใช้ความพยายาม ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือสำเร็จต่อเป้าหมายก็ต่อเมื่อเชื่อในความสามารถของตนเองว่าความพยายามในการปฏิบัติงานจะมีผลในทางดี และผลการปฏิบัติงานช่วยให้ได้ผลตอบแทนตามที่ต้องการ หรือปรารถนา หรืออาจสรุปได้ว่าการที่จะโน้มน้าวจิตใจให้คนทำงานขึ้นอยู่กับความคาดหวัง (Expectancy) ที่คนเชื่อว่าความพยายามของคนจะสัมฤทธิ์ผลออกมาเป็นระดับผลงาน ดังนั้นบุคคลจะทำงานให้สำเร็จหรือไม่ต้องการอะไร และจะใช้กลยุทธ์อะไรในอันที่จะดำเนินการบรรลุเป้าหมายตามที่เขาเลือกทางเดินเอาไว้

ปัจจัยหลักทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom มี ๔ ประเภท คือ

๑. ความคาดหวัง หรือความคาดหวัง คือความเชื่อเกี่ยวกับความน่าจะเป็นพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะความมากน้อยของความเชื่อใจอยู่ในช่วงระหว่าง ๐ (ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ และผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ) และ ๑ (มีความแน่ใจว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ)

๒. ความพอใจ คือความรุนแรงของความต้องการของพนักงานสำหรับผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ความพอใจจะเป็นบวกหรือลบได้ภายในสถานการณ์ของการทำงานเราอาจจะคาดหวังได้ว่าผลลัพธ์ เช่นผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง และการยกย่องโดยผู้บังคับบัญชาจะให้ความพอใจในทางบวกผลลัพธ์ เช่น ความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน หรือการตำหนิจากผู้บังคับบัญชาจะให้ความพอใจในทางลบ ในทางทฤษฎีและผลลัพธ์อย่างใดจะต้องความพอใจ เพราะว่าผลลัพธ์ดังกล่าวนี้จะเกี่ยวพันกับความต้องการของบุคคล

๓. ผลลัพธ์ คือผลที่ติดตามมาของพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และอาจจะแยกประเภทเป็นผลลัพธ์ระดับที่หนึ่ง และผลลัพธ์ระดับที่สอง ผลลัพธ์ระดับที่หนึ่งจะหมายถึงผลการปฏิบัติงานที่สืบเนื่องจากการใช้กำลังความพยายามของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ผลตอบแทนเพิ่มขึ้น หรือการเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

๔. สื่อกลาง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ระดับที่หนึ่ง และผลลัพธ์ระดับที่สอง สรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกของบุคคลถึงพฤติกรรม หรือตำแหน่งที่เหมาะสมของตนเอง หรืออาจเป็นความรู้สึกถึงความเหมาะสมในบทบาทของผู้อื่นหรืออีกนัยหนึ่งความคาดหวังของบุคคลเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อตนเองอย่างหนึ่งว่าตนเองควรจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือต้องการที่ตนรับผิดชอบอยู่ความคิดดังกล่าวนี้ยังรวมถึงการคิดถึงบุคคลอื่นเช่น ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน

จากแนวคิดเกี่ยวกับมวลชน และจิตวิทยามวลชนประกอบกับพันธกิจ ตามพระราชบัญญัติ การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ในมาตรา ๗ (๔) ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) มีหน้าที่เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม

รูปแบบหนึ่งที่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ดำเนินการตามมาตรา ๗ (๔) ที่กล่าวมา คือ การเชิญชวนประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้เข้ามารับการฝึกอบรม เข้าร่วมโครงการ และ/หรือเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมฯ เข้าร่วมโครงการ และ/หรือผ่านกิจกรรมดังกล่าวจะถือได้ว่าเป็น “มวลชนของ กอ.รมน.” มวลชนเหล่านี้จะมีคุณสมบัติสำคัญ คือ เป็นคนที่มีความรักชาติ มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความรักความสามัคคีความปรองดองสมานฉันท์ มีความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกด้านความมั่นคง พร้อมเข้าเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังแจ้งเตือน และเข้าร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

ปัจจุบัน มวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สามารถจำแนกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑. มวลชนหลัก หมายถึง มวลชนที่มี พระราชบัญญัติ กฎหมายและระเบียบ รองรับ ซึ่งได้มอบหมายให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้งฝึกอบรม และใช้งาน มีหลักสูตรการฝึกและระยะเวลาแน่นอนในการอบรม

๒. มวลชนเสริม หมายถึง มวลชนที่ริเริ่มและจัดตั้งขึ้นเองโดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อเสริมงานด้านต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ

๓. มวลชนตามสถานการณ์ หมายถึง มวลชนที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบงานด้านความมั่นคงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๔. มวลชนจากการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรม หมายถึง มวลชนที่เกิดจากโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยขึ้นตรงของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้ริเริ่มขึ้นเป็นครั้งคราว

มวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีหน้าที่พื้นฐาน ๕ ประการ คือ (สำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ, ๒๕๕๕ : ๓๕)

๑. ขยายผลอุดมการณ์ความรักชาติไปสู่ครอบครัว ญาติพี่น้อง และสังคมโดยรวม
๒. ร่วมแสดงพลังความจงรักภักดี ความรักชาติ และมีจิตสำนึกด้านความมั่นคง โดยเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสมหามงคล และโอกาสสำคัญต่าง ๆ
๓. เป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามด้านความมั่นคง
๔. ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจกับเจ้าหน้าที่รัฐ
๕. เข้าร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลประเภทมวลชน ที่จัดตั้งโดยหน่วยงาน และจำนวนมวลชน ของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในปัจจุบัน หาข้อมูลอ้างอิงได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากแต่ละหน่วย แต่ละสำนักฝ่ายอำนาจการที่รับผิดชอบ ขาดการบันทึกอย่างเป็นทางการเป็นระบบผู้วิจัย ได้รวบรวมเอกสารหนังสือของหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากสำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ พบว่าข้อมูลมีความคลาดเคลื่อน ขาดความสมบูรณ์ และขัดแย้งกันอยู่หลายประการ และมวลชนบางประเภทไม่สามารถหาข้อมูลได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้เก็บรวบรวม และสังเคราะห์ข้อมูลใหม่ โดยจะแสดงรายละเอียดไว้ในบทที่ ๓

แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

กรอบแนวทางการใช้งานมวลชน กอ.รมน.

คู่มือการปฏิบัติงานด้านมวลชน กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (๒๕๕๕) ได้กล่าวเรื่องการดำเนินงานด้านมวลชนของ กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ไว้ว่า ในการบูรณาการพลังมวลชนของทุกกลุ่ม และทุกประเภท กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พยายามผลักดันให้จัดตั้ง “ศูนย์อำนาจการบริหารกิจการมวลชนแห่งชาติ” และจัดทำโครงสร้างการทำงานร่วมของหน่วยงานมวลชนในทุกระดับ อย่างเป็นระบบ การดำเนินการขับเคลื่อนพลังมวลชนให้ กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภาค และกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จังหวัดเป็นหน่วยประสาน ภายใต้การดำเนินงานที่เรียกว่า “ศูนย์ประสานงานมวลชน” (ศปช.) การดำเนินงานแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ การเตรียมมวลชน มีการปฏิบัติใน ๕ เรื่อง ได้แก่

๑. รวบรวมมวลชนและจัดทำฐานข้อมูล
๒. ปรับแนวคิดของการทำงานร่วมกันของ ศูนย์ประสานงานมวลชน กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ศปช.กอ.รมน.) ในทุกระดับ
๓. เสริมสร้างอุดมการณ์มวลชน
๔. การสร้างเครือข่ายมวลชน ศปช.กอ.รมน.ทุกระดับ
๕. การขยายมวลชน

ขั้นที่ ๒ การใช้มวลชน หรือการขับเคลื่อนมวลชน มีการปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่

๑. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มวลชนมีอุดมการณ์ความรักชาติ
๒. ใช้เป็นเครือข่ายเผ่าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามด้านความมั่นคง

ในการดำเนินงานด้านมวลชนที่กำหนดไว้ในคู่มือฯ ดังกล่าว ปรากฏว่าไม่เป็นผลสำเร็จตามแนวคิดที่ได้วางไว้ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๖๐ พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภาค ได้มอบนโยบายเรื่องมวลชนของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ไว้ว่า “งานของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร งานมวลชนสำคัญที่สุด ถ้ากองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีฐานมวลชนที่มีความเข้มแข็ง กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ก็สามารถใช้งานมวลชนสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ตามหน้าที่และภารกิจได้ราบรื่น และมีประสิทธิภาพ” จากนโยบายดังกล่าว ทางสำนักงาน

กิจการมวลชนและสารสนเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จึงจัดให้มีการประชุม ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดในการดำเนินงานด้านมวลชน ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรขึ้น เมื่อวันที่ ๒๘ ธ.ค. ๒๕๕๙ และต่อมา พลเอก สติน ทองภักดี เลขาธิการ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ปฏิบัติราชการแทน ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร) ก็ได้อนุมัติหลักการกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อการใช้มวลชน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เมื่อ ๒๐ ม.ค. ๒๕๖๐ สรุปดังนี้ (สำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศ, ๒๕๖๐)

ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อการใช้งานมวลชน กอ.รมน. มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การคัดเลือกมวลชน กล่าวคือ เป็นขั้นการฝึกจัดตั้ง (ใหม่) จากกลุ่มประชาชน เริ่มต้นในพื้นที่เป้าหมายตามแผนงานที่หน่วยขึ้นตรง ของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กำหนด ซึ่งผลจากการฝึกจัดตั้งใหม่จะทำให้สามารถแบ่งมวลชนได้เป็น ๒ แบบ คือ

๑. แบบที่ ๑ : มวลชนสมาชิก หมายถึง ประชาชนที่หน่วยขึ้นตรง ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้คัดเลือกเข้าทำการฝึกตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว มีความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนมีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๒. แบบที่ ๒ : มวลชนเพื่อการใช้งาน หมายถึง ประชาชนที่หน่วยขึ้นตรงของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้คัดเลือกเข้าทำการฝึกตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนภารกิจตามภาระหน้าที่ที่ต้องการ มอบให้ โดยใช้การสัมภาษณ์ ตรวจสอบประวัติและคัดเลือก ทั้งนี้ประชาชนกลุ่มนี้ ถือเป็นมวลชนที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรคาดหวัง ซึ่งจะนำเข้าสู่การดำเนินการในขั้นที่ ๒ ต่อไป โดยหน่วยขึ้นตรงกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จะต้องยืนยันให้ได้ว่า ในการฝึกแต่ละรุ่นสามารถคัดสรรมวลชนแบบที่ ๒ ได้จำนวนเท่าไร เพื่อให้สามารถยืนยันจำนวน ยอดมวลชนที่จะนำมาปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ขั้นที่ ๒ เสริมสร้างมวลชน กล่าวคือ เป็นขั้นการเสริมสร้างมวลชนเพื่อการใช้งาน โดยการพัฒนาสัมพันธ์และการฝึกทบทวนเพื่อเพิ่มศักยภาพ/เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถเฉพาะเพิ่มเติมให้กับ มวลชนตามกลุ่มการใช้งาน ซึ่งหน่วยขึ้นตรงของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จำเป็นต้องหุ้มเทการปฏิบัติในขั้นนี้ เพื่อให้สามารถรักษาจำนวนยอดมวลชนเพื่อการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันสมัย และเป็นจริง

ขั้นที่ ๓ การขับเคลื่อนมวลชน หรือหมายถึงการใช้งานมวลชน ในขั้นนี้ ได้แบ่งวิธีการใช้งานมวลชนตามภารกิจไว้ ๕ ประเภทการใช้งาน ดังนี้

๑. ภารกิจที่ ๑ ร่วมรณรงค์เผยแพร่/เสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ
๒. ภารกิจที่ ๒ ร่วมแสดงพลังเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสต่าง ๆ
๓. ภารกิจที่ ๓ ร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามที่กระทบต่อด้านความมั่นคงของชาติ

๔. ภารกิจที่ ๔ ร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๕. ภารกิจที่ ๕ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ และแสดงพลังเพื่อให้กำลังใจเจ้าหน้าที่รัฐ

การขับเคลื่อนมวลชนในการทำภารกิจ ๕ ประการ ทางสำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (๒๕๖๒) ได้ชี้แจงในการประชุมหน่วยขึ้นตรง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เมื่อ ๑๖ พ.ค. ๒๕๖๒ ว่าในห้วงตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ว่า ปัจจุบันมีมวลชนรวมทั้งสิ้น ๖๑๔,๕๓๔ คน งบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรม ๓๕๘,๘๘๑,๗๓๕ บาท สามารถแยกการใช้งานตามภารกิจ ๕ ประการ ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ ๒-๑

ตารางที่ ๒-๑ การใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ตามภารกิจ ๕ ประการ

การใช้งานตามภารกิจที่	สชว.	สมท.	ศปป.๑	ศปป.๒	ศปป.๓	ศปป.๔	ภาค ๑	ภาค ๒	ภาค ๓	ภาค ๔	รวม
	กอ.รมน.										
๑	-	๔,๔๐๕	๔,๘๘๐	๓๕๗,๕๘๙	-	-	๑,๘๐๐	๕,๗๙๓	๑๕,๕๒๙	๑,๔๐๐	๓๙๑,๓๙๖
๒	-	๓๒,๗๘๕	-	๓๐๓,๑๔๗	-	-	๑,๕๐๐	๕,๐๖๔	๑๖,๘๔๙	๒,๘๓๐	๓๖๒,๑๗๕
๓	๑๗,๓๒๐	๓,๖๓๔	๙,๗๒๖	๓๐๓,๑๔๗	๕,๙๕๗	-	๘๐๐	๕,๗๙๓	๑๓,๔๑๗	๘๕๐	๓๖๐,๖๔๔
๔	-	๓,๒๑๒	-	๑๒,๐๐๐	-	-	๔๐๐	๓,๖๕๔	๑๑,๔๕๑	๗๕๐	๓๑,๔๖๗
๕	-	๓,๓๗๔	-	-	-	-	๖๐๐	๓,๕๙๘	๑๓,๘๖๐	๑,๒๐๐	๒๒,๖๓๒

ที่มา : ข้อมูล สำนักงานกิจการมวลชนและสารนิเทศ กอ.รมน. ,๒๕๖๒

จากตารางที่ ๒-๑ พบว่า มวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สามารถใช้งานตามภารกิจที่ ๑ คือ การร่วมรณรงค์เผยแพร่/เสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติมากที่สุด รองลงมาคือ ภารกิจที่ ๒ คือ การร่วมแสดงพลังเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสต่าง ๆ อันดับ ๓ คือ การร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามที่กระทบต่อด้านความมั่นคงของชาติ

คำย่อ

สชว. หมายถึง สำนักการข่าว

สมท. หมายถึง สำนักกิจการมวลชน และสารนิเทศ

ศปป.๑ หมายถึง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๑

ศปป.๒ หมายถึง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๒

ศปป.๓ หมายถึง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๓

ศปป.๔ หมายถึง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๔

แนวทางการบริหารจัดการอาสาสมัครและมวลชนประเภทต่าง ๆ

ผู้วิจัย ทำการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการมวลชนประเภทต่าง ๆ ของหน่วยงานอื่นเพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับการบริหารจัดการมวลชนของ กอ.รมน. ดังนี้

กองเสือป่า

กาญจนา ชุมศรี (๒๕๓๔ : ๒๒-๒๔) กล่าวว่ากิจการเสือป่าเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๕๔ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ พระบิดาแห่งกิจการรักษาดินแดน ได้ตระหนัก

ถึงภัยการรุกรานจากภายนอกประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส ฯลฯ เป็นต้น จึงพระราชทานกิจการ รักษาดินแดนขึ้นอย่างเป็นทางการ คือ “กิจการเสือป่า” เมื่อ ๑ พ.ศ. ๒๔๕๔ ด้วยวัตถุประสงค์จะ ฝึกหัด คนไทยที่ไม่ได้เข้ารับราชการทหาร ให้มีกำลังร่างกายแข็งแรง มีความรู้ในเรื่องอาวุธ และวิธีรบ ตลอดจนการลดอันตรายต่าง ๆ เพื่อให้มีระเบียบวินัยและเป็นผู้ร่นาที่ดี

การเข้าเป็นเสือป่าในครั้งนั้น เป็นด้วยความสมัครใจไม่มีการบังคับ หรือเกณฑ์ใด ทั้งสิ้น การจัดหน่วยเสือป่าในยุคนั้นมี ๑๑ กองพล คือ ๑) กองพลหลวง (รักษาพระองค์) ๒) กองพลกลาง (มณฑล กรุงเทพฯ) ๓) กองพลบน (มณฑลกรุงเทพฯและนครสวรรค์) ๔) กองพลเหนือ (มณฑล พิษณุโลกและเพชรบูรณ์) ๕) กองพลปีกซ์ใต้ (มณฑลนครศรีธรรมราชและปัตตานี) ๖) กองพล ตะวันออก (มณฑลนครราชสีมาและอุดรธานี) ๗) กองพลตะวันตก (มณฑลนครชัยศรีและราชบุรี) ๘) กองพลอีสาน (มณฑลร้อยเอ็ดและอุบลราชธานี) ๙) กองพลพายัพ ๑๐) กองพลอาคนย์ (มณฑล ปราจีนบุรีและจันทบุรี) และ ๑๑) กองพลหริดี (มณฑลภูเก็ตและชุมพร)

ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อ “กองพล” เป็น “กองเสนา” เช่น กองเสนาหลวง, กองเสนากลาง เป็นต้น กองเสือป่าแต่ละจังหวัดจะมีสโมสรเป็นของตนเอง สโมสรของเสือป่านี้ใช้สำหรับการสังคมของ เสือป่า และการฝึกสอนด้วย สโมสรแห่งแรกเปิดขึ้นที่ สนามเสือป่า เขตดินนา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๔๕๔ ทุก ๆ ป่ายวันเสาร์ เป็นเวลาของเสือป่าหัดวิชาทหาร พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงหัดและสอนด้วยพระองค์เอง เมื่อจบการฝึกสอนแล้ว พระองค์มักจะทรงอบรม โดยอาศัยหลักพุทธศาสนาเป็นประจำ หลังจากอบรมแล้วเจ้าหน้าที่จะรวบรวมจัดพิมพ์แบบฝึกสอน เสือป่า และแจกจ่ายต่อไปโดยเฉพาะ “เทศนาเสือป่า”

หลังจากได้จัดตั้งเสือป่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้พระราชทาน “ลูกเสือ” ขึ้นอีกโดยมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับเสือป่า แต่ผู้เข้ารับการอบรมต่างวัยกัน ตามกระแสพระราชปรารภของพระองค์ว่า “กองเสือป่า” ก็ได้จัดตั้งขึ้นเป็นหลักฐานแล้ว แต่ผู้ที่เป็น เสือป่านั้นเป็นผู้ใหญ่แล้ว ฝ่ายเด็กผู้ยังอยู่ในปฐมวัยก็สมควรจะได้รับการฝึกฝน ทั้งในส่วนร่างกายและ จิตใจ ควรประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ กิจการเสือป่าก็สิ้นสุดตามไปด้วย

สรุป กองเสือป่า จัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกหัดคนไทยที่ไม่ได้เข้ารับราชการทหาร ให้มีกำลัง ร่างกายแข็งแรง มีความรู้ในเรื่องอาวุธ และวิธีรบ ตลอดจนการลดอันตรายต่าง ๆ เพื่อให้มีระเบียบ วินัยและเป็นผู้ร่นาที่ดี ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มแรกของการฝึกประชาชนในการป้องกันประเทศ

ยุวชนทหาร

กาญจนา ชุมศรี (๒๕๓๔ : ๒๕) กล่าวว่า กิจการยุวชนทหารเกิดขึ้นเมื่อกิจการเสือป่า ได้ทรุดโทรมสลายตัวไป แต่มิได้หมายความว่าหลักการสำคัญได้สลายตัวตามไปด้วย เหตุการณ์ในยุโรป ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๗๕ กำลังผันผวนอยู่นั้น รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๗ ได้คำนึงถึงว่าทหารกองหนุนมีจำนวนมากมาย แต่ขาดตัวผู้บังคับบัญชาในตำแหน่งชั้นผู้บังคับหมวด ที่มีอยู่ กี่ยศสูงขึ้นทุกที จึงได้คิดจัดตั้ง “กรมยุวชนทหาร” ขึ้น ซึ่งปรารถนาจะให้กรมนี้เป็นเครื่องจักรผลิต นายทหารชั้นผู้บังคับหมวด

ดังนั้น ในเดือน มิถุนายน ๒๕๗๘ กระทรวงกลาโหมได้ริเริ่มมีการฝึกวิชาทหารให้แก่ นักเรียน โดยกำหนดความมุ่งหมายไว้ในระเบียบทหารบก ที่ ๑/๗๗๔๒ ว่าด้วยนักเรียนที่จะเข้ารับ การฝึกวิชาทหาร

การรับสมัครยุวชนทหารชายนั้น รับสมัครจากนักเรียนชายที่ศึกษาในชั้นมัธยมปลาย หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘ เลือกจากนักเรียนที่มีร่างกายแข็งแรง พร้อมส่วนสูงตามเกณฑ์ของราชการทหาร ทหารนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกต้องผ่านการตรวจโรค ตรวจสายตา และจะได้รับเครื่องแบบของทหารที่ ทางราชการจ่ายให้เป็นกางเกงขาสั้นสีทากี้แกมเขียว เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีเดียวกับ หมวกแก๊ปทรงหม้อ ตาลมีกระบัง คาดเข็มขัดหนังสีน้ำตาลหัวทองเหลือง สวมถุงเท้ายาวครึ่งน่องสีดำ รองเท้าหนังสีดำ เครื่องแบบนี้เปลี่ยนแปลงรูปแบบมาจากการสวมเสื้อนอกขาว ลูกกระดุมห้าเม็ด สวมหมวกฟาง มีผ้าพันหมวกสีน้ำเงินสลักเหลือง และขีดบอกระดับชั้นประถมหรือมัธยมไว้ด้วย และจะได้รับแจก เครื่องแบบพร้อมรองเท้าบูท (ปทุมรัตน์ อาวุโสสกุล, ๒๕๔๔)

หน่วยฝึกยุวชนทหารครั้งแรกของประเทศไทยมี ๓๑๕ นาย อยู่ในความอำนวยการ ของมณฑลทหารบกที่ ๑ ครั้งต่อมาได้ขยายวงกว้างออกไปจนถึงต่างจังหวัด

พ.ศ. ๒๔๘๐ ขยายชั้นเรียนถึงชั้น ๑, ๒, ๓, มีจำนวนประมาณ ๓,๐๐๐ นาย

พ.ศ. ๒๔๘๑ ยกฐานะแผนกฝึกที่ ๖ กรมจเรทหารบกขึ้นเป็น “กรมยุวชนทหารบก” มีจำนวนประมาณ ๑๐,๐๐๐ นาย (พระนครและต่างจังหวัด) แบ่งแยกเป็น ๔ แผนก ดังนี้

แผนกที่ ๑ มีหน้าที่ฝึกยุวชนนายทหาร, ยุวชนนายสิบ, ยุวชนนารี

แผนกที่ ๒ มีหน้าที่ฝึกยุวชนทหาร เฉพาะพระนคร และธนบุรี

แผนกที่ ๓ มีหน้าที่ฝึกยุวชนทหารในต่างจังหวัด (จังหวัดที่ไม่มีหน่วยทหาร)

แผนกที่ ๔ มีหน้าที่กำหนดระเบียบแบบแผน, หลักสูตร, ประสานงาน แผนกที่ ๑, ๒, ๓

และฝึกฝนอบรมครูฝึกของกรมยุวชนทหารบก

ในปีนี้ได้มียุวชนทหารสำเร็จชั้น ๓ เป็นรุ่นแรกและผู้ที่ได้คะแนนดีเยี่ยมได้รับการให้ไป ศึกษาวิชาทหารเพิ่มเติมที่ยุโรป ๑ นาย และได้ประกอบพิธีทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องแบบยุวชนทหาร แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ในฐานะที่พระองค์ดำรงตำแหน่งอุปถัมภ์ ของยุวชนทหาร

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๓ ได้เบิกขยายในต่างจังหวัดเพิ่มเติมขึ้นอีก และ ในบริเวณเขตจังหวัดชายแดนในเขตปลอดภัยขึ้นด้วย เช่น

ภาคเหนือ จัดตั้งหน่วยฝึกยุวชนที่ เชียงใหม่ แพร่ น่าน ลำปาง พิชณุโลก และนครสวรรค์

ภาคกลาง จัดตั้งที่ ลพบุรี อยุธยา สระบุรี นนทบุรี และสมุทรปราการ

ภาคอีสาน จัดตั้งที่ นครราชสีมา อุบลราชธานี หนองคาย ขอนแก่น สกลนคร และนครพนม

ภาคตะวันออก จัดตั้งที่ ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา

ภาคใต้ จัดตั้งที่ราชบุรี เพชรบุรี ชุมพร หลังสวน ระนอง นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ปัตตานี และสงขลา และยังมียุวชนเหล่าพิเศษ เช่น เหล่าปืนใหญ่ ทหารช่าง ทหารสื่อสาร ฯลฯ อีกด้วย

พ.ศ. ๒๔๘๔ กรมยุวชนทหารบก เปลี่ยนชื่อเป็น “กรมเตรียมการทหาร” ด้วยความมุ่งหมาย ที่จะขยายการให้ความรู้ทางวิชาทหารแก่ประชาชนอีกด้วย

พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๘๖ กิจการยุวชนทหารได้เจริญก้าวหน้าไปมาก สมัยที่ประเทศมีภัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้น กรมเตรียมทหารได้รวบรวมกำลังยุวชนทหารทุกประเภท ทุกเหล่า บรรจตามอัตราสงครามถึง ๓ กองพล (๒๗ กองทัพ) พร้อมด้วยผู้บังคับบัญชา เตรียมการที่จะปฏิบัติการร่วมกับกองทัพต่าง ๆ ได้

ยุวชนทหารของไทยนิยมฝึกกันมาก นักเรียน นิสิต และนักศึกษา กระตือรือร้นที่จะสมัครเป็นยุวชนและยุวนารี และกระทรวงศึกษาธิการก็สนใจให้ความร่วมมือดีมาก ผู้ที่สอบวิชาทหารที่ได้คะแนนไปเพิ่มวิชาสามัญด้วย ถ้าหากสอบวิชาทหารตกก็พักกันตวิชาสามัญด้วย ทำให้ยุวชนทหารตั้งใจเรียน และผลการศึกษาได้ผลดี (กาญจนา ชุมศรี, ๒๕๓๔ : ๒๔-๒๖)

พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้มีการตราพระราชบัญญัติยุวชนทหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๖ เพื่อกำหนดโครงสร้างทางปกครอง บทบาท หน้าที่และอำนาจการฝึกให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

พ.ศ. ๒๔๘๘ หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง กิจการยุวชนทหารได้สลายตัว เพราะการบีบบังคับของฝ่ายสัมพันธมิตร ด้วยเหตุผลผลการทางการเมืองในปัญหาที่ว่าด้วยการยุวชนทหารเป็นพฤติกรรมชนิดหนึ่งของ “ลัทธิเผด็จการ” (กาญจนา ชุมศรี, ๒๕๓๔ : ๒๖)

พ.ศ. ๒๔๙๐ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ยุติลงได้ ๒ ปี ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติยุวชนทหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๖ แต่แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกยุวชนทหารนี้ได้พัฒนาต่อมาเป็นการฝึกนักศึกษาวิชาทหารภายใต้การควบคุมของกรมการรักษาดินแดนหรือหน่วยบัญชาการกำลังสำรองในปัจจุบัน

ยุวชนทหาร นับเป็นการฝึกประชาชนที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นมวลชนที่สำคัญที่จะช่วยรักษาความมั่นคงภายในประเทศอีกมวลหนึ่ง

ลูกเสือชาวบ้าน

พ.ศ. ๒๔๖๘-๒๔๗๐ สมาชิกคอมมิวนิสต์จากประเทศจีน ได้ถูกส่งตัวเข้ามาขยายงานในกลุ่มคนจีนในประเทศไทย และการดำเนินงานได้แผ่ขยายอิทธิพลเรื่อยมาจนสามารถจัดตั้ง “พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย” การดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์มุ่งไปภาคอีสานมากที่สุด เพราะสามารถติดต่อขอรับการสนับสนุนสิ่งต่าง ๆ ได้จากประเทศใกล้เคียง และได้เกิดการปะทะกับเจ้าหน้าที่ไทยเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๘ ที่บ้านนาบัว ต.เรณูนคร อ.ธาตุพนม จ.นครพนม (ปัจจุบันอยู่ในพื้นที่ อ.เรณูนคร) เรียกว่า “วันเสียปืนแตก” ผลักดันให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยต้องมีสติ ให้ดำเนินการต่อสู้ด้วยอาวุธ

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นต้นมา สถานการณ์ตามแนวชายแดนภาคอีสานของประเทศไทย ถูกภัยคุกคามจากการปฏิบัติการของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรง โดยแทรกซึม โฆษณาชวนเชื่อ ชักชวน เด็กหนุ่มสาวเขาให้นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ และให้เดินทางไปฝึกอบรม ลัทธิการเมืองการทหารในประเทศลาว ประเทศเวียดนามเหนือ และประเทศจีนตอนใต้ เป็นเวลา ๘ เดือน - ๑ ปี เมื่อเด็กเหล่านี้กลับสู่ถิ่นฐานเดิมของตนจะกลับมาพร้อมคนแปลกหน้า และจะทำให้การโฆษณาชวนเชื่อ ชักชวนคนในหมู่บ้านต่าง ๆ ให้นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์มากขึ้น อีกทั้งยังชักชวนให้ต่อต้านขัดขวางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ พฤติกรรมแบบนี้ได้เริ่มแพร่กระจายไปสู่จังหวัดเลยอย่างกว้างขวาง

จากประสบการณ์นี้ทำให้ พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ ผู้รับผิดชอบพื้นที่ที่มีปัญหาข้างต้น ได้ตระหนักถึงภัยคุกคามและการขยายไป สู่กลุ่ม

ชาวบ้านอื่นที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง จึงร่วมกับตำรวจตระเวนชายแดน พร้อมทั้งคัดเลือกชาวบ้านตามแนวชายแดนในพื้นที่ ต.แสงพา ต.นาดี และ ต.ป่อภาค ให้เข้ามารับการฝึกอบรมเป็น “อาสาสมัครชาวบ้านชายแดน” โดยมี “กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน” ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายตลอดการฝึก เน้นในด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ระหว่างการฝึกได้อบรมก็ได้สอดแทรกระบบหมู่ของกิจกรรมลูกเสือไว้ด้วย ต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์ลี้ภัยอาสาสมัครประเภทนี้ อีกทั้งมีหน่วยราชการอื่นทำโครงการในลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น ไทยอาสาป้องกันชาติ อาสารักษาดินแดน ฯลฯ ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน ในที่สุดได้มีการยกเลิกการฝึกอบรมชาวบ้านรักษาชายแดน และปรับปรุงเป็น “ลูกเสือชาวบ้านชายแดน”

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ ก.ค. ๒๕๑๖ ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “ลูกเสือชาวบ้าน” ได้ตกลงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นส่วนหนึ่งของคณะลูกเสือแห่งชาติ และ ฯพณฯ นายอภัย จันทวิมล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติในขณะนั้น จึงได้ตราข้อบังคับฉบับที่ ๖ ลง ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๖ เพื่อบังคับใช้กับลูกเสือชาวบ้าน

พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีคำสั่ง ฯพณฯ นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ที่ สร. ๒๐๕/๒๕๓๔ ลง ๖ มิ.ย. ๒๕๓๔ แต่งตั้งให้ พลตำรวจโท สมควร หริกุล เป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกเสือชาวบ้านเป็นพลังมวลชนในการสร้างความมั่นคง และเป็นพลังในการพัฒนาชาติไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า (ประสงค์ แสงประทุม, ๒๕๔๔ : ๖-๙)

การดำเนินกิจการบังคับใช้ระเบียบคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยลูกเสือชาวบ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ เจตนารมณ์ หลักการ พระบรมราโชบาย ภารกิจ และอุดมการณ์

๒. การบริหารงานลูกเสือ ดังนี้

๒.๑ ลูกเสือชาวบ้านเป็นกิจการในพระบรมราชานุเคราะห์

๒.๒ โครงสร้างของลูกเสือชาวบ้าน

๒.๒.๑ ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน ในพระบรมราชานุเคราะห์

๒.๒.๒ ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านภาค ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน

หมายเลขศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านกองบัญชาการสนับสนุนทางอากาศ

๒.๒.๓ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านจังหวัด

๒.๒.๔ นายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านอำเภอ

๒.๒.๕ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้าน

กรุงเทพมหานคร

๒.๒.๖ ผู้อำนวยการเขต เป็นผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านเขต

๓. หลักสูตรการฝึกอบรม และพิธีการของลูกเสือชาวบ้าน เช่น ระยะเวลาการอบรม ๕ วัน ๔ คืน หมวดวิชาการอบรม ๕ หมวดวิชา ได้แก่ ๑) หมวดวิชาลูกเสือชาวบ้าน ๒) หมวดวิชาลูกเสือ ๓) หมวดวิชาความมั่นคงของชาติ ๔) หมวดวิชาความรู้ทั่วไป และ ๕) หมวดวิชาพัฒนาอาชีพ

๔. เครื่องหมาย วุฒิบัตร บัตรประจำตัว และธงประจำรุ่น โดยมีรูปแบบเอกสารแบบทำเย็บเรียบร้อย ส่วนเครื่องหมายกำหนดให้มี ผ่าผูกคอ/ห่วงสวมผ่าผูกคอ/เข็มตราคณะลูกเสือแห่งชาติ

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

“อาสาสมัคร” ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓ หมายความว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ใช้คำย่อว่า “อปพร.”

หน้าที่ของ อปพร. เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓ กล่าวโดยสรุปคือ ๑) ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนด

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีดังนี้

๑. สัญชาติไทย
๒. อายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
๓. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน นั้น
๔. เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๕. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนวิกลจริต
๖. ไม่เป็นผู้เสื่อมเสียในทางศีลธรรมหรือในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อสังคม

ผู้สมัครที่ได้รับการคัดเลือกกว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จึงจะได้ขึ้นทะเบียนเป็น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

โครงสร้างของศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓ มีดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

- ๑.๑ คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กลาง
- ๑.๒ คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัด
- ๑.๓ คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรุงเทพมหานคร

๒. การบริหาร และกำกับดูแล

๒.๑ ศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กลาง มี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการ

๒.๒ ศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เขต มี ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาภัยและบรรเทาสาธารณภัยเขต เป็นผู้อำนวยการศูนย์

๒.๓ ศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์

๒.๔ ศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาล มีนายกเทศมนตรี เป็นผู้อำนวยการศูนย์

๒.๕ ศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบล มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้อำนวยการศูนย์

๒.๖ ศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เมืองพัทยา มีนายกเมืองพัทยา เป็นผู้อำนวยการศูนย์

๒.๗ ศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรุงเทพมหานคร มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการศูนย์

๒.๘ ศูนย์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เขตในกรุงเทพมหานคร มีผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการศูนย์

โครงสร้างฝ่ายต่าง ๆ ในศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ให้ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาล ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เขตในกรุงเทพมหานคร และศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เมืองพัทยา จัดตั้งฝ่ายในศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ดังนี้

๑. ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
๓. ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
๔. ฝ่ายปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย
๕. ฝ่ายอื่น ๆ ตามความจำเป็น

การพัฒนากิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (คู่มือการปฏิบัติงาน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กองส่งเสริมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย : ๔๔-๖๗)

๑. การฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กำหนดให้ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลาง ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่มีอำนาจอนุมัติโครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และกำกับดูแลให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนด

๒. การจัดตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ต้นแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อบต. ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาล ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เมืองพัทยา และศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ประสงค์ยกระดับมาตรฐานศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๓. การเลือกคณะกรรมการประสานงาน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเป็นตัวแทนขับเคลื่อนภารกิจของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๔. โครงการประชุมประชาคมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ระดับเขต/ระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับคณะกรรมการประสานงานศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในทุกระดับให้เป็นหน่วยขับเคลื่อนในการพัฒนากิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๕. โครงการสัมมนาผู้นำอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเป็นแกนนำในการประสานงานของ ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือทางราชการตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังการเกิดภัย

สิทธิและสวัสดิการของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (กรมป้องกันกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย : ๘๖-๘๙)

๑. เครื่องหมายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และวชิตร เพื่อมอบให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่ผ่านมาฝึกอบรม โดยรูปแบบให้เป็นไปตามระเบียบ

๒. ทะเบียนประวัติของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เขตในกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เมืองพัทยา จัดทำทะเบียนประวัติของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๓. เครื่องแบบและประดับเครื่องหมายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายเครื่องแต่งกายของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อแจกจ่ายให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอบรม หรือผู้ปฏิบัติการด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน คนละไม่เกิน ๒ ชุด ต่อปี ให้เป็นไปตามแบบที่ทางราชการกำหนด และคำนึงถึงความเหมาะสมตลอดจนฐานะทางการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

๔. การใช้เครื่องวิทยุคมนาคม ของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

๕. สิทธิได้รับการคุ้มครอง ตามระเบียบและกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน้าที่ตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๖. ตามหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้เบิกค่าใช้จ่ายค่าจ้างเหมาหรือจ้างแรงงานแบกหามสิ่งของ รวมทั้งค่าจ้างเหมาแรงงานจัดหีบห่อให้ใช้เจ้าหน้าที่ส่วนราชการก่อน ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอให้จ้างบุคคลภายนอกได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงาน

๗. การเดินทางไปฝึกอบรมหรือมีคำสั่งให้เดินทางราชการ ตามระเบียบของทางราชการ

๘. เงินสงเคราะห์เมื่อได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ จากมูลนิธิอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๙. การมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ

ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกลาง ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีอาจพิจารณามอบรางวัลเชิดชูเกียรติสำหรับศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในสังกัดที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น

ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาจพิจารณาขอประกาศเกียรติคุณสรรเสริญ และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติแก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่ปฏิบัติงานดีเด่น หรือผู้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จนเกิดผลดียิ่ง

ผู้บัญชาการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กลาง อาจพิจารณาขอประกาศเกียรติคุณสรรเสริญ และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติแก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเป็นการส่งเสริม และยกย่องของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นเป็นพิเศษ

๑๐. บัตรประจำตัวอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้เป็นไปตามรูปแบบแนบท้ายระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๓ มีอายุ ๔ ปี

๑๑. ค่าตอบแทนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อัตราค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์การจ่ายค่าปฏิบัติงานหน้าที่เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติว่าด้วยค่าใช้จ่ายของอาสาสมัครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยตั้งจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยต้องรับคำสั่งจากผู้มีอำนาจ มี ๓ ประเภท ดังนี้

ไม่เกิน ๔ ชม. ให้ได้รับค่าใช้จ่าย ๑๐๐ บาท

เกิน ๔ ชม. แต่ไม่เกิน ๘ ชม. ให้ได้รับค่าใช้จ่าย ๒๐๐ บาท

เกิน ๘ ชม. ให้ได้รับค่าใช้จ่าย ๓๐๐ บาท

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ถือว่าเป็นตัวอย่างมวลชนประเภทอาสาสมัครประเภทหนึ่งที่มีการพัฒนาได้ดีมาก มีการจัดโครงสร้างและสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการบริหารและกำหนดกำกับดูแลที่ดี มีรูปแบบ เครื่องหมาย บัตรประจำตัว มีวินัย และสิทธิที่พึงได้รับตามสถานะที่เหมาะสม

ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) คือ ราษฎรอาสาสมัครในพื้นที่ ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากนายอำเภอให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และให้เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่

โครงสร้างและการจัดหน่วย

ในหนึ่งหมู่บ้านให้มีหมวด ชรบ. ๑ หมวด โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้บังคับหมวด ใน ๑ หมวด ประกอบกำลังอย่างน้อย ๒ หมู่ โดยมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้บังคับหมู่ ใน ๑ หมู่ ประกอบกำลัง ชรบ. จำนวน ๗-๑๕ คน

ในตำบลหนึ่งให้มีกองร้อย ชรบ. โดยประกอบกำลังจากหมวด ชรบ. ในแต่ละหมู่บ้าน โดยปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นผู้บังคับกองร้อย

ในอำเภอหนึ่งให้มีกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ประกอบกำลังจากกองร้อย ชรบ. มีนายอำเภอเป็นผู้บังคับกองพันหน่วยรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน

การจัดการฝึกอบรม ปัจจุบัน กอ.รมน. เป็นผู้จัดการฝึกอบรม ใช้เวลาฝึก ๙ วัน หลังจกจบการฝึกส่งมอบบัญชีรายชื่อให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อดำเนินการบรรจุกำลังต่อไป

ผู้สำเร็จการฝึกอบรม ได้วุฒิบัตร บัตรประจำตัว เครื่องแต่งกาย และเครื่องหมาย ชรบ. ตามที่กำหนด และได้รับมอบปืนลูกซอง ไว้ใช้ปฏิบัติหน้าที่หมู่บ้านละ ๑๕ กระบอก

การจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน นี้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของหน่วยกำลังคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๒๑ นี้ มีลักษณะคล้ายกับ ทสปช. ประเภทป้องกันตนเอง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ ในช่วงเริ่มต้น

อาสาสมัครสาธารณสุข

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมายถึง บุคคลที่ได้รับคัดเลือกจากชาวบ้าน ไม่น้อยกว่า ๑๐ หลังคาเรือนในแต่ละคุ้มหรือละแวกบ้าน และได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย (Change Agents) การทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) การแนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน และประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการสาธารณสุขด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขต ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การส่งต่อผู้ป่วยไปรับบริการ การฟื้นฟูสภาพ และการคุ้มครองบริโภคด้านสุขภาพ สำหรับการรับผิดชอบดูแลครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน กำหนดจำนวน อสม. ในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยเฉลี่ย ๑ คน รับผิดชอบ ๑๐-๑๕ หลังคาเรือน

บทบาทและหน้าที่ของ อสม. ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๔ มีดังนี้

๑. ปฏิบัติตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข
๒. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือจัดการรณรงค์ และให้ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน
๓. ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชนตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข หรือบทบัญญัติของกฎหมายอื่น ๆ
๔. จัดกิจกรรมเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขที่สอดคล้องกับสภาวะสุขภาพของท้องถิ่น
๕. เป็นแกนนำในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพและพัฒนาชีวิตของชุมชน โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน และประสานแผนการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแหล่งอื่น ๆ
๖. ให้ความรู้ด้านการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพ การเข้าถึงบริการสาธารณสุขของประชาชน
๗. ศึกษา พัฒนาตนเอง และร่วมประชุม ตลอดจนปฏิบัติงานตามที่หน่วยงานร้องขอ
๘. ดำเนินการตามมาตรฐานสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
๙. ประสานการดำเนินงานสาธารณสุขในชุมชน และปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐ

ประวัติอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายที่จะให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และพัฒนาสาธารณสุข จึงได้มีการจัดตั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งเริ่มด้วยการเป็นโครงการทดลองใน ๒๐ จังหวัด จากนั้นได้มีการขยายพื้นที่ทดลองไปเรื่อย ๆ ในทุกอำเภอ ต่อมาในสมัย พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการสาธารณสุข จึงได้อนุมัติให้บรรจุ “โครงการสาธารณสุขมูลฐานแห่งชาติ” เข้าเป็นโครงการหนึ่งในแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติที่ถือเป็นนโยบายระดับชาติ และได้ลงอนุมัติให้เปลี่ยนคำว่า “สาธารณสุขเบื้องต้น” เป็น “การสาธารณสุขมูลฐาน” เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๒

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้รับการยกระดับให้เป็น “อาสาสมัครสาธารณสุข” หรือ อสม. และถัดจากนั้นไม่นาน กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้กำหนดวันที่ ๒๐ มีนาคม ของทุกปี เป็น “วันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ” เพื่อเป็นการให้ความสำคัญของอาสาสมัครสาธารณสุข

เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ คณะรัฐมนตรีสมัยนายชวน หลีกภัย ได้มีมติอนุมัติให้ทุกวันที่ ๒๐ มีนาคม ของทุกปี เป็น “วันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ”

คุณสมบัติของ อสม.

๑. อายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
๒. มีชื่อในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่เป็นประจำหมู่บ้านหรือชุมชนที่ประสงค์จะเป็น อสม. ไม่น้อยกว่าหกเดือน
๓. มีความรู้สามารถอ่านออกเขียนได้
๔. สมัยใจและเสียสละเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานสาธารณสุข
๕. ประสงค์เข้าร่วมหรือเคยร่วมการดำเนินงานสาธารณสุข และต้องการพัฒนาชุมชนของตนเอง
๖. มีความประพฤติอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี ได้รับความไว้วางใจและยกย่องจากประชาชน
๗. มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ และมีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพที่เป็นแบบอย่าง
๘. มีเวลาให้กับการทำงานในบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

วาระและการพ้นสภาพ อสม.

อสม. กำหนดให้มีวาระคราวละ ๔ ปี เมื่อครบวาระแล้วให้พิจารณาต่อบัตรประจำตัว โดยดูจากผลการดำเนินงาน ร่วมกับการพิจารณาของประชาชนและองค์กรของหมู่บ้าน

การพัฒนากิจการของ อสม.

๑. การคัดเลือก อสม. ระบบใหม่ โดยกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้ใช้วิธีการประชาธิปไตยในการคัดเลือกบุคคลเป็น อสม. โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้ (คู่มือ อสม.ยุคใหม่ มีนาคม ๒๕๕๔)

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมกับประธานกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน จัดประชุมหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทของ อสม. แล้วมอบหมายให้ประธานกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน และ อสม. (กรณีที่มี อสม. ยังสภาพอยู่) เป็นคณะกรรมการคัดเลือก อสม. ใหม่

จัดแบ่งหลังคาเรือนให้เป็นคຸ່มบ้าน คຸ່มละ ๑๐-๑๕ หลังคาเรือนหรือใช้คຸ່มเดิมที่มีการจัดอยู่แล้ว สอบถามหาผู้สมัครใจและคุณสมบัติตามที่กำหนด คัดเลือกเข้ารับการอบรมเป็น อสม. ในกรณีที่มีผู้สมัครเกิน ๑ คน ให้คณะผู้ดำเนินการดำเนินการดำเนินการคัดเลือก อสม. เพื่อลงมติเสียงส่วนใหญ่

๒. การฝึกอบรมตามมาตรฐานในการฝึกอบรม อสม. ใหม่

๓. การพัฒนา อสม. ๔.๐ (หนังสือกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่ สธ. ๐๗๐๕.๒/๑๑ ลง ๑๕ ม.ค. ๖๑) โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา อสม. ๔.๐ ดังนี้

ประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดแนวทางพัฒนา อสม. ๔.๐ ให้กับ อสม.

ร่วมสมาชิกกลุ่มไลน์ “ประธาน อสม. จังหวัด” เพื่อรับข้อมูลข่าวสาร

การใช้แอปพลิเคชัน “RDU รู้เรื่องยา” ของกระทรวงสาธารณสุข และเตรียมใช้งานแอปพลิเคชัน “สมาร์ท อสม.” ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

สิทธิประโยชน์และสวัสดิการของ อสม. (ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๔)

๑. บัตรประจำตัว อสม.

๒. สวัสดิการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล ค่าห้องพิเศษ และค่าอาหารพิเศษจากโรงพยาบาลหรือหน่วยบริการสาธารณสุขในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

๓. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

๔. ค่าป่วยการในการปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

๕. สิทธิได้รับประกาศเกียรติคุณตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ดังต่อไปนี้

๕.๑ รางวัล อสม. ดีเด่นทุกระดับ

๕.๒ การเชิดชูเกียรติและประกาศเกียรติคุณ เนื่องในวัน อสม. แห่งชาติ ทุกวันที่ ๒๐ มีนาคม ของทุกปี

๕.๓ การมอบเข็มเชิดชูเกียรติ

๕.๔ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๕.๕ อสม. และบุตรมีสิทธิได้รับโควตาศึกษาในสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

๕.๖ สิทธิที่จะได้รับประโยชน์อื่น ๆ รวมทั้งกองทุนต่าง ๆ ที่เป็นสิทธิของ อสม. ตามที่กระทรวงสาธารณสุขหรือหน่วยงานอื่นจะได้อำหนด

อสม. ถือว่าเป็นตัวอย่างมวลชนประเภทอาสาสมัครประเภทหนึ่งที่มีการพัฒนาได้ดีมาก เช่นเดียวกับ อปพร. มีการจัดโครงสร้างและสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการบริหารและกำกับการดูแลที่ดี มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย บัตรประจำตัว มีวินัย และสิทธิที่พึงได้รับตามสถานะที่เหมาะสม

แนวคิดการพัฒนาอาสาสมัคร

คำว่า “การพัฒนาอาสาสมัคร” มีความหมายแตกต่างกันไปตามมุมมองของแต่ละบุคคล ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สมาน รังสิโยภุชฎ (๒๕๔๑ : ๘๓) การพัฒนาบุคคล หมายถึง การส่งเสริมให้บุคคล มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น มีทัศนคติในการทำงาน เป็นผลให้การปฏิบัติงานมี ประสิทธิภาพดี

พนัส หันนาคินทร์ (๒๕๔๒ : ๘๐) การพัฒนาบุคคล หมายถึง เป็นการเพิ่มพูนและ ปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพื่อผลงานของสถาบันและเพื่อสนอง ความต้องการของผู้ปฏิบัติงานที่ปรารถนาจะได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

เกรียงไกร เจียมบุญศรี และ จักร อินทจักร (๒๕๔๔ : ๔๒) การพัฒนาบุคลากร หมายถึงกระบวนการที่จะเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understanding) ทักษะในการทำงาน (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ให้เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพ ในการทำงาน

จากแนวคิดที่หลากหลายข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาอาสาสมัคร หมายถึง การพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญ และทัศนคติที่ดีให้แก่บุคคลเพื่อให้การ ปฏิบัติงานประสิทธิภาพมากที่สุด บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และเกิดผลดีต่อความเจริญก้าวหน้า ของบุคคล

ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาอาสาสมัคร

บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญขององค์กร ในการที่จะทำให้องค์กรนั้นมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาอยู่เสมอ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของ องค์กร ระบบวิธีการปฏิบัติงาน และวิทยาการต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอโดยได้มีผู้กล่าวถึง ดังนี้

กุลธน ธนาพงศธร (๒๕๔๒ : ๖๙-๗๑) ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรสรุปได้ ๖ ประการ คือ

๑. การพัฒนาบุคลากรช่วยทำให้ระบบและวิธีการปฏิบัติงานมีสมรรถภาพดียิ่งขึ้นมี การติดต่อประสานดียิ่งขึ้น

๒. การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดการประหยัดลด ความสิ้นเปลืองของวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓. การพัฒนาบุคลากรช่วยลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง โดยเฉพาะ อย่างยิ่งผู้ที่เพิ่งเข้าทำงานใหม่หรือเข้ามารับตำแหน่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานแบบลองผิด

๔. การพัฒนาบุคลากรเป็นการช่วยแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้า หน่วยงานต่าง ๆ ในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน

๕. การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นบุคลากร ให้ปฏิบัติงานเพื่อ ความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

๖. การพัฒนาบุคลากรยังช่วยทำให้บุคคลนั้น ๆ มีโอกาสได้รับความรู้และความคิดใหม่ ๆ

วิธีการพัฒนาอาสาสมัคร

วิธีการพัฒนาอาสาสมัครมีหลายรูปแบบ แต่องค์การสามารถนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อพิจารณาขององค์การเป็นสำคัญ มีผู้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาอาสาสมัครไว้ดังนี้

จุฑามณี ตระกูลมุกดา (๒๕๔๔ : ๑๕) วิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การมีหลายวิธี เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาต่อ การดูงาน การศึกษาจากคู่มือปฏิบัติ การสอนงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่ การร่วมประชุมทางวิชาการ การมอบหมายงาน รักษาการในตำแหน่ง

ให้ปฏิบัติหน้าที่แทนการศึกษาด้วยตนเอง เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ ฯลฯ ในแต่ละวิธีก่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การทั้งสิ้น

เสนาะ ตีเยาว์ (๒๕๔๓ : ๑๑๑) วิธีการสำคัญในการฝึกอบรม และพัฒนาบุคคลในระดับบริหารวิธีแรกโดยการให้งานทำ และวิธีที่สองโดยการฝึกอบรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการในส่วนของการฝึกอบรมโดยการทำงาน แยกเป็น ๔ วิธี คือ

๑. การทดลองเรียนรู้ (Understudies)
๒. การหมุนเวียนงาน (job Rotation)
๓. การสอนงาน (Coaching)
๔. การบริหารในรูปแบบกรรมกร (Multiple Management)

สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาอาสาสมัครมีหลากหลายรูปแบบ สามารถนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสม ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยสรุปวิธีการพัฒนาอาสาสมัครที่ดำเนินการประกอบด้วย การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

ด้วยความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้มีการคิดค้นพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกสบายต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น เช่น การบันทึกกำหนดการของแต่ละวันด้วยสมาร์ตโฟน การซื้อสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การส่งข้อมูลมัลติมีเดียต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยสมาร์ตโฟน การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการคิดราคาสินค้าตามห้างสรรพสินค้า และการคิดเงินเดือนพนักงานของบริษัท เป็นต้น สำหรับการเรียนการสอนในบทเรียนนี้จะนำเสนอเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน และระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อนิสิตในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านบันเทิง ด้านการเงินการธนาคาร และระบบสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น ก่อนอื่นเราจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) คือ การประยุกต์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เพื่อนำมาจัดการสารสนเทศที่ต้องการ โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาทิเช่น เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีด้านเครือข่ายโทรคมนาคมและการสื่อสาร และอาศัยความรู้กระบวนการดำเนินงานสารสนเทศตั้งแต่ขั้นตอนการแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ ตลอดจนถึงการเผยแพร่

สารสนเทศและแลกเปลี่ยนสารสนเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วต่อการนำมาใช้ประโยชน์

องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ๒ ส่วน คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม

๑. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (Computer Technology)

คอมพิวเตอร์ หมายถึง “เครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติ ทำหน้าที่เสมือนสมองกล ใช้สำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่ง่าย และซับซ้อน โดยวิธีทางคณิตศาสตร์” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒) จากคำนิยามข้างต้นสามารถนำมาเขียนโดยสรุป คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างหนึ่งที่มีความสามารถในการคำนวณอัตโนมัติตามชุดคำสั่ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับปัญหาเล็ก จนถึงปัญหาใหญ่ได้ โดยมีกระบวนการทำงาน ตั้งแต่การรับข้อมูลเข้า (Input) เพื่อทำการประมวลผล (Process) และนำมาแสดงผลลัพธ์ (Output) ตลอดจนถึงการเก็บข้อมูล (Storage) จึงทำให้คอมพิวเตอร์นำไปใช้กันอย่างกว้างขวาง เช่น การฝาก-ถอนเงินในธนาคาร การตรวจคลื่นความถี่หัวใจ การตรวจสอบสภาพเครื่องยนต์ เป็นต้น

๒. เทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคม

เป็นองค์ประกอบทำหน้าที่เผยแพร่ แลกเปลี่ยนสารสนเทศไปยังผู้ที่ต้องการในแหล่งต่างๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และทันสถานการณ์ โดยสารสนเทศในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน หากมองย้อนไปในอดีต การติดต่อสื่อสารอาจเป็นเพียงการเขียนบรรยายลักษณะข้อความและส่งจดหมายถึงกัน จากอดีตจนถึงปัจจุบันเทคโนโลยีก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็วตามลำดับมีการใช้งานระบบเครือข่าย เช่น โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุ ตลอดจนถึงโทรทัศน์ ที่ทำให้ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ กระจายอย่างกว้างขวาง และหลากหลายรูปแบบมากขึ้น

ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศแยกตามขนาด

๑. เทคโนโลยีสารสนเทศขนาดเล็ก

เทคโนโลยีสารสนเทศขนาดเล็ก โดยส่วนมากเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เฉพาะบุคคลที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยสามารถที่จะสนับสนุนให้การดำเนินชีวิตประจำวัน หรือการทำงานของแต่ละบุคคลเป็นไปได้อย่างราบรื่น สามารถยกตัวอย่างเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑.๑ คอมพิวเตอร์ (Computer)

ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาไปจากยุคแรกที่เครื่องมีขนาดใหญ่ทำงานได้ช้า ความสามารถต่ำ และใช้พลังงานสูง เป็นการใช้เทคโนโลยีวงจรรวมขนาดใหญ่ (Very Large Scale Integrated : VLSI) ในการผลิตไมโครโปรเซสเซอร์ (Microprocessor) ทำให้ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนการประมวลผลพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาหน่วยความจำให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่มีราคาถูกลง ซึ่งช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ทำให้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลมีความสามารถเท่าเทียมหรือมากกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่สมัยก่อน ตลอดจนถึงการนำคอมพิวเตอร์ชนิดลดชุดคำสั่ง (Reduced Instruction Set

Computer : RISC) มาใช้ในการออกแบบหน่วยประมวลผล ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้เร็วขึ้นนอกจากนี้พัฒนาการและการประยุกต์ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้เครื่องคอมพิวเตอร์มีการประมวลผลตามหลักเหตุผลของมนุษย์หรือระบบปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

๑.๒ สมาร์ทโฟน (Smart Phone)

สมาร์ทโฟนเป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีความสามารถที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากโทรศัพท์มือถือทั่วไปสมาร์ทโฟนมีลักษณะคล้ายเป็นคอมพิวเตอร์พกพาที่สามารถทำงานในลักษณะของโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยสามารถเชื่อมต่อความสามารถหลักของโทรศัพท์มือถือ ร่วมกัน แอปพลิเคชันของโทรศัพท์ที่ได้ผู้ใช้งานสามารถติดตั้งโปรแกรมเสริมสำหรับเพิ่มความสามารถของโทรศัพท์ด้านตนเอง โดยรูปแบบนั้นอยู่กับแพลตฟอร์มของโทรศัพท์และระบบปฏิบัติการของโทรศัพท์เคลื่อนที่

๑.๓ แท็บเล็ต (Tablet)

เป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่สามารถพกพาเคลื่อนที่ได้ ใช้น้ำจอสัมผัสในการทำงาน โดยถูกพัฒนาให้มีความสามารถใกล้เคียงคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (Notebook Computer) ใช้คีย์บอร์ดเสมือนจริง โดยมีขนาดไม่ใหญ่มาก น้ำหนักเบา สามารถถือได้ด้วยมือเดียว ทำให้สะดวกต่อการพกพา

๑.๔ GPS

เป็นระบบที่ใช้แสดงตำแหน่งบนพื้นโลก โดยทำการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกผ่านดาวเทียม Global Positioning System (GPS) ซึ่งพิกัดบนพื้นโลกได้มาจากการคำนวณความถี่สัญญาณนาฬิกาที่ส่งมาจากดาวเทียม มาที่เครื่องรับสัญญาณ GPS ส่วนดาวเทียมที่ใช้กับระบบ GPS เพื่อให้สามารถใช้ระบุตำแหน่งได้นั้น ถูกออกแบบมาโดยเฉพาะให้โคจรรอบโลก เพื่อส่งข้อมูลที่จำเป็นไปใช้คำนวณพิกัดออกมาตลอดเวลา การสะท้อนกลับของคลื่นไมโครเวฟ ระหว่างดาวเทียมและพื้นผิวโลก แน่นนอนเมื่อเรารู้ตำแหน่งบนพื้นโลก เราก็สามารถระบุตำแหน่งของดาวเทียมบนอวกาศได้ ดังนั้นในทางกลับกันดาวเทียมก็สามารถระบุตำแหน่งต่าง ๆ บนพื้นโลกได้เช่นกัน เมื่อมันโคจรผ่านตำแหน่งนั้น

๑.๕ Smart Card

เป็นบัตรพลาสติกที่มีชิป (Integrated Circuit : IC) ติดหรือฝังอยู่ในตัวบัตรพลาสติกมีขนาดเท่าบัตรเครดิต เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลภายในตัวเองโดยวิธีการเข้ารหัสตามมาตรฐานเพื่อให้ระบบมีความปลอดภัยสูงขึ้น ด้วยคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สมาร์ทการ์ดมีความแตกต่างจากบัตรพลาสติกทั่วไปก็คือ ขณะทำรายการ (Transaction) สมาร์ทการ์ดสามารถทำงานได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารกับระบบหลัก (Font End) ในการประมวลผล และจัดเก็บข้อมูล สมาร์ทการ์ดสามารถทำได้อย่างรวดเร็วกว่าสื่อสำหรับเก็บข้อมูลชนิดอื่น ๆ ด้วยขนาดที่เท่ากับบัตรแถบแม่เหล็กทำให้สะดวกในการจัดเก็บและพกพา

๑.๖ บัตรเครดิตหรือบัตรสินเชื่อ (Credit Card)

เป็นบริการที่สถาบันทางการเงินต่าง ๆ ออกให้แก่ลูกค้า เพื่อใช้จ่ายแทนเงินสดบัตรเครดิตที่รู้จักกัน เช่น วีซ่ามาสเตอร์การ์ด เจซีบี อเมริกันเอ็กซ์เพรส ดิสคัฟเวอร์ และ

ไดเนอ์สคลับ สามารถใช้ได้ตามจำนวนวงเงินบัตรที่อนุมัติหักออกด้วยค่าสินค้าและบริการที่ใช้จ่ายผ่านบัตร ค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ย และหนี้สินคงค้างที่ยังไม่ได้ชำระ

๒. เทคโนโลยีสารสนเทศขนาดกลาง

เทคโนโลยีสารสนเทศขนาดกลางโดยส่วนใหญ่จะเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครอบครัว ใช้สำหรับอำนวยความสะดวกในครัวเรือน ในด้านการใช้ชีวิตประจำวันในครอบครัวสามารถยกตัวอย่างเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้ดังนี้

๒.๑ อินเทอร์เน็ต (Internet)

เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงไปทั่วโลก มีผู้ใช้งานหลายล้านคน กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันมีการให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหลายรูปแบบ โดยรูปแบบที่กำลังเป็นที่นิยมและใช้งานกันอย่างแพร่หลายก็คือแบบไร้สาย เช่น 3G, 4G เป็นต้น

๒.๒ โทรทัศน์ตามสาย ผ่านดาวเทียม และไอพีทีวี (Cable, Satellite and IP TV)

การส่งเสริมสัญญาณโทรทัศน์ผ่านสื่อต่าง ๆ ไปยังผู้ชม จะมีผลทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถแพร่ไปได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมพื้นที่กว้างขึ้น โดยที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ได้มากขึ้น ส่งผลให้ผู้ชมรายการมีทางเลือกมากขึ้นและสามารถตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ได้เหมาะสมขึ้น

๒.๓ กล้องวงจรปิด Closed Circuit Television (CCTV)

ระบบการบันทึกภาพเคลื่อนไหวด้วยกล้องวงจรปิดเป็นระบบที่ใช้เพื่อการรักษาความปลอดภัย หรือใช้เพื่อสอดส่องดูแลเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากความปลอดภัย

๓. เทคโนโลยีสารสนเทศขนาดใหญ่

เทคโนโลยีสารสนเทศขนาดใหญ่โดยส่วนใหญ่จะเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับองค์กร ใช้สำหรับสนับสนุนการทำงานในด้านต่าง ๆ ในองค์กร อำนวยความสะดวกในการทำงานทำให้การทำงานเป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นที่ยอมรับได้ ซึ่งเทคโนโลยีต่าง ๆ สามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้

๓.๑ ระบบเครือข่าย (Networking System)

โดยเฉพาะระบบเครือข่ายเฉพาะพื้นที่ (Local Area Network : LAN) เป็นระบบเครือข่ายที่ใช้ได้ภายในระยะทางที่กำหนด ส่วนใหญ่จะภายในอาคารหรือในหน่วยงาน LAN มีส่วนช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลให้สูงขึ้น รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การใช้ข้อมูลร่วมกัน และการเพิ่มความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร

๓.๒ การประชุมทางไกล (Teleconference)

เป็นการนำเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายโทรทัศน์ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผสมผสาน เพื่อให้สนับสนุนในการประชุมมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำเข้าร่วมประชุมไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องประชุมและพื้นที่เดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดเวลาในการเดินทาง โดยเฉพาะในสภาวะการจราจรที่ติดขัดตลอดจนผู้เข้าประชุมอยู่ในพื้นที่ห่างไกลกันมาก

๓.๓ การใช้คอมพิวเตอร์ในการฝึกอบรม (Computer Base Training)

เป็นการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ หรือการนำเอาคอมพิวเตอร์มาช่วยในด้านการเรียนการสอนที่เรียกว่า “คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI)” การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอนเปิดช่องทางใหม่ในการเรียนรู้ โดยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ ตลอดจนปรัชญาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๓.๔ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ (Computer Aided Design : CAD)

เป็นการนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบข้อมูลเข้ามาช่วยในการออกแบบผลิตภัณฑ์รวมทั้งรูปแบบหีบห่อของผลิตภัณฑ์หรือการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยทางด้านการออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการและความเป็นจริง ตลอดจนช่วยลดต้นทุนการดำเนินงานในการออกแบบ โดยเฉพาะในเรื่องของเวลา การแก้ไข และการจัดเก็บแบบ

๓.๕ เทคโนโลยีป้องกันการฉ้อโกงด้วยคลื่นความถี่วิทยุ (Radio Frequency Identification : RFID)

เป็นระบบระบุลักษณะของวัตถุด้วยคลื่นความถี่วิทยุที่ได้ถูกพัฒนามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 โดยประดิษฐ์ขึ้นใช้งานเป็นครั้งแรกโดย Leon Theremin ซึ่งสร้างให้กับรัฐบาลของประเทศรัสเซียในปี ค.ศ. 1945 ซึ่งอุปกรณ์ที่สร้างขึ้นมาในเวลานั้นทำหน้าที่เป็นเครื่องมือดักจับสัญญาณ ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นตัวระบุเอกลักษณ์อย่างที่ใช้กันในปัจจุบัน ในปัจจุบันมีลักษณะเป็นป้ายอิเล็กทรอนิกส์ (RFID Tag) ที่สามารถอ่านค่าได้โดยผ่านคลื่นวิทยุจากระยะห่าง เพื่อตรวจติดตามและบันทึกข้อมูลที่ติดอยู่กับป้าย ซึ่งนำไปฝังไว้ในหรือติดอยู่กับวัตถุต่าง ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ กล่อง หรือสิ่งของใด ๆ สามารถติดตามข้อมูลของวัตถุ ๑ ชิ้นว่าคืออะไร ผลิตที่ไหน ใครเป็นผู้ผลิต ผลิตอย่างไร ผลิตวันไหน และเมื่อไหร่ ประกอบไปด้วยชิ้นส่วนกี่ชิ้น และแต่ละชิ้นมาจากที่ไหน รวมทั้งตำแหน่งที่ตั้งของวัตถุนั้น ๆ ในปัจจุบันว่าอยู่ส่วนใด โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการสัมผัส (Contact-Less) หรือต้องเห็นวัตถุนั้น ๆ ก่อนทำงานโดยใช้เครื่องอ่านที่สื่อสารกับป้ายด้วยคลื่นวิทยุในการอ่านและเขียนข้อมูล

แนวโน้มของเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงทิศทางและแนวโน้มของเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต ซึ่งคำว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ” หัวข้อก่อนหน้าได้จำกัดความเป็นการประยุกต์ของสองเทคโนโลยีเข้าด้วยกันระหว่าง เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีด้านโทรคมนาคม ดังนั้นสำหรับหัวข้อนี้จะกล่าวถึงแนวโน้มในอนาคตของทั้งสองเทคโนโลยี และแนวโน้มของเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต

ทิศทางในอนาคตของเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน

ดังนี้

๑. การลดขนาดอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์ (Miniaturization)

จากอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าอุปกรณ์ทางด้านคอมพิวเตอร์มีขนาดเล็กลงทำงานรวดเร็วขึ้นและราคาที่สามารถเป็นเจ้าของได้อย่างต่อเนื่อง สำหรับอนาคตของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์นั้นจะมีการพัฒนาไมโครโปรเซสเซอร์ (Microprocessor) ใช้ในคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) รวมถึงคอมพิวเตอร์แบบพกพา ซึ่งทำให้คอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้เร็วขึ้นอย่างมาก

๒. ความเร็วในการทำงาน (Speed)

จากการลดขนาดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างโปรเซสเซอร์ที่ทันสมัยทำให้อุปกรณ์ดังกล่าวทำงานได้รวดเร็ว และมีพื้นที่สำหรับเก็บข้อมูลเพิ่มขึ้น ตามลำดับ

๓. ความสามารถในการซื้อ (Affordability)

ความสามารถซื้อโปรเซสเซอร์ในปัจจุบัน เป็นราคาที่สามารถเข้าถึงได้หากเทียบกับราคาเมื่อ ๑๕ ปีก่อน และในอนาคตมีแนวโน้มที่ความสามารถในการซื้อจะมีปริมาณมากขึ้น

ทิศทางของเทคโนโลยีด้านโทรคมนาคม

การโทรคมนาคม เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่อยู่ห่างไกลกันสำหรับโทรคมนาคมที่นิยมคือการติดต่อสื่อสารผ่านระบบโทรศัพท์ ซึ่งเป็นการพูดคุยสนทนาระหว่าง ๒ คน หลังจากนั้นได้มีการพัฒนาให้สามารถประชุม หรือสนทนา มากกว่าสองคนขึ้นไป (Conference calls) นอกจากนี้ยังมีระบบวิทยุ และระบบโทรทัศน์ เป็นการสื่อสารที่ส่งข้อมูลไปยังเครื่องรับสัญญาณ และเป็นการสื่อสารทางเดียวที่ฝั่งรับสัญญาณไม่สามารถสื่อสารกลับไปยังฝั่งผู้ส่งสัญญาณได้ ในปัจจุบันยังมีการใช้งานสัญญาณทั้งสามที่กล่าวมาข้างต้น สำหรับทิศทางในอนาคตของเทคโนโลยีด้านโทรคมนาคม สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ด้านดังนี้

๑. ด้านการเชื่อมต่อ (Connectivity)

การเชื่อมต่อโดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เพื่อติดต่อไปยังคอมพิวเตอร์อื่นผ่านสายเชื่อมต่อ เพื่อที่จะเข้าถึงสารสนเทศ และใช้ทรัพยากรร่วมกัน จากการเชื่อมต่อดังกล่าวเป็นการขยายความสามารถขอบข่ายของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้สามารถเกิดกิจกรรมซื้อขายผ่านระบบออนไลน์ และการรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๒. การพกพาและเคลื่อนที่ (Portability and Mobility)

ในยุคอดีตความสามารถในการพกพาเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีขนาดกะทัดรัด น้ำหนักเบา และมีประสิทธิภาพ เพื่อเคลื่อนที่ไปในสถานที่ต่าง ๆ คูห่างไกลจากความจริง จากอดีตถึงปัจจุบัน มีการคิดพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดเทคโนโลยีเข้าใกล้ถึงจุดหมายดังกล่าวอย่างมาก สำหรับแนวโน้มในอนาคต เทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้การเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นไปได้ง่ายมากขึ้น ดังที่มิกเขียนคนหนึ่งกล่าวว่า “เราจะสามารถอ่านบันทึกช่วยจำระหว่างการเรียนในวิชาการเล่นกอล์ฟ และเราสามารถตอบข้อความจากลูก ๆ ระหว่างการประชุมธุรกิจ”

๓. เทคโนโลยีส่วนบุคคล (Personalization)

แนวโน้มข้อมูลสารสนเทศในอนาคตจะถูกจัดเตรียมให้เฉพาะบุคคล เช่น โปรแกรมสำหรับนำเสนอข่าวสารจะจัดเตรียมสารสนเทศต่างๆ เฉพาะหัวข้อที่ผู้ใช้สนใจไว้เท่านั้น หรือบริษัทที่ใช้เคยทำธุรกรรมซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต จะสามารถส่งข้อความแจ้งข่าวสินค้าที่กำลังเข้ามาใหม่แก่ลูกค้าได้ กล่าวคือสินค้าใหม่ดังกล่าวมีคุณสมบัติเทียบเคียงสินค้าที่ลูกค้าเคยให้ความสนใจซื้อ หรือบริษัทผลิตสินค้าต่าง ๆ สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตรงความต้องการของลูกค้าโดยเฉพาะ เป็นต้น

๔. การประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud Computing)

การประมวลผลแบบกลุ่มเมฆจะจัดเก็บข้อมูลหรือชุดคำสั่งต่าง ๆ อยู่บนเครื่องให้บริการบนอินเทอร์เน็ตแทนการจัดเก็บข้อมูลหรือโปรแกรมไว้ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนกลาง (Data Center) โดยการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆจะอ้างอิงความต้องการผู้ใช้เป็นหลัก ผู้ใช้สามารถระบุ

ความต้องการไปยังชุดคำสั่งของระบบประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ จากนั้นระบบจัดสรรทรัพยากรจะจัดเตรียมข้อมูล หรือโปรแกรมให้ตรงความต้องการของผู้ใช้

จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ จะกล่าวถึงใน ๔ ประเด็น ที่รู้จักกันในลักษณะตัวย่อว่า PAPA ประกอบด้วย

๑. ความเป็นส่วนตัว (Information Privacy) หมายถึง สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง และเป็นสิทธิที่เจ้าของสามารถที่จะควบคุมข้อมูลของตนเองในการเปิดเผยให้กับผู้อื่น สิทธินี้ใช้ได้ครอบคลุมทั้งปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ปัจจุบันมีประเด็นเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวที่เป็นข้อหน้าสังเกตดังนี้

๑.๑ การเข้าไปดูข้อความในจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และการบันทึกข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการบันทึก-แลกเปลี่ยนข้อมูลที่บุคคลเข้าไปใช้บริการเว็บไซต์และกลุ่มข่าวสาร

๑.๒ การใช้เทคโนโลยีในการติดตามความเคลื่อนไหวหรือพฤติกรรมของบุคคล ที่ทำให้สูญเสียความเป็นส่วนตัว ซึ่งการกระทำเช่นนี้ถือเป็นการผิดจริยธรรม

๑.๓ การใช้ข้อมูลของลูกค้าจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ในการขยายตลาด

๑.๔ การรวบรวมหมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่อีเมล หมายเลขบัตรเครดิต และข้อมูลส่วนตัวอื่น ๆ เพื่อนำไปสร้างฐานข้อมูลประวัติลูกค้าขึ้นใหม่แล้วนำไปขายให้กับบริษัทอื่น ๆ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลและสารสนเทศ จึงควรจะต้องระวังการให้ข้อมูล โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีการใช้โปรโมชัน หรือระบุให้มีการลงทะเบียนก่อนเข้าใช้บริการ เช่น ข้อมูลบัตรเครดิต และที่อยู่อีเมล

๒. ความถูกต้อง (Information Accuracy) ในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการรวบรวมจัดเก็บ และเรียกใช้ข้อมูลนั้น คุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถูกต้องในการบันทึกข้อมูลด้วย โดยทั่วไปจะพิจารณาว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของข้อมูลที่จัดเก็บและเผยแพร่ ดังนั้น ในการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือนั้น ข้อมูลควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะนำเข้าสู่ฐานข้อมูล รวมถึงการปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้ ควรให้สิทธิแก่บุคคลในการเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตนเองด้วย

๓. ความเป็นเจ้าของ (Information Property) สิทธิความเป็นเจ้าของ หมายถึง กรรมสิทธิ์ในการถือครองทรัพย์สิน ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินทั่วไปที่จับต้องได้ เช่น คอมพิวเตอร์ รถยนต์ หรืออาจเป็นทรัพย์สินทางปัญญา (ความคิด) ที่จับต้องไม่ได้ เช่น บทเพลง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แต่สามารถถ่ายทอดและบันทึกลงในสื่อต่าง ๆ ได้ เช่น สิ่งพิมพ์ เทป ซีดีรอม เป็นต้น โดยในการคัดลอกโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้กับอื่น ๆ เป็นการกระทำที่จะต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนว่าโปรแกรมที่จะทำการคัดลอกนั้น เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ท่านมีสิทธิ์ในระดับใด

๔. การเข้าถึงข้อมูล (Data Accessibility) ปัจจุบันการเข้าใช้งานโปรแกรมหรือระบบคอมพิวเตอร์มักจะมีการกำหนดสิทธิตามระดับของผู้ใช้งาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการเข้าไปดำเนินการต่าง ๆ กับข้อมูลของผู้ใช้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเป็นการรักษาความลับของ

ข้อมูล ดังนั้น ในการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์จึงได้มีการออกแบบระบบรักษาความปลอดภัยในการเข้าถึงของผู้ใช้ และการเข้าถึงข้อมูลของผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมนั้น ก็ถือเป็นการผิดจริยธรรม เช่นเดียวกับการละเมิดข้อมูลส่วนตัว

วิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

กอ.รมน. เป็นองค์กรที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย ในการบูรณาการและประสานการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐ และความสงบสุขของประชาชน

พันธกิจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๑. พัฒนาและประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาช่วยในการอำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และนำนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐไปสู่การปฏิบัติด้วยการบูรณาการ สนับสนุนและเสริมการปฏิบัติของส่วนราชการต่าง ๆ ในการรักษาความมั่นคง ทั้งในภาวะปกติและไม่ปกติ

๒. พัฒนาและประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาช่วยในการติดตาม ตรวจสอบ แจ้งเตือนวิเคราะห์ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๓. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๔. พัฒนาระบบงานสารสนเทศเพื่อสนับสนุนภารกิจของหน่วยงาน

๕. พัฒนา กอ.รมน. ให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลและความรู้ในด้านต่าง ๆ แบบทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

๖. ดำเนินการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรี

ยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการและปฏิบัติงานตามภารกิจของ กอ.รมน.

เป้าประสงค์ : พัฒนาระบบงานสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารภาครัฐ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อำนวยความสะดวกในการเข้าถึง ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง | กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย มีความเชื่อมโยงระบบต่าง ๆ ที่สามารถสนับสนุนผู้บริหารระดับกลางและสูง ในการวิเคราะห์วางแผน บริหารจัดการและการตัดสินใจ

มาตรการ ๑.๑ : การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับสนับสนุนงานสำนักงานส่วนกลาง

มาตรการ ๑.๒ : การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสำหรับสนับสนุนผู้บริหารระดับกลางและสูง

มาตรการ ๑.๓ : การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับสนับสนุนพันธกิจหลักของ กอ.รมน.

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนามาตรฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลในการบริหารจัดการ

เป้าประสงค์ : พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนและสร้างมาตรฐานข้อมูล เพื่อการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายใน กอ.รมน. โดยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างถูกต้อง ทันสมัย และมีความปลอดภัยที่ดี

มาตรการ ๒.๑ : การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูล (Portall)

มาตรการ ๒.๒ : การพัฒนามาตรฐานข้อมูลเพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีการรักษาความปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีเสถียรภาพ และมีมาตรฐานระดับสากล

เป้าประสงค์ : เตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารให้สามารถรองรับการใช้งานระบบสารสนเทศในการสนับสนุนปฏิบัติการกิจในระดับที่ยอมรับได้

มาตรการ ๓.๑ : การพัฒนาเสถียรภาพและความมั่นคงปลอดภัยของระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรการ ๓.๒ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนากำลังพลให้มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เป้าประสงค์ : พัฒนาการเรียนรู้และศักยภาพของบุคลากรให้มีทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

มาตรการ ๔.๑ : การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่บุคลากร

มาตรการ ๔.๒ : การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

Thailand 4.0

หลายท่านคงได้ยินกันบ่อย ๆ กับคำว่า Thailand 4.0 แล้ว Thailand 4.0 คืออะไร นโยบายนี้จะช่วยพัฒนาประเทศของเราได้อย่างไร มาทำความรู้จักกัน Thailand 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบาย ที่เปลี่ยนเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งกว่าจะมาเป็น Thailand 4.0 ก็ต้องผ่าน ๑.๐ ๒.๐ และ ๓.๐ กันมาก่อน

๑. **Thailand 1.0** คือยุคของเกษตรกรรม คนไทยปลูกข้าว พืชสวน พืชไร่ เลี้ยงหมู เป็ด ไก่ นาผลผลิตไปขาย สร้างรายได้และยังชีพ

๒. **Thailand 2.0** ซึ่งก็คือยุคอุตสาหกรรมเบา ในยุคนี้เรามีเครื่องมือเข้ามาช่วยเราผลิตเสื้อผ้า กระเป๋า เครื่องดื่ม เครื่องเขียน เครื่องประดับ เป็นต้น ประเทศเริ่มมีศักยภาพมากขึ้น

๓. **Thailand 3.0** เป็นยุคอุตสาหกรรมหนัก เราผลิตและขายส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น โดยใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศ เพื่อเน้นการส่งออก

ในช่วงแรก Thailand 3.0 เติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันกลับเติบโตเพียงแต่ ๓-๔ % ต่อปีเท่านั้น ประเทศไทยจึงตกอยู่ช่วงรายได้ปานกลางมาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปีแล้ว ในขณะที่ทั่วโลกมีการแข่งขันที่สูงขึ้น เราจึงต้องเปลี่ยนสู่ยุค Thailand 4.0 เพื่อให้ประเทศให้กลายเป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง

ในปัจจุบันประเทศไทยยังติดอยู่ในโมเดลเศรษฐกิจแบบ “ทำมาก ได้น้อย” จึงต้องการปรับเปลี่ยนเป็น “ทำน้อย ได้มาก” ก็จะต้องเปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” และเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วย

ภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

อย่างการเกษตรก็ต้องเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยีหรือ Smart Farming โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ

เปลี่ยนจาก SMEs แบบเดิมไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง

เปลี่ยนจากรูปแบบบริการแบบเดิมซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่บริการที่มีมูลค่าสูง

เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้และทักษะสูง

โมเดลของ Thailand 4.0 นั่นคือ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ซึ่งโมเดลนี้จะสำเร็จได้ ต้องใช้แนวทาง สานพลังประชารัฐ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาครัฐ ประชาชน สถาบันศึกษาและสถาบันวิจัยต่าง ๆ ประกอบกับการส่งเสริม SME และ Startup เพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งมีโครงสร้างด้านการสื่อสารและโทรคมนาคมที่มีคุณภาพ มีอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมประชากรมากที่สุด เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงทุกภาคส่วนได้อย่างไม่สะดุดโครงสร้างของ ICT ก็จะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ เราจะก้าวข้ามผ่านกับดักประเทศไทยรายได้ปานกลางไปสู่รายได้สูง ในยุค Thailand 4.0 ได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายให้ได้

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy)

ในสองทศวรรษที่ผ่านมา ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ได้เปลี่ยนแปลงสังคมโลกจาก “สังคมความรู้” สู่ “สังคมดิจิทัล” ที่จะเปลี่ยนรูปแบบของการดำเนินชีวิต พฤติกรรม ความสัมพันธ์ทั้งมิติของพื้นที่ เวลา และความรู้ในทุกวงการ (Netexplo Observatory, 2013) โดยผู้ใช้จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทั้งฮาร์ดแวร์ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต อุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart Device) และ โปรแกรมประยุกต์หรือแอปพลิเคชันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่มีประชากรโลกใช้อินเทอร์เน็ต ประมาณ ๓.๖ พันล้านคน จากประชากรโลกทั้งหมด ๗.๔ พันล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๙ ของประชากรโลกทั้งหมด โดยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจากเอเชียมากที่สุดประมาณ ๑.๘ ล้านคน (Internet World Start, 2016) และด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

มีความอัจฉริยะมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงสารสนเทศ มีปฏิสัมพันธ์สื่อสาร และสร้างสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้อย่างง่ายดาย จึงเกิดคำถามขึ้นมาว่าเมื่อผู้ใช้เข้าถึงสื่อสังคมดิจิทัลแล้ว พวกเขาเหล่านั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะ และมีความสามารถในการเชื่อมโยงทั้งเทคโนโลยีดิจิทัลระบบการสื่อสาร และจัดการสารสนเทศดิจิทัลอย่างไร ในส่วนผู้วิจัยจะนำเสนอให้เห็นภาพรวมของการรู้ดิจิทัล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการรู้ดิจิทัลต่อไปในอนาคต

ความหมายการรู้ดิจิทัล

ในทางการศึกษา ได้มีผู้ให้คำนิยามของการรู้ดิจิทัลไว้ดังนี้ Royal Institute (1996) ระบุความหมายของการรู้ดิจิทัล คือ การรู้หนังสือ UNESCO (2006) ให้นิยามว่าเป็นความสามารถในการอ่าน การเขียน และการคำนวณและ Stevenson (2010) ระบุว่า การรู้ดิจิทัลเป็นความสามารถในการอ่าน และเขียนหรือ ความสามารถในการอ่าน และเขียน หรือความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Cambridge Advanced Learner's Dictionary, 2008)

คำนิยามของการรู้ดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการของเทคโนโลยีในยุคต่างๆ โดยในยุคก่อนอุตสาหกรรมเป็นการรู้ด้วยวิธีการเขียนเป็นหลักบันทึกและคัดลอกจากคำพูดหรือการคัดลอกจากต้นฉบับ ถัดมาในยุคอุตสาหกรรมจึงเกิดเทคโนโลยีการพิมพ์เป็น “การรู้สิ่งพิมพ์” (Print Literacy) ขึ้น จากนั้นเป็นพัฒนาการของสื่อโสตทัศน วิทยุโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อมวลชน จึงเกิดเป็น “การรู้สื่อ” (Media Literacy)

ในยุคหลังอุตสาหกรรมเป็นยุคสารสนเทศ Zurkowski (1974) ได้ให้กำเนิดคำว่า “การรู้สารสนเทศ” (Information Literacy) ในช่วงระยะนี้มีการประดิษฐ์คอมพิวเตอร์เครื่องแรก ซึ่งมีขนาดใหญ่เท่ากับห้องหนึ่งห้องและได้รับการพัฒนาจนเป็นคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลสำเร็จในปี ค.ศ. 1977 จึงเกิดคำว่า “การรู้คอมพิวเตอร์” (Computer Literacy) ถัดมาในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1989 เวิลด์ไวด์เว็บ (WWW) ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยทิม เบอร์ส ลี นำเสนอสารสนเทศผ่านเว็บในรูปแบบไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) ถัดมาในปี ค.ศ. 1997 เกิด Google Search ซึ่งเป็นโปรแกรมค้นหาสารสนเทศผ่านเว็บเป็นอิทธิพลจากการเกิดขึ้นของ WWW นั้นเอง ดังนั้น จึงมีนักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงการรู้ดิจิทัลไว้หลายมุมมอง ดังนี้

Glister (1997) นิยามว่าเป็นความสามารถในการทำความเข้าใจและใช้สารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ จากหลากหลายแหล่งสารสนเทศ นำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ต

Bawden (2001) กล่าวว่า เป็นความสามารถอ่านและประมวลรายการสารสนเทศในรูปแบบของไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) หรือ มัลติมีเดีย (Multimedia) ที่สามารถนำไปใช้งานได้

Martin & Grudziecki (2006) ได้ให้ความหมายว่า เป็นความตระหนัก ทักษะคิด และความสามารถของบุคคลในการใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างเหมาะสมและใช้ในการอ่านวยสะดวก ในการระบุ (Identify) เข้าถึง (Access) จัดการ (Manage) บูรณาการ (Integrate) ประเมิน (Evaluate) วิเคราะห์ (Analyze) และสังเคราะห์ (Synthesize) ทรรศนะการรู้ดิจิทัลการสร้างความรู้ใหม่ การแสดงออกโดยการสร้างสื่อสารกับผู้อื่นในบริบทของสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตที่เฉพาะเจาะจง เพื่อสามารถแสดงออกและสะท้อนทางสังคม

Hobbs (2010) กล่าวว่า “ความสามารถเข้าถึง” (Access) สารสนเทศโดยการระบุแหล่งและสืบค้นสารสนเทศ วิเคราะห์ (Analyze) ขอความหลายรูปแบบจากจุดประสงค์ ของผู้แต่ง ประเมิน (Evaluate) คุณภาพและความน่าเชื่อถือของเนื้อหาที่ได้รับสร้าง (Create) เนื้อหาในหลากหลายรูปแบบ โดยใช้ภาษา ภาพ เสียงและเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ สะท้อน (Reflect) พฤติกรรมการสื่อสารและกำกับด้วยตนเองโดยความรับผิดชอบต่อสังคมและมีหลักจริยธรรม การปฏิบัติต่อสังคม โดยการทำงานของตนเองและร่วมมือ เพื่อแบ่งปันความรู้และแก้ปัญหาในครอบครัว ที่ทำงาน ชุมชน และมีส่วนร่วมเป็นเหมือน สมาชิกในชุมชน” American

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) คือ ความตระหนักถึงความรู้ ความเข้าใจ (Understand) ประเมิน (Evaluate) การจัดการ (Manage) และใช้ (Use) สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถประเมิน และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมเพื่อสร้าง (Create) สารสนเทศได้ด้วยตนเอง โดยสามารถสื่อสาร (Communicate) ไปยัง กลุ่มชุมชนเครือข่ายความรู้มีปฏิสัมพันธ์ (Interact) ร่วมกัน และสะท้อนกลับทางสังคม อย่างจริยธรรม (Ethic)

ในส่วนของหน่วยงานราชการไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะความเข้าใจ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐโดยได้ความหมายไว้ดังนี้

ทักษะความเข้าใจแล้วใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ

ทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถ ๔ มิติ

การใช้ (Use)

เข้าใจ (Understand)

การสร้าง (Create)

เข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยที่ได้กำหนดทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ๙ ด้าน ได้แก่

๑. การใช้งานคอมพิวเตอร์
๒. การใช้งานอินเทอร์เน็ต
๓. การใช้งานเผยความมั่นคงปลอดภัย
๔. การใช้โปรแกรมประมวลคำ
๕. การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ
๖. การใช้โปรแกรมนำเสนองาน
๗. การใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล
๘. การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์
๙. การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย

การพัฒนาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากยุค Analog ไปสู่ยุค Digital และยุค Robotic จึงทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน ข้าราชการซึ่งเป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศ จึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด culture shock เนื่องจากการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยี และเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม เช่น การสูญเสียการเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน การโจรกรรมข้อมูล การโจมตีทางไซเบอร์ เป็นต้น

Digital literacy หรือทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นทักษะด้านดิจิทัลพื้นฐานที่จะเป็นตัวช่วยสำคัญ สำหรับข้าราชการในการปฏิบัติงาน การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะ“ทำน้อย ได้มาก” หรือ “Work less but get more impact” และช่วยส่วนราชการสร้างคุณค่า (Value Co-creation) และความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (Economy of Scale) เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย ๔.๐ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยให้ข้าราชการ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้รับโอกาสการทำงานที่ดีและเติบโตก้าวหน้าในอาชีพราชการ (Learn and Growth) ด้วย

ประโยชน์ของการพัฒนา Digital literacy

ประโยชน์สำหรับข้าราชการ

๑. ทำงานได้รวดเร็วลดข้อผิดพลาดและมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น
๒. มีความภาคภูมิใจในผลงานที่สามารถสร้างสรรค์ได้เอง
๓. สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
๔. สามารถระบุทางเลือกและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
๕. สามารถบริหารงานและเวลาได้ดีมากขึ้น และช่วยสร้างสมดุลในชีวิตและการทำงาน
๖. มีเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้และเติบโตอย่างเหมาะสม

ประโยชน์สำหรับส่วนราชการและหน่วยงานรัฐ

๑. หน่วยงานได้รับการยอมรับว่ามีความทันสมัย เปิดกว้าง และเป็นที่ยอมรับ ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดและรักษาคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ มาทำงานกับองค์กร
๒. หน่วยงานได้รับความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประชาชนและผู้รับบริการมากขึ้น
๓. คนในองค์กรสามารถใช้ศักยภาพในการทำงานที่มีมูลค่าสูง (High Value Job) มากขึ้น
๔. กระบวนการทำงานและการสื่อสารขององค์กร กระชับขึ้น คล่องตัวมากขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น
๕. หน่วยงานสามารถประหยัลดทรัพยากร (งบประมาณและกำลังคน) ในการดำเนินงานได้มากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (๒๕๕๘) ได้ทำการศึกษาการจัดการจัดระบบการบริหารขององค์กรของอาสาสมัครในประเทศไทย พบว่า การบริหารจัดการงานอาสาสมัครในองค์กรที่มีการดำเนินงานมายาวนานจะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ประกอบด้วย การวางแผน การคัดเลือก การปฐมนิเทศ และการฝึกอบรม การนิเทศงานและการประเมินผล และการยกย่องเชิดชูเกียรติ ซึ่งในแต่ละองค์กรจะมีลักษณะเด่นตามลักษณะของเป้าหมายองค์กรเช่น องค์กรด้านการศึกษาจะลักษณะเด่นด้านการฝึกอบรม ด้านการจัดสวัสดิการ และการยกย่องเชิดชูเกียรติจะมีความสัมพันธ์กับขนาดองค์กรและการสนับสนุนจากภาครัฐ องค์กรอาสาสมัครขนาดใหญ่จะมีกฎหมาย หรือระเบียบต่าง ๆ รองรับในองค์กรขนาดเล็กจะมีความสามารถในการประสานงานกับองค์กรภาคี ในกลุ่มใกล้เคียงกัน ความมีชื่อเสียงขององค์กรมีรากฐานการต่อตั้งเป็นเวลานาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันที่ประชาชนเทิดทูน จะมีผลต่อจำนวนการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร และมีคุณสมบัติตั้งใจจริงในการทำงาน การปฐมนิเทศและฝึกอบรม ช่วยให้อาสาสมัครมีความเข้าใจในงาน เพิ่มทักษะ และสามารถปรับตัวเรียนรู้นิสัยของผู้ร่วมงาน

ธิดารัตน์ รวยอบกลิ่น และ จรัสดาว คงเมือง (๒๕๕๒) ได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบริหารศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่าอุปสรรคในการบริหารในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบุคลากร พบว่าในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีอุปสรรคในเรื่องการขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรขาดความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน ในส่วนสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ควรส่งเสริมการฝึกอบรมทบทวนให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ และความรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากพบว่าสมาชิกมีความรู้ในระดับต่ำ ด้านการมีส่วนร่วมพบว่ากิจกรรมที่ช่วยเสริมความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกกับทีมผู้ดูแลส่วนองค์กรบริหารส่วนตำบล ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างสนิทสนม ส่งผลให้เกิดการสื่อสารที่ดีระหว่างกัน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกองทุนสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ด้านงบประมาณ และด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ พบว่ามีอุปสรรคด้านงบประมาณในการจัดการฝึกอบรมทบทวน อีกทั้งในด้านอาคารสถานที่ควรสนับสนุนให้มีที่ตั้งของ ศูนย์ อปพร. เพื่อรองรับการปฏิบัติงาน อีกทั้งควรจัดตั้งศูนย์รับแจ้งข้อมูลข่าวสารที่มีความพร้อมตลอดเวลา รวมทั้งการเตรียมพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ควรบริหารจัดการให้เป็นระเบียบเรียบร้อย พร้อมใช้งานทันท่วงที ด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่นวิทยุสื่อสารควรจัดงบประมาณเพิ่มเติม นอกจากนั้นควรจัดฝึกอบรมให้พนักงานมีทักษะในการใช้อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

อภิญา คักดินันท์ (๒๕๕๗) ได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีอุปสรรคในการพัฒนากิจการ อปพร. ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการฝึกอบรมจัดตั้ง อปพร. ไม่สามารถจัดตั้ง อปพร. ได้ตามเป้าหมายร้อยละ ๒ ของประชากรในพื้นที่ มาจาก ๒ สาเหตุ คือ ด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ และไม่มีผู้เข้ารับการอบรมตามเป้าหมาย เนื่องจากการฝึกต่อเนื่องหลายวันทำให้ผู้เข้าอบรมขาดรายได้ในการประกอบอาชีพ

ปัญหา อุปสรรค ด้านโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศูนย์ อปพร. จังหวัด ในปัจจุบันพบว่า ควรเพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่ประจำ ศูนย์ อปพร.จังหวัด จากเดิมให้มาจากเจ้าหน้าที่ประจำ ศูนย์ อปพร.จังหวัด เสนอให้สามารถคัดเลือกจากหน่วยงานของรัฐหน่วยงานอื่น ๆ ได้ เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ชลประทาน จังหวัด อุทยานวิทยา ตำรวจภูธร สาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น

ด้านการมีส่วนร่วมและความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในพื้นที่ ตลอดจนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้อำนวยการ ศูนย์ อปพร. ในแต่ละระดับมอบหมาย ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เป็นอย่างไร มีการเข้าร่วมกิจกรรมระดับใด นั้น พบว่า อปพร. มีส่วนร่วมในกิจกรรมในท้องถิ่นในระดับสูง ในระดับอำเภอในระดับปานกลาง และในระดับจังหวัดในระดับต่ำ เนื่องจากกระยะทางเดินทาง และหากมีกิจกรรมในพื้นที่ที่ย่อมให้ส่วนร่วมมากกว่า

ด้านพฤติกรรม ระเบียบและวินัยของ อปพร. ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ ตลอดจนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เป็นอย่างไร พบว่าความประพฤติและการปฏิบัติตามระเบียบวินัยมีความสอดคล้องกับการฝึก ที่มีความจำเป็นต้องฟื้นฟูระเบียบ วินัยรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

ด้านสวัสดิการและสิทธิกำลังพลของ อปพร. ในปัจจุบัน เป็นปัญหาอุปสรรคในการพัฒนากิจการ อปพร. หรือไม่ อย่างไร พบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้ความสำคัญกับสวัสดิการเพราะสวัสดิการทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ในขณะที่อีกส่วนมีใจอาสาสมัครเข้ามาทำงานโดยไม่สนใจสิ่งจูงใจอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากิจการ อปพร. ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนากิจการพบว่า ให้ความสำคัญ ดังนี้ การฝึกทบทวนประจำปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง การฝึกระเบียบแถว การฟื้นฟูสมรรถนะ และเสริมสร้างวินัย การพัฒนาสัมพันธ์และการทำงาน

พรสรรง เถาตะกู (๒๕๕๐) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม พบว่าการทำงานเป็นที่มือทิพพล ในการปฏิบัติงาน ในลักษณะการปฏิบัติงานของ อปพร. ให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

สนับสนุนให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจ การส่งเสริมให้เกิดความสามารถด้านความคิดริเริ่มจะทำให้ทีมสามารถสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหา ส่งเสริมการตัดสินใจ ไม่สามารถทำได้ตามลำพัง จึงควรสนับสนุนให้ อปพร. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ส่งเสริมให้ อปพร. เข้าร่วมประชุม และวางแผนการทำงานล่วงหน้า ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพบปะกับสมาชิกของทีม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย การแลกเปลี่ยนการทำงาน การติดต่อสื่อสาร กับสมาชิกกับทีมปฏิบัติงาน เพื่อทำงานที่มีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยการฝึกอบรมทักษะการปฏิบัติงานเป็นประจำ มีการกำหนดโครงการฝึกอบรมระหว่างปีอย่างชัดเจน เพื่อให้ อบรม.

ส่งเสริมการปฏิบัติงาน เกิดทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงาน จัดให้มีการประชุมทีม หลังจากการปฏิบัติงานเพื่อทบทวนและประเมินผลการทำงานที่ผ่านมา ส่งเสริมให้มีการประชุม ชักซ้อม เตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน

การสร้างขวัญและกำลังใจ การยกย่องและมอบรางวัล มีผลต่อการปฏิบัติงานให้ อบรม. สามารถปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ภาวิณี เพ็งศาสตร์ (๒๕๒๙) ศึกษาเรื่อง การรับรู้และการยอมรับบทบาทของ อาสาสมัคร สาธารณสุข (อสม.) พบว่าระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติงานของ (อสม.) ในการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนา งาน สาธารณสุขมูลฐานและองค์กรพัฒนาชนบท ก็พบว่าผู้นำที่ประสบผลสำเร็จในงานดังกล่าวมักจะมี ประสบการณ์ทำงานมานาน

รัชณี ภูกร (๒๕๒๓) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ไปในทางที่เห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วย โดยมีความแตกต่างกัน ในแต่ละตำบล ประชากรมีทัศนคติและแนวโน้มที่ดีต่อการปฏิบัติงานของ (อสม.) ส่วนการคุ้นเคยกับ (อสม.) ที่แตกต่างกันมี ผลทำให้ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของ (อสม.) ที่แตกต่างกัน

รุจิรัตน์ คุณสกุล (๒๕๓๐) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน กองทุนพัฒนาหมู่บ้านในจังหวัดอุดรธานี พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการวางแผน ตัดสินใจกำหนดกิจกรรมกองทุนฯ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสำเร็จในการดำเนินงาน

วิจิตร ศรีสุพรรณ (๒๕๓๐) ศึกษาความรู้และความคิดเห็นของประชากรที่มีต่ออาสาสมัคร สาธารณสุข (อสม.) และการใช้บริการอนามัย พบว่าความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เกี่ยวกับการให้บริการร้อยละ ๙๔ เขามาทำงานด้วยความสมัครใจ แรงจูงใจที่ทำให้สมัครเป็น (อสม.) คือ การที่จะได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือชาวบ้าน ร้อยละ ๗๑.๐๖

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัย จะทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้ง สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้งานมวลง และผู้เชี่ยวชาญด้านมวลง นำผลมาสังเคราะห์ จัดทำเป็น (ร่าง) แนวทางการใช้มวลงของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง ต่อจากนั้น นำแนวทางฯ ที่ร่างไปสอบถามการยอมรับประสิทธิภาพจาก ผู้เชี่ยวชาญ ด้านมวลง และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้งานมวลง หลังจากนั้นนำข้อคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำคู่มือการใช้งานมวลงของกองอำนวยการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในภารกิจด้านความมั่นคง ต่อไป

แผนภาพที่ ๒ - ๓ กรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

บทที่ ๓

งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร

งานด้านมวลชนเป็นงานสำคัญประการหนึ่งที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรได้กำหนดนโยบาย วางแผนและขับเคลื่อน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยในบทที่ ๓ นี้จะแบ่งการนำเสนอออกเป็นสองตอนคือข้อมูลพื้นฐานของ กอ.รมน. การใช้งานมวลชน และปัญหาและอุปสรรคของการใช้งานมวลชนในภารกิจด้านความมั่นคง ตามลำดับ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร

ประวัติความเป็นมา

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการ อำนาจการ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ พร้อมทั้งดำเนินการเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่จะเทิดทูน พิทักษ์และรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วยการน้อมนำแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักในการดำเนินงาน

ประวัติความเป็นมาของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยสรุปมีดังนี้

พ.ศ.๒๕๑๖ รัฐบาลมีนโยบายให้แปรสภาพกองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ (กอง.ปค.) เป็น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) แต่ยังคงให้มีอำนาจตาม พ.ร.บ. ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ และยังคงมีความรับผิดชอบในภารกิจป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ต่อไปโดยมีการทบทวนวิเคราะห์เพื่อพัฒนานโยบาย ตลอดจนยุทธศาสตร์และยุทธวิธี เพื่อให้สามารถยุติสถานการณ์ก่อการร้ายให้สำเร็จลงโดยเร็ว

พ.ศ.๒๕๒๓ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนา และประกาศนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ เมื่อ ๒๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๒๓ (นโยบาย ๖๖/๒๓) ยึดถือปรัชญา “สันติภาพเป็นรากฐาน

ของความมั่นคง และความมั่นคงอันถาวรเป็นบ่อเกิดแห่งความมั่นคงสมบูรณ์พูนสุขของอาณาประชาราษฎร์ในราชอาณาจักร”

พ.ศ. ๒๕๒๕ ภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์มีน้อยลงและมีการปรับปรุงโครงสร้างฯ คณะรัฐมนตรีได้ปรับบทบาทของ กอ.รมน. ให้ปฏิบัติภารกิจทางด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดการจัตระเบียบและเสริมความมั่นคงชายแดน การพัฒนาเพื่อความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ การแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยและผู้หลบหนีเข้าเมือง การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี (หน่วยสันติमित) การปฏิบัติงานด้านการข่าวและปฏิบัติการจิตวิทยา (ปจว.)

พ.ศ. ๒๕๔๓ (๑ เมษายน) มีมติ ครม.ให้ยกเลิก พ.ร.บ.ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ตรงกับสมัย นายชวน หลีกภัย ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี) พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีปรับลดบทบาทของ กอ.รมน. ลง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพิ่มบทบาทด้านการประสานงานมีการปรับโครงสร้าง กอ.รมน. จากเดิมโดยแต่งตั้งให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็น รอง ผอ.รมน. โดยตำแหน่ง ต่อมาแต่งตั้งปลัดกระทรวงมหาดไทย และ รอง ผอ.รมน. ฝ่ายการเมือง โดยให้มีตำแหน่งผู้ช่วย ผอ.รมน. ๕ ตำแหน่ง คือ ผบ.ทบ., ผบ.ทร., ผบ.ทอ., ผบ.ตร. และอธิบดีกรมการปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๕๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอ

พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๐๕/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๙ เรื่องการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน โดยให้ยกเลิก คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ๑๕๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๕ โดยให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เป็นหน่วยงานในสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมี ผู้บัญชาการทหารบก เป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (ผอ.รมน.) มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบบังคับบัญชาข้าราชการ และการดำเนินงานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและหน่วยงานในสายงาน

พ.ศ. ๒๕๕๑ ภายหลังจากที่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นผลให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นส่วนราชการที่มีรูปแบบเฉพาะ ขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาโดยตรงกับนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีรัฐมนตรีและหัวหน้าส่วนราชการด้านความมั่นคงเป็นคณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และเพื่อรองรับตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

พ.ศ. ๒๕๕๒ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๗๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนงาน อำนาจหน้าที่ของส่วนงาน และอัตรากำลังของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรโดยมีโครงสร้างการจัดประกอบด้วย ส่วนบังคับบัญชา สำนักฝ่ายอำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติ และหน่วยปฏิบัติการระดับภูมิภาคมีอัตราเจ้าหน้าที่ พลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่ปฏิบัติงานในโครงสร้างดังกล่าว ทั้งที่เป็นอัตราประจำและช่วยราชการ

พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐบาลได้ประกาศให้วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นวันสถาปนา กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อเป็นการระลึกถึงความสำคัญและเกิดความภาคภูมิใจในเกียรติประวัติความเป็นมา ตลอดจนผลการปฏิบัติภารกิจด้วยความมุ่งมั่น ทুমเทและเสียสละในอดีตที่ผ่านมา รวมทั้งเพื่อเป็นการรวมจิตใจของข้าราชการภายในหน่วยงานให้มีความรัก ความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการปฏิบัติงานและให้วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันสถาปนา กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๑/๒๕๖๐ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้
แก้ไขคำนิยาม ตามมาตรา ๓ “การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร” ให้รวมถึง ในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา ๗ ในการติดตามและประเมินสถานการณ์ภายนอก ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงภายใน

แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตามมาตรา ๑๐ โดยเพิ่มเติมให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขนิยาม ตามมาตรา ๓

กำหนดให้มีคณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค และจังหวัด โดยแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

วิสัยทัศน์

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นองค์กรหลักในการบูรณาการ อำนวยการ และประสานการปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐ และความสงบสุขของประชาชน

พันธกิจ

วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติตามแผนงานและแนวทางการ ป้องกันปราบปราม ระวังภัยภัย และแก้ไขบรรเทาเหตุการณ์ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรทุกรูปแบบ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ปกป้องสถาบันหลักของชาติและสร้างความรักสามัคคีของคนในชาติด้วยพลังประชารัฐ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ปกป้องดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งดำเนินการอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นภายในประเทศและจากนอกประเทศ

พัฒนาและเสริมสร้างระบบการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และกลไกการ ขับเคลื่อนการปฏิบัติที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและจากนอกประเทศยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และเสริมการปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มสถานการณ์ที่อาจเป็นภัย หรือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาศักยภาพการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

จากแนวคิดเกี่ยวกับมวลชน และจิตวิทยามวลชนที่นำเสนอไว้ในบทที่ ๒ ประกอบกับพันธกิจ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ในมาตรา ๗ (๔) ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) มีหน้าที่เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม

รูปแบบหนึ่งที่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ดำเนินการตามมาตรา ๗ (๔) ที่กล่าวมา คือ การเชิญชวนประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้เข้ามารับการฝึกอบรม เข้าร่วมโครงการ และ/หรือเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมฯ เข้าร่วมโครงการ และ/หรือผ่านกิจกรรม ดังกล่าวจะถือได้ว่าเป็น “มวลชนของ กอ.รมน.” มวลชนเหล่านี้จะมีคุณสมบัติสำคัญ คือ เป็นคนที่มีความรักชาติ มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความรักความสามัคคี ความปรองดองสมานฉันท์ มีความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกด้านความมั่นคง พร้อมเข้าเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังแจ้งเตือน และเข้าร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

ปัจจุบัน มวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สามารถจำแนกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑. มวลชนหลัก หมายถึง มวลชนที่มี พระราชบัญญัติ กฎหมายและระเบียบ รองรับ ซึ่งได้มอบหมายให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้ง ฝึกอบรม และใช้งาน มีหลักสูตรการฝึกและระยะเวลาแน่นอนในการอบรม

๒. มวลชนเสริม หมายถึง มวลชนที่ริเริ่มและจัดตั้งขึ้นเองโดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อเสริมงานด้านต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ

๓. มวลชนตามสถานการณ์ หมายถึง มวลชนที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบงานด้านความมั่นคงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๔. มวลชนจากการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรม หมายถึง มวลชนที่เกิดจากโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยขึ้นตรงของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้ริเริ่มขึ้นเป็นครั้งคราว

มวลงของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีหน้าที่พื้นฐาน ๕ ประการ คือ (สำนักกิจการมวลงและสารนิเทศ, ๒๕๕๕ : ๓๕)

๑. ขยายผลอุดมการณ์ความรักชาติไปสู่ครอบครัว ญาติพี่น้อง และสังคมโดยรวม
๒. ร่วมแสดงพลังความจงรักภักดี ความรักชาติ และมีจิตสำนึกด้านความมั่นคง โดยเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสสมหามงคล และโอกาสสำคัญต่าง ๆ
๓. เป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามด้านความมั่นคง
๔. ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจกับเจ้าหน้าที่รัฐ
๕. เข้าร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

แนวทางการใช้งานมวลงของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

กรอบแนวทางการใช้งานมวลง กอ.รมน.

คู่มือการปฏิบัติงานด้านมวลง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (๒๕๕๕) ได้กล่าวเรื่องการดำเนินงานด้านมวลงของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ไว้ว่า ในการบูรณาการพลังมวลงของทุกกลุ่ม และทุกประเภท กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พยายามผลักดันให้จัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการบริหารกิจการมวลงแห่งชาติ” และจัดทำโครงสร้างการทำงานร่วมของหน่วยงานมวลงในทุกระดับ อย่างเป็นระบบ การดำเนินการขับเคลื่อนพลังมวลงให้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภาค และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จังหวัดเป็นหน่วยประสาน ภายใต้การดำเนินงานที่เรียกว่า “ศูนย์ประสานงานมวลง” (ศปช.) การดำเนินงานแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ การเตรียมมวลง มีการปฏิบัติใน ๕ เรื่อง ได้แก่

๑. รวบรวมมวลงและจัดทำฐานข้อมูล
๒. ปรับแนวคิดของการทำงานร่วมกันของ ศูนย์ประสานงานมวลง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ศปช.กอ.รมน.) ในทุกระดับ
๓. เสริมสร้างอุดมการณ์มวลง
๔. การสร้างเครือข่ายมวลง ศปช.กอ.รมน.ทุกระดับ
๕. การขยายมวลง

ขั้นที่ ๒ การใช้มวลง หรือการขับเคลื่อนมวลง มีการปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่

๑. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มวลงมีอุดมการณ์ความรักชาติ
๒. ใช้เป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามด้านความมั่นคง

ในการดำเนินงานด้านมวลงที่กำหนดไว้ในคู่มือ ดังกล่าว ปรากฏว่าไม่เป็นผลสำเร็จตามแนวคิดที่ได้วางไว้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาค ได้มอบนโยบายเรื่องมวลงของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ไว้ว่า “งานของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร งานมวลงสำคัญที่สุด ถ้า กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

มีฐานมวลชนที่มีความเข้มแข็ง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ก็สามารถให้มวลชนสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ตามหน้าที่และภารกิจได้ราบรื่น และมีประสิทธิภาพ” จากนโยบายดังกล่าว ทาง สำนักงานกิจการมวลชนและสารสนเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จึงจัดให้มีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำกรอบแนวคิดในการดำเนินงานด้านมวลชน ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ขึ้น เมื่อวันที่ ๒๘ ธ.ค. ๒๕๕๙ และต่อมา พลเอก สสสิน ทองภักดี เลขาธิการ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ปฏิบัติราชการแทน ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร) ก็ได้อนุมัติหลักการกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อการใช้มวลชน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เมื่อ ๒๐ ม.ค. ๒๕๖๐ สรุปดังนี้ (สำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศ, ๒๕๖๐)

ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อการใช้งานมวลชน กอ.รมน. มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การคัดเลือกมวลชน กล่าวคือ เป็นขั้นการฝึกจัดตั้ง (ใหม่) จากกลุ่มประชาชนเริ่มต้นในพื้นที่เป้าหมายตามแผนงานที่หน่วยขึ้นตรง ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กำหนด ซึ่งผลจากการฝึกจัดตั้งใหม่จะทำให้สามารถแบ่งมวลชนได้เป็น ๒ แบบ คือ

๑. แบบที่ ๑ : มวลชนสมาชิก หมายถึง ประชาชนที่หน่วยขึ้นตรงของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้คัดเลือกเข้าทำการฝึกตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว มีความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนมีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๒. แบบที่ ๒ : มวลชนเพื่อการใช้งาน

หมายถึง ประชาชนที่หน่วยขึ้นตรงของ

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้คัดเลือกเข้าทำการฝึกตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนภารกิจตามภาระหน้าที่ที่ต้องการมอบให้ โดยใช้การสัมภาษณ์ ตรวจสอบประวัติและคัดเลือก ทั้งนี้ประชาชนกลุ่มนี้ถือเป็นมวลชนที่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร คาดหวังซึ่งจะนำเข้าสู่การดำเนินการในขั้นที่ ๒ ต่อไป โดยหน่วยขึ้นตรง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จะต้องยืนยันให้ได้ว่า ในการฝึกแต่ละรุ่น สามารถคัดสรรมวลชนแบบที่ ๒ ได้จำนวนเท่าไร เพื่อให้สามารถยืนยันจำนวนยอดมวลชนที่จะนำมาปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ร่วมกับ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ขั้นที่ ๒ เสริมสร้างมวลชน กล่าวคือ เป็นขั้นการเสริมสร้างมวลชนเพื่อการใช้งาน โดยการพัฒนาสัมพันธ์และการฝึกทบทวนเพื่อเพิ่มศักยภาพ/เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถเฉพาะเพิ่มเติมให้กับมวลชน ตามกลุ่มการใช้งาน ซึ่งหน่วยขึ้นตรงของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จำเป็นต้องทุ่มเทการปฏิบัติในขั้นนี้ เพื่อให้สามารถรักษาจำนวนยอดมวลชนเพื่อการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันสมัย และเป็นจริง

ขั้นที่ ๓ การขับเคลื่อนมวลชน หรือหมายถึงการใช้งานมวลชน ในขั้นนี้ ได้แบ่งวิธีการใช้งานมวลชนตามภารกิจไว้ ๕ ประเภทการใช้งาน ดังนี้

๑. ภารกิจที่ ๑ ร่วมรณรงค์เผยแพร่/เสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ

๒. ภารกิจที่ ๒ ร่วมแสดงพลังเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสต่าง ๆ

๓. ภารกิจที่ ๓ ร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามที่กระทบต่อ
ด้านความมั่นคงของชาติ

๔. ภารกิจที่ ๔ ร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๕. ภารกิจที่ ๕ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ และแสดงพลังเพื่อให้
กำลังใจเจ้าหน้าที่รัฐ

การขับเคลื่อนมวลชนในการทำภารกิจ ๕ ประการ ทางสำนักกิจการมวลชนและ
สารสนเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (๒๕๖๒) ได้ชี้แจงในการประชุม
หน่วยขึ้นตรง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เมื่อ ๑๖ พ.ค. ๒๕๖๒ ว่าในห้วง
ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ว่า ปัจจุบันมีมวลชนรวมทั้งสิ้น ๖๑๔,๕๓๔ คน งบประมาณที่
ใช้ในการฝึกอบรม ๓๕๘,๘๘๑,๗๓๕ บาท สามารถแยกการใช้งานตามภารกิจ ๕ ประการ ตามที่แสดงไว้
ในตารางที่ ๓-๑

ตารางที่ ๓-๑ การใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ตามภารกิจ ๕ ประการ

การใ้ งานตาม ภารกิจที่	สชว.	สมท.	ศปป.๑	ศปป.๒	ศปป.๓	ศปป.๔	ภาค ๑	ภาค ๒	ภาค ๓	ภาค ๔	รวม (คน)
๑	-	๔,๔๐๕	๔,๘๘๐	๓๕๗,๕๘๙	-	-	๑,๘๐๐	๕,๗๙๓	๑๕,๕๒๙	๑,๔๐๐	๓๙๑,๓๙๖
๒	-	๓๒,๗๘๕	-	๓๐๓,๑๔๗	-	-	๑,๕๐๐	๕,๐๖๔	๑๖,๘๔๙	๒,๘๓๐	๓๖๒,๑๗๕
๓	๑๗,๓๒๐	๓,๖๓๔	๙,๗๒๖	๓๐๓,๑๔๗	๕,๙๕๗	-	๘๐๐	๕,๗๙๓	๑๓,๔๑๗	๘๕๐	๓๖๐,๖๔๔
๔	-	๓,๒๑๒	-	๑๒,๐๐๐	-	-	๔๐๐	๓,๖๕๔	๑๑,๔๕๑	๗๕๐	๓๑,๔๖๗
๕	-	๓,๓๗๔	-	-	-	-	๖๐๐	๓,๕๙๘	๑๓,๘๖๐	๑,๒๐๐	๒๒,๖๓๒

ที่มา : สำนักงานกิจการมวลชนและสารสนเทศ กอ.รมน., ๒๕๖๒

จากตารางที่ ๓-๑ พบว่า มวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักร สามารถใช้งานตามภารกิจที่ ๑ คือ การร่วมรณรงค์เผยแพร่/เสริมสร้างอุดมการณ์
ความรักชาติ มากที่สุด รองลงมาคือ ภารกิจที่ ๒ คือ การร่วมแสดงพลังเทิดทูนสถาบัน
พระมหากษัตริย์ในโอกาสต่าง ๆ อันดับ ๓ คือ การร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคาม
ที่กระทบต่อด้านความมั่นคงของชาติ

คำย่อ

สชว. หมายถึง สำนักการข่าว

สมท. หมายถึง สำนักกิจการมวลชน และสารสนเทศ

ศปป.๑ หมายถึง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๑

ศปป.๒ หมายถึง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๒

ศปป.๓ หมายถึง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๓

ศปป.๔ หมายถึง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๔

ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ท่าน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการใช้งานมวลชน ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง สรุปได้ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๑ (พล.อ. ธรรมนูญ นาคพานิชย์, ผู้ช่วย ผอ.รมน., สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

การใช้งานมวลชน ๕ ประเภท ของ กอ.รมน. : การขับเคลื่อนมวลชน/การใช้งานมวลชน ให้กำหนดตามภารกิจ/ประเภทการใช้งาน ได้แก่

๑. ร่วมรณรงค์เผยแพร่/เสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ
๒. ร่วมแสดงพลังเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสต่าง ๆ
๓. ร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามที่กระทบความมั่นคงของชาติ
๔. ร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่รัฐ
๕. ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ และแสดงพลังเพื่อให้กำลังใจเจ้าหน้าที่รัฐ

เน้นคุณภาพมวลชนมากกว่าปริมาณ : มุ่งเน้นการเสริมสร้างมวลชนให้มีคุณภาพ โดยให้ความสำคัญตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกมวลชน ไปจนถึงขั้นการเสริมสร้าง (การฝึก การฝึกทบทวน การพัฒนาสัมพันธ์) และการขับเคลื่อนมวลชน และมีการประเมิน/ติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ขาดช่วงอายุที่เป็นคนรุ่นใหม่ : สถานภาพมวลชนของ กอ.รมน. ปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนมวลชนในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรให้มุ่งเน้นการเสริมสร้างมวลชนที่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมในทุกกลุ่มอายุ

**ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน.
ในภารกิจด้านความมั่นคง**

๑. สภาพแวดล้อม และทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไป : สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปเกิดจากปัจจัยการเปลี่ยนทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ส่งผลต่อแนวคิด/ทัศนคติของประชาชนที่ไม่เหมือนเดิม

๒. ใช้วิธีเดิม ๆ ในการเสริมสร้าง : ผู้บังคับบัญชา/ผู้ปฏิบัติงาน ยังไม่ปรับเปลี่ยนวิธีคิด เนื่องจากเห็นว่าการดำเนินงานในห้วงที่ผ่านมาเคยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

๓. ขาดช่วงอายุในระดับต่าง ๆ : ปัญหาด้านความมั่นคงต่าง ๆ หลายปัญหาเกิดจากกลุ่มเยาวชนที่หลงผิด แต่กลุ่มมวลชนของ กอ.รมน. ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๒ (พล.อ.ธีรวัฒน์ บุญยะวัฒน์, เลขาธิการ กอ.รมน., สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

การใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ในลักษณะให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมตามแผนงาน โครงการประจำปี ของ กอ.รมน. ในพื้นที่ส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และ จังหวัด ได้แก่ร่วมกิจกรรม ชุมชนสัมพันธ์ของ กอ.รมน. พบปะผู้นำชุมชน ให้ความรู้ แจกของช่วยเหลือผู้ยากไร้ร่วมกิจกรรม

เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และศาสนา โดยเชิญผู้นำและมวลชนเข้าร่วมกิจกรรมในพิธีวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินี วันปิยะมหาราช วันวิสาขบูชา เป็นต้น

ร่วมกิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน ในการพัฒนา เสริมสร้างสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ชุมชนให้มีความสะอาด เป็นระเบียบและปลอดภัย เช่น การร่วมทำความสะอาดชุดลอกคูกูลอง ทำความสะอาดถนน วัด โรงเรียน และชุมชน เป็นต้น

การใช้งานมวลชนไทยอาสาป้องกันชาติ กอ.รมน. ในการรวมและแสดงพลัง ในระดับภูมิภาค และการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เช่น การจัดพิธีสวนสนามแสดงพลังของ ทสพช. ขึ้นในพื้นที่ทศภาค และทางทะเล การรวมพลังบำเพ็ญสาธารณประโยชน์พื้นที่จังหวัด เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายมวลชน กอ.รมน. ในการเฝ้าระวัง แจ้งเตือน รายงานเหตุการณ์ด้านความมั่นคง เช่น รายงานสถานการณ์ และสภาพพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ ปัญหายาเสพติด เป็นต้น

การจัดโครงการพามวลชนทัศนศึกษาโครงการพระราชดำริ และทัศนศึกษาเรียนรู้สังคมพหุวัฒนธรรม

การใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. เป็นสื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของ กอ.รมน. เพื่อสร้างการรับรู้ และความเข้าใจให้กับมวลชน กอ.รมน. ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

ด้านงบประมาณ การปฏิบัติงานด้านมวลชนในขั้นการจัดตั้ง และดำรงรักษามวลชนนั้น การใช้งบประมาณมากและต้องมีความต่อเนื่อง ส่วนการใช้งานมวลชนนั้นการใช้งบประมาณก็ขึ้นอยู่กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการจัดขึ้น และขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ศรัทธาของมวลชนที่จะให้ความร่วมมือกับหน่วยงานมากน้อยเพียงใด

ด้านตัวบุคคลของ มวลชน กอ.รมน. ขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยราชการกับมวลชนกลุ่มต่าง ๆ หากมีความสัมพันธ์ที่ดีย่อมส่งผลหน่วยได้รับความร่วมมือจากมวลชนอย่างเต็มที่รวมทั้งในด้านความสามัคคีของมวลชน หากเกิดความขัดแย้งหรือความเข้าใจผิดกันระหว่างหน่วยงานของ กอ.รมน. กับกลุ่มมวลชน หรือระหว่างกลุ่มมวลชน ขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน

ด้านส่งกำลังบำรุง กอ.รมน. มีระบบการส่งกำลังบำรุงและบริการเฉพาะให้ นขต.กอ.รมน. และหน่วยต่าง ๆ สามารถดำเนินงานระดับหนึ่ง การใช้อาคารเพื่อการประชุมสัมมนามวลชน การของกำลังพลและยุทโธปกรณ์สนับสนุนงานมวลชนที่มีจำนวนมาก เช่น รถบรรทุก รถบัสขนส่งขนาดใหญ่ ต้องการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานกองทัพ หรือต้องเช่าเหมาจากเอกชน ซึ่งบางครั้งมีขั้นตอนการขอรับการสนับสนุนและใช้งบประมาณสูง เป็นต้น

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๓ (พ.ต. ธนาธิป สว่างแสง, รอง.ผอ.สำนักงานกิจการมวลชน และสารนิเทศ, สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

ก่อนอื่นต้องถึงมวลชนที่มีอยู่ของ กอ.รมน. ว่าปัจจุบันมีความหลากหลาย เนื่องจากถูกจัดตั้งขึ้นมาจากหลายส่วนของงาน กอ.รมน. ทำให้การจะใช้มวลชน กอ.รมน. ไม่สามารถทำได้

อย่างเป็นทางการ (ไม่สามารถรวมพลังได้) โดยเฉพาะประเด็นด้านความมั่นคง ที่มีความจำเป็นต้องใช้มวลชน เป็นหลักฐานสร้างความรู้ความเข้าใจ งานด้านการประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงงานด้านจิตอาสา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวร่วมให้กับเจ้าหน้าที่ ได้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันการสร้างการตระหนักรู้ และความเข้าใจไปสู่ภาคประชาชน ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ กับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง ทำให้แนวร่วมของเจ้าหน้าที่ ในการแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้วมวลชนยังถือเป็นเครื่องมืออีก รูปแบบหนึ่งที่จะช่วยในการให้ความรู้ความถูกต้องกับสังคม กรณีหากมีข้อมูลข่าวที่เบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง หากสังคมไม่ได้รับการชี้แจงในข้อมูลที่ถูกต้องแล้ว จะทำให้เกิดความวุ่นวายจนทำให้สังคมเกิดความไม่มั่นคงขึ้นได้

ฉะนั้นแล้วในความคิดเห็นของผม ในฐานะที่ได้มีมวลชนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานมองว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ใช้มวลชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

อย่างที่กล่าวมาข้างต้นนั้น มวลชนของ กอ.รมน. มีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีความหลากหลาย ไม่รวมเป็นกลุ่มก้อน มีการแยกการใช้งาน และที่สำคัญ กอ.รมน. ไม่มีการควบคุมจำนวนโดยกลุ่มต่าง ๆ ของมวลชน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะส่งผลกระทบต่อการใช้งานด้านความมั่นคง เป็นเพราะมวลชนของ กอ.รมน. บางกลุ่มก่อนอาจจะขาดความเข้าใจ และความรู้ในงานด้านความมั่นคงอย่างถ่องแท้

นอกจากนี้มวลชนของ กอ.รมน. ที่ได้ผ่านการอบรมมาจากหน่วยงานของ กอ.รมน. ไม่ได้ถูกนำมาใช้งานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการมาเข้ามาประชุมร่วมกัน เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นหรือองค์ความรู้ในงาน ซึ่งปัจจุบันนี้ถือว่าหน่วยงานด้านความมั่นคง มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในสมัยก่อนงานด้านความมั่นคง อาจจะมองดูว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่เท่านั้นแต่ปัจจุบันงานด้านความมั่นคง มีการเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาที่เกิดขึ้นอยู่ในสังคม ซึ่งการแก้ปัญหาไม่เฉพาะเจ้าหน้าที่เท่านั้นที่มีส่วนรับผิดชอบ แต่มองว่าทุก ๆ คนในสังคม ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ปัญหา

ฉะนั้นหากกรณียังไม่สามารถที่จะรวบรวม ทำให้มวลชนเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน สร้างองค์ความรู้มาจากที่เดียวกัน โดยเฉพาะการควบคุมจำนวนมวลชนในแต่ละประเภทได้ จะทำให้การใช้งานของมวลชน กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่วางเป้าหมายไว้

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๔ (พ.ท.หญิง ไพรมา ชื่นศิริเกษม, หัวหน้าฝ่ายพัฒนามวลชนส่วนกิจการมวลชน, สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

สมท.กอ.รมนสมท.กอ.รมน. ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปีในการสร้างมวลชนให้หลายสูตร ซึ่งแต่ละหลักสูตรผลิตมวลชนต่างภารกิจกันไปตามสถานการณ์ของภัยคุกคามหรือตามบริบทที่ กอ.รมน. มีความจำเป็นต้องใช้มวลชน มวลชนดังกล่าวจะให้ความร่วมมือในกิจกรรมของ กอ.รมน. ได้ดีอย่างเห็นได้ชัด ในห้วงที่ผ่านการอบรมใหม่ ๆ แต่หลังจากนั้น ความร่วมมือก็จะลดลง

ตามระยะเวลา คงเหลือเฉพาะแกนนำหลักสูตร และก็บางหลักสูตรที่แทบจะไม่มีมาร่วมกิจกรรมเลย อย่างไรก็ตามมวลชน ทสปช. เป็นมวลชนหลักที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในแทบทุกโอกาส

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

ในห้วงที่ผ่านมา สมท.กอ.รมน. ใช้งานมวลชนในการเข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงออกต่อสถาบันหลักเป็นส่วนใหญ่ อาจจะมีกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์จิตอาสาเพิ่มเติมบ้าง มวลชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นหลักเข้าแต่ ทสปช. กลุ่มอื่น ๆ มาร่วมในสัดส่วนน้อยกว่า และส่วนใหญ่มักจะส่งแกนนำเป็นตัวแทนมาร่วมกิจกรรม โดยมวลชนที่มาร่วมจะมีภูมิลำเนาในเขต กทม.และปริมณฑล เป็นที่น่าสังเกตว่ามวลชนดังกล่าวมักอยู่ในวัยกลางคนจนถึงสูงอายุ มวลชนวัยรุ่น วัยทำงานมาร่วมกิจกรรมน้อยมาก อาจเนื่องจากติดภารกิจในการทำงาน เนื่องจากการร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งเป็นไปด้วยความสมัครใจ แต่มีบางกิจกรรมมีกำหนดเวลาจัดแต่เช้าตรู่ ทำให้มวลชนที่ต้องเดินทางมาไกลไม่สะดวกในการเตรียมตัว

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๕ (พ.อ.อภิรเดช หมั่นวิชาชัย, ผู้อำนวยการส่วนแผนและงบประมาณ สำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ กอ.รมน., สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

การใช้งานมวลชนในด้านความมั่นคงของ กอ.รมน. ที่ผ่านมานั้นเนื่องจากในส่วนกลางมวลชนที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ที่ กอ.รมน. เปิดการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุอยู่ในช่วง ๔๕-๖๐ ปีการใช้งานจะเน้นในด้านการแสดงพลัง ในเรื่องความรักชาติ การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การร่วมการทำบุญเข้าวัดในโอกาสวันสำคัญทางศาสนา ซึ่งจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีแต่ถ้าคนไหนหรือกลุ่มไหนที่ยังพอที่จะสามารถไปทำงานอย่างอื่น ได้อีกทาง กอ.รมน. ส่วนกลางก็จะส่งไป เช่น การฝึกด้านการข่าวมวลชน ด้านการข่าวโดยจะมีสำนักการข่าว กอ.รมน. ได้รับเข้าอบรมในเรื่องงานข่าวเพื่อให้มวลชนกลุ่มนี้เป็นหูเป็นตาหรือทำงานร่วมกับทางราชการได้อีก

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

อันดับแรกคืออายุของมวลชนส่วนกลางมีอายุค่อนข้างมากเมื่อใช้งานบางครั้งก็ไม่สามารถมาเข้าร่วมได้ อาจเพราะสุขภาพแต่ในส่วนที่ยังสามารถให้ความร่วมมือได้ก็จะมาทุก ๆ ครั้ง

ปัญหาอีกข้อคือในรอบ ๑ ปีจะมีงานหรือกิจกรรมให้ได้ใช้มวลชนน้อยมากจึงทำให้เริ่มห่างไประหว่างมวลชนกับ กอ.รมน.

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๖ (พล.ต.อุดม โกษากุล, รอง ผอ.สมท.กอ.รมน., สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

ในปัจจุบัน กอ.รมน. ได้มีการจัดตั้งมวลชนขึ้นหลายกลุ่มหลายประเภท แต่วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโดยรวม ยังคงเป็น เพื่อให้มวลชนช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเป็นหลัก แต่เนื่องด้วยรูปแบบของปัญหาด้านความมั่นคง ทุกวันนี้มีความเปลี่ยนแปลงและซับซ้อนมากขึ้นบทบาทของ กอ.รมน. ในการปฏิบัติภารกิจด้านความมั่นคงจึงต้องมีความคลอบคลุมกว้างขึ้นตามไปด้วย การนำมวลชนมาใช้ หรือทำงานร่วมกับภาครัฐ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้มวลชนมาใช้ หรือทำงานร่วมกับภาครัฐ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้มวลชนมีความรู้ความเข้าใจ ในปัญหาด้านความมั่นคง หรือได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เสียก่อน และต้อง

ปฏิบัติการกิจต่างๆ ภายใต้การกำกับดูแล ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือ กอ.รมน. เท่านั้น การนำมวลชน มาใช้งานจึงจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

การนำมวลชนมาใช้งานในประเด็นปัญหาด้านความมั่นคง จำเป็นต้องสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในงานด้านความมั่นคง ให้กับมวลชน ไม่สามารถนำมวลชนที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมมาใช้งานได้ในทันที มวลชนที่จัดตั้งหรือผ่านการฝึกอบรมแล้ว ไม่มีระบบการขึ้นทะเบียนที่เป็นมาตรฐาน ทำให้หลังจากการฝึกอบรมแล้ว ไม่สามารถเรียกกลับมาใช้งานได้อีกสูญเสียงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ระหว่างหน่วยงานกับมวลชน ขาดช่องทางการติดต่อที่ชัดเจน มีเพียงช่องทางการติดต่อระหว่างบุคคล ทำให้เมื่อบุคคลนั้น ๆ พ้นจากหน้าที่ฯ มวลชนที่ติดต่อยังจึงห่างหายไปด้วย เป็นมวลชนที่อยู่ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไม่ใช่ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับมวลชนขาดงบประมาณในการพัฒนาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มมวลชน และระหว่างมวลชนด้วยกันเอง ทำให้มวลชนไม่สามารถรวมกันเป็นกลุ่มก้อนได้

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๗ (พ.อ.วรการ วงศ์สงฆ์, ผอ.พน.สมท.กอ.รมน., สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

กอ.รมน. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบต่อการรักษาความมั่นคงภายใน เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการ อำนาจการ ประสานการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐ และความสงบสุขของประชาชน ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานร่วมกับส่วนราชการต่างๆ และอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่ง กอ.รมน. มีมวลชนอยู่เป็นจำนวนมาก การใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. จะแตกต่างกันตามสภาพปัญหา ดังนี้

ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) ไทยอาสาป้องกันชาติ มีบทบาทในด้านความมั่นคงและบทบาทต่อสถาบันหลักของชาติ กอ.รมน. จะมีการฝึกอบรมให้กับ ทสปช. ทุกปี ปีละหลาย ๆ รุ่น ในการฝึกอบรมนั้นได้มีการปลูกฝังให้มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง การเผยแพร่อุดมการณ์รักชาติ และความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ โดยให้เริ่มจากบุคคลใกล้ตัวคือคนในครอบครัว พรรคพวกเพื่อนฝูง จากนั้นจึงขยายสู่ชุมชนรวมทั้งบุคคลภายนอก ซึ่งจะทำให้มีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น

อาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) ทำหน้าที่ในการป้องกันการแทรกแซงและการแพร่ขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่ถูกรังดาร์ห่างไกล โดยการปลูกจิตสำนึกของราษฎรในพื้นที่ที่ถูกรังดาร์เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในการพัฒนาหมู่บ้านและการป้องกันตนเอง ทั้งนี้ กอ.รมน. ได้จัด อบรม อพป. ทุกปี

เพชรในตม นิสิตโครงการเพชรในตม และครูในโครงการเพชรในตม เป็นเครือข่ายมวลชน กอ.รมน. ที่ช่วยสนับสนุนและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ เป็นแบบอย่างในการขยายผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ปลูกฝังคุณธรรม วินัย ความรับผิดชอบ และความกตัญญูแก่เยาวชน รณรงค์ ป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน และชุมชน และผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง หรือพื้นที่ใกล้เคียง

มวลชนอื่น ๆ กอ.รมน. จะมีการอบรมให้กับประชาชนทั่วไปทุกปี โดยอาศัยพลังของภาคประชาชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่และสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดีให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยการเสริมสร้างให้เป็นเครือข่ายมวลชนในการเฝ้าระวัง แจ้งเตือน และเข้าร่วมปฏิบัติสนับสนุนเจ้าหน้าที่รัฐในลักษณะที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน นอกจากนี้ยังเร่งขยายผลในการเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ ยึดมั่นในความจงรักภักดี มีความรัก ความสามารถ และมีความศรัทธา ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้กับสังคมไทย สามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้อย่างยั่งยืน

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

การยกระดับสมาชิก ทสปช. ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่มวลชนของ กอ.รมน. ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมีการแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งระเบียบฯ นี้ใช้บังคับเกิน ๕ ปี มีความล้าสมัย เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารราชการ เช่น นิยามศัพท์ของชื่อหน่วยงาน บุคคล ตำแหน่ง โครงสร้างการจัดตั้ง และการบังคับบัญชา ภารกิจของ ทสปช. แต่เดิมเพื่อป้องกันภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ แต่ปัจจุบันภัยคอมมิวนิสต์ไม่มีแล้ว และเกิดภัยคุกคามใหม่ขึ้นแทน ที่สำคัญการแก้ไขระเบียบฯ ก็เพื่อให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่บังคับใช้ในปัจจุบัน

ฐานข้อมูลมวลชนยังไม่สมบูรณ์ ยากต่อการสืบค้นเพื่อนำมวลชนไปใช้ปฏิบัติงานตามภารกิจที่สนับสนุนของ กอ.รมน.

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๘ (พ.อ.ต่อสกุล สันหัจินทร์, ผู้อำนวยการกิจการมวลชน, สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

เครือข่ายมวลชน กอ.รมน. มีอยู่จำนวนหลายกลุ่ม การใช้งานมวลชน กอ.รมน. ก็จะแยกประเภทของการใช้งาน เช่น การใช้งานมวลชนด้านการข่าว ให้คอยสอดส่องหรือพบปะผู้ที่ต้องสงสัย ให้แจ้งข้อมูลมาทาง ๑๓๗๔ หรือการเชิญมวลชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของ กอ.รมน. การจัดหาทุนสถาบันหลักของชาติ การพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสามารถเชิญกลุ่มมวลชนมาเข้าร่วมได้

ควรมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมวลชนเพื่อความมั่นคงโดยเฉพาะเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดกฎระเบียบของกฎหมาย

ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

ปัญหาของการใช้กลุ่มมวลชน

เกิดจากการแบ่งแยกออกเป็นกลุ่มเล็ก ที่แยกมาจากกลุ่มใหญ่ ทำให้ขาดความสามัคคีกันในกลุ่ม การมาร่วมกิจกรรมใด ๆ ของ กอ.รมน. จึงมาเข้าร่วมน้อยมาก เพราะการประสานงานจะได้เฉพาะบางคนบางกลุ่มเท่านั้น

กลุ่มมวลชนบางกลุ่มไปจัดกิจกรรมกันเองไม่ร่วมกับ กอ.รมน. และไปตั้งชื่อกลุ่มกันเอง
ขึ้นใหม่

ขาดการประสานงานและการเชื่อมโยงกันของ กอ.รมน. กับกลุ่มมวลชน ทำให้กลุ่ม
มวลชนแยกย้ายกันไม่อยู่กับกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ กอ.รมน. เช่น กลุ่มอาสาสมัคร ของสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติและหน่วยงานอื่น ๆ อีก

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๙ (นางเสาวนีย์ ทิพยจันทร์, นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
ชำนาญการพิเศษ, สัมภาษณ์ มีนาคม ๒๕๖๓)

ปัจจุบัน กอ.รมน. มีมวลชนหลักที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย คือ ไทยอาสาป้องกันชาติ
ที่เกิดขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ นอกนั้นเป็น
มวลชนเสริม มวลชนติดตามสถานการณ์ หรือมวลชนจากการเข้าร่วมการฝึกตามโครงการของ
สำนักฝ่ายอำนวยการ หรือศูนย์ประสานการปฏิบัติของ กอ.รมน. ซึ่งมีความหลากหลายด้านภารกิจ
และอำนาจหน้าที่ของ นขต.กอ.รมน.

ทำให้มวลชน กอ.รมน. มีหลากหลายประเภท หากเปรียบเทียบมวลชน ของกระทรวง/
กรมอื่น เช่น มวลชนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเกิดขึ้น
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยตามกฎหมายที่ตราขึ้น หรือ
กระทรวงสาธารณสุข ที่มีมวลชนหลักคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เกิดขึ้นตาม
ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งมวลชน
มีภารกิจด้านการสาธารณสุข ซึ่งมวลชนของทั้ง ๒ หน่วยงานมีภารกิจที่ชัดเจนไม่มีความหลากหลาย
ตามกฎหมายที่กำหนด

ดังนั้น มวลชน กอ.รมน. ควรมีการตรากฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับมวลชนด้านความ
มั่นคง เพื่อเป็นกรอบและเครื่องมือในการปฏิบัติงานของมวลชนเพื่อความหลากหลาย โดยกำหนดดังนี้

๑. คณะอำนวยการด้านมวลชนด้านความมั่นคง

๒. หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกมวลชน

๓. บทบาท หน้าที่ และความต้องการของมวลชนตามภารกิจมอบการรักษาความมั่นคง
ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. จรรยาบรรณ/สิทธิประโยชน์/เครื่องแบบการแต่งกาย

เพื่อลดความหลากหลายของมวลชน และมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานของมวลชน
กอ.รมน. ตลอดจนถึงความชัดเจนในการปฏิบัติงาน

**ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน.
ในภารกิจด้านความมั่นคง**

๑. มวลชนหลักที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย ทสปช.
เกิดความล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

๒. มีความหลากหลายของมวลชน ซึ่งมวลชนจะเกิดตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของ
สำนักฝ่ายอำนวยการ และศูนย์ประสานการปฏิบัติของ กอ.รมน.

๓. การปฏิบัติงานของมวลชน กอ.รมน. ที่เกิดจากความหลากหลายประเภท ไม่มี
กฎหมายรองรับเหมือน มวลชน อปพร. ของกระทรวงมหาดไทยหรือ อสม. ของกระทรวงสาธารณสุข

๔. การดำเนินกิจกรรมของมวลชน กอ.รมน. ขาดความต่อเนื่องทำให้มวลชนที่เข้ารับ การอบรมหรือจัดตั้งห่างหาย หรือมีจำนวนลดลง

๕. บุคลากรเจ้าหน้าที่ด้านมวลชนปรับเปลี่ยนตลอดเวลา

๖. งบประมาณด้านมวลชนเกิดการกระจาย ตามภารกิจของ นขต.กอ.รมน.

สรุปผลความคิดเห็นด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ดังนี้

ปัจจุบันปัจจุบัน กอ.รมน. ได้สร้างมวลชนหลักตามกฎหมาย คือ มวลชนไทยอาสา ป้องกันชาติ ที่เกิดขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ มีการจัดอบรมและสร้างมวลชน ทสปช. ขึ้นเป็นประจำทุกปี นอกจากนั้นจะเป็นมวลชนเสริม มวลชน ติดตามสถานการณ์ หรือมวลชนจากการเข้าร่วมการฝึกตามโครงการของสำนักฝ่ายอำนวยการ หรือ ศูนย์ประสานการปฏิบัติของ กอ.รมน. ซึ่งมีความหลากหลายด้านภารกิจและอำนาจหน้าที่ ทำให้ มวลชนของ กอ.รมน. มีหลากหลายประเภท ปัญหาที่พบจึงมีหลากหลายรูปแบบ คือ

๑. บริบททางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทิศนคติของมวลชนก็มีความเปลี่ยนแปลง

๒. ปัจจุบันเกิดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แต่กระบวนการสร้างมวลชนยังใช้แนวทางเดิม ยึดติดกับความสำเร็จแบบเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนารูปแบบใหม่

๓. มวลชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดแคลนพลังของคนรุ่นใหม่

๔. ขาดความสามัคคี เกิดเป็นกลุ่มย่อยที่แตกมาจากกลุ่มใหญ่ ไม่ให้ความร่วมมือ ในการเข้าร่วมกิจกรรม

๕. ใช้งบประมาณมากในการสร้างแต่ใช้ประโยชน์จากมวลชนได้น้อย

๖. มวลชนขาดองค์ความรู้ด้านความมั่นคงที่ถูกต้องและทันสมัย

๗. การปฏิบัติงานของมวลชน ที่เกิดจากความหลากหลายประเภท ไม่มีกฎหมายรองรับ

๘. การจัดระบบฐานข้อมูลมวลชนยังไม่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ให้เกิดประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับ กระบวนการสร้างมวลชน การรักษามวลชนให้คงอยู่ และการติดต่อประสานงานระหว่าง กอ.รมน. และมวลชนประเภทต่าง ๆ ในปัจจุบัน กอ.รมน. ได้มีการจัดตั้งมวลชนขึ้นหลายกลุ่มหลายประเภท แต่วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโดยรวม ยังคงเป็น เพื่อให้มวลชนช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงาน ตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเป็นหลัก แต่เนื่องด้วยรูปแบบของปัญหาด้านความมั่นคง ทุกวันนี้ มีความเปลี่ยนแปลงและซับซ้อนมากขึ้นบทบาทของ กอ.รมน. ในการปฏิบัติภารกิจด้านความมั่นคง จึงต้องมีความครอบคลุม กว้างขึ้นตามไปด้วย การนำมวลชนมาใช้ หรือทำงานร่วมกับภาครัฐ จึงมี ความจำเป็นที่จะต้องให้มวลชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในปัญหาด้านความมั่นคง หรือได้รับข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เสียก่อน และต้องปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ หรือ กอ.รมน. เท่านั้น การนำมวลชนมาใช้งานจึงจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

บทที่ ๔

แนวทางการกำหนดบทบาทและภารกิจให้กับมวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อความมั่นคงในยุค ๔.๐

ผลการศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศยุค ๔.๐

การจัดทำทะเบียนข้อมูลมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในปัจจุบัน อุปสรรค ข้อขัดข้องในการจัดทำ วิเคราะห์การจัดทำทะเบียนข้อมูลมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศยุค ๔.๐ หรือระบบ Big Data มาใช้ แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในภารกิจด้านความมั่นคงในยุค ๔.๐ ที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๔-๑ สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับข้อเสนอการพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนางาน มวลชนของ กอ.รมน.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๑	การวางแผนพัฒนาและใช้งานมวลชน กอ.รมน. ควรมีการจัดทำเป็นแผนงานที่ชัดเจน มีกฎหมายและงบประมาณรองรับ ควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมในทุกภารกิจของ กอ.รมน. และทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งในระดับ จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลมวลชนรองรับ เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุม กำกับดูแลบริหารจัดการ และการใช้งานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	-กฎหมาย -ขอบเขต -ฐานข้อมูล
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๒	เปลี่ยน Mind set ของผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน : ให้มุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณภาพของมวลชนลดความซ้ำซ้อนและเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย : จากเดิมกลุ่มเป้าหมายมีเฉพาะผู้สูงอายุเปลี่ยนมาเป็นการเสริมสร้างที่กลุ่มเยาวชนเปลี่ยนวิธีการร่วมกิจกรรม/แสดงออก : เน้นเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของกลุ่มมวลชนกับหน่วยงานทุกภาคส่วนโดยไม่จำเป็นต้องแสดงออกว่าเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก	-Mind set -ลดความซ้ำซ้อน -มุ่งผลสัมฤทธิ์ -เน้นคนรุ่นใหม่ -งดแสดงออก -เปลี่ยนจากเจ้าภาพ เป็นความร่วมมือ

ตารางที่ ๔-๑ สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับข้อเสนอการพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนา
งานมวลชนของ กอ.รมน. (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๓	<p>สำหรับงานของ กอ.รมน. นั้น ถือว่าเป็นการทำงานร่วมกัน ทั้งพลเรือน ทหาร ตำรวจ ฉะนั้นงานด้านพลเรือน โดยเฉพาะงานด้านมวลชนของ กอ.รมน. จะต้องมีการฝึกอบรมให้เข้าใจ ในบทบาทภารกิจ หน้าที่อย่างถ่องแท้ในแต่ละด้าน อย่างไรก็ตาม การเข้าใจงานด้านความมั่นคงนั้น มวลชนทุกคนควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจให้เหมือนกัน</p> <p>ในส่วนการใช้งานนั้น ก็ต้องมีการแยกส่วนงานแต่ละส่วน ให้ไปฝึกอบรมมวลชนให้มีความชำนาญในแต่ละด้าน อย่างไรก็ตามแล้ว กอ.รมน. ควรมีหน่วยงานที่จะเข้ามาควบคุมและดูแลมวลชน สามารถควบคุมจำนวนมวลชนที่มี ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แบ่งแยกจำแนกมวลชน ออกเป็นแต่ละประเภทให้ชัดเจน กรณีมีความจำเป็น จะใช้งานมวลชนด้านใดด้านหนึ่ง ก็สามารถที่จะมอบหมายได้อย่างทั่วถึง และมีความเข้าใจต่องานที่ได้รับมอบหมาย อันจะทำให้การปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน</p>	<p>-เน้นความรู้ ความเข้าใจให้ถ่องแท้</p> <p>-แยกส่วนงาน โดยส่วนกลาง ควบคุม กำกับดูแล</p>
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๔	<p>กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบให้ความชัดเจนเพื่อกำกับดูแล และประสานงานด้านมวลชนทั้งส่วนกลาง ภาค และระดับจังหวัด โดยในแต่ละส่วนต้องมีการจัดเก็บฐานข้อมูลมวลชน ในรูปแบบมาตรฐาน</p>	<p>-มีหน่วยรับผิดชอบชัดเจน</p> <p>-มาตรฐาน</p>
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๕	<p>การจัดอบรมให้กับมวลชน กอ.รมน. ที่ผ่านเข้ารับการอบรมจะเป็นบุคคลกลุ่มเดิมๆ ควรปรับปรุงกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นกลุ่มบุคคลไม่ให้ซ้ำกลุ่มเดิม และเพิ่มกลุ่มเยาวชนให้มากขึ้น เพื่อขยายกลุ่มมวลชนของ กอ.รมน. ให้กว้างขึ้นสามารถทำหน้าที่ได้อย่างประสิทธิภาพ</p> <p>พัฒนาระบบฐานข้อมูลมวลชนให้เป็นปัจจุบันมีความถูกต้อง สามารถสืบค้นข้อมูลมวลชน เพื่อนำมวลชนไปใช้ปฏิบัติงานตามภารกิจที่สนับสนุนของ กอ.รมน. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>มอบเกียรติบัตร หรือรางวัล ให้กับมวลชน กอ.รมน. ที่ทุ่มเทกำลังใจและกำลังกายในการปฏิบัติงานให้กับ กอ.รมน. และหน่วยงานราชการ อย่างเต็มความสามารถเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำหน้าที่ของมวลชน กอ.รมน.</p>	<p>-ไม่ควรซ้ำกลุ่มเดิม</p> <p>-เน้นเยาวชน</p> <p>-ฐานข้อมูลถูกต้อง สืบค้นได้</p> <p>-เสริมแรงจูงใจ</p>

ตารางที่ ๔-๑ สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับข้อเสนอการพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนา
งานมวลชนของ กอ.รมน. (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๖	<p>ควรมีการสำรวจ ทบทวนฐานข้อมูลมวลชน กอ.รมน. ที่มีตัวตนและสามารถนำมาใช้งานได้จริงตามระดับความต้องการทั้ง ๕ ระดับตั้งแต่ส่วนกลาง ถึง ระดับจังหวัด เพื่อนำฐานข้อมูลมาวางแผนให้ผู้บังคับบัญชาตกลองใจในการขับเคลื่อนงานมวลชนของ กอ.รมน. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>จัดโครงสร้างมวลชนของ กอ.รมน. แบ่งกลุ่มมวลชน แบ่งงานและกำหนดผู้รับผิดชอบตามสายงานบังคับบัญชา อย่างชัดเจน</p> <p>วางเครือข่ายการติดต่อสื่อสารกับมวลชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เชื่อมโยงครอบคลุมผ่านระบบเครื่องมือติดต่อสื่อสารทุกช่องทางที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>จัดโครงการเพื่อพบปะพัฒนาสัมพันธ์มวลชนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงทุกกลุ่ม</p> <p>เปิดเวทีให้มวลชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมการวางแผน เสนอโครงการและกิจกรรมต่างๆ ในการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการด้านความมั่นคงของ กอ.รมน. ในที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม การปกป้องอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม งานด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และงานด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น</p>	<p>-ฐานข้อมูลทันสมัย เป็นปัจจุบัน</p> <p>-โครงสร้าง</p> <p>-เครือข่ายการติดต่อสื่อสาร</p> <p>-ดำรง</p> <p>ความสัมพันธ์</p> <p>-เสริมสร้าง</p> <p>การมีส่วนร่วม</p>
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๗	<p>งานมวลชน ควรมอบให้เป็นภารกิจของ กอ.รมน. ภาค/จังหวัด เป็นหน่วยปฏิบัติหลัก โดยโอนงบประมาณไปให้ดำเนินการตัวนี้ตลอดไป ควรพิจารณาจัดกิจกรรมให้มีความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการรักษาสภาพมวลชนให้คงอยู่ตลอดไป</p>	<p>-มอบอำนาจ ให้ส่วนภูมิภาค</p>
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๘	<p>เห็นควรให้จัดตั้งมวลชนของ กอ.รมน. เป็น จนท.หลัก มีชุดปฏิบัติการ มีเบี้ยเลี้ยงหรือเงินเดือน เหมือนกับ อสม. หรือ อปพร. และเปิดรับสมัครเป็นอาสาสมัครอาสาสมัครหนึ่งเลย</p>	<p>-สร้างความมั่นคง ทางอาชีพ</p>

ตารางที่ ๔-๑ สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับข้อเสนอการพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนา
งานมวลชนของ กอ.รมน. (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๙	<p>การจัดทำฐานข้อมูลมวลชน กอ.รมน. ให้เป็นปัจจุบัน</p> <p>การออกหลักฐานให้กลุ่มมวลชนว่าเป็นกลุ่มมวลชนของ กอ.รมน. เช่น ออกบัตรประจำตัว ที่มีระยะเวลาหมดอายุ และข้อบังคับในการปฏิบัติถ้าทำผิดจะต้องถูกยึดบัตรหรือเรียกบัตรคืน</p> <p>ควรมีสวัสดิการให้กับกลุ่มมวลชนบ้าง เพราะ บางครั้งการใช้กลุ่มมวลชนไปปฏิบัติหน้าที่ใด แต่ไม่สามารถจะดูแลเรื่องความปลอดภัยให้ได้ หรือค่าเบี้ยเลี้ยง ทำให้กลุ่มมวลชนไม่ยอมมาร่วมกิจกรรมนั้น</p> <p>ควรมีการเรียกกลุ่มมวลชน มาเข้าร่วมพบปะหรือพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง</p>	<p>-ฐานข้อมูลทันสมัย เป็นปัจจุบัน</p> <p>-เอกสารประจำตัว</p> <p>-สวัสดิการ</p> <p>-ดำรงความสัมพันธ์</p>
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๑๐	<p>ควรมีกฎหมาย/ระเบียบกลางด้านมวลชนด้านความมั่นคง เพื่อลดความหลากหลาย และใช้เป็นกรอบและเครื่องมือในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน</p> <p>ควรมีหรือจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติของมวลชน ในระดับส่วนกลาง, ส่วนภูมิภาคและจังหวัด ให้เป็นรูปธรรม</p> <p>มีการพัฒนาบุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ของมวลชน ตลอดเวลา เช่น ความรู้ หรือทักษะการปฏิบัติงาน</p> <p>ควรมีการแก้ปัญหาการสับเปลี่ยนกำลังพลด้านมวลชนเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน</p> <p>ควรมีการวางระบบด้านเทคโนโลยีในการจัดเก็บฐานข้อมูลมวลชนและการใช้มวลชนอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>-กฎหมาย</p> <p>-ระเบียบกลาง</p> <p>-จัดตั้งศูนย์</p> <p>-พัฒนาบุคลากร</p> <p>-ความไม่ต่อเนื่อง</p> <p>-ฐานข้อมูลทันสมัยเป็นปัจจุบัน</p>

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔-๒ ท่านเคยเห็น หรือเคยใช้เทคโนโลยีใดเข้าเข้ามาช่วยในระบบการทำงาน หรือการใช้
งานมวลชนของ กอ.รมน. บ้าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๑	ยังไม่เคยเห็นการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงาน มวลชนของ กอ.รมน. อย่างเป็นทางการหรือมีบ้างใน การใช้กลุ่มแอปพลิเคชัน Line ติดต่อประสานงานกัน อย่างจำกัด	Line
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๒	สั่งการให้ สมท.๑ ตรวจสอบมวลชนประเภทต่างๆ : ใน ห้วงที่ผ่านมาได้สั่งการให้ สมท.๑ นำระบบสารสนเทศ เข้ามาตรวจสอบกลุ่มมวลชนประเภทต่างๆ เพื่อให้ทราบ จำนวน/สถานะที่แท้จริง ได้แก่ ยอดผู้ผ่านการฝึก ยอดมวลชนที่สามารถนำมาใช้งานได้จริง ฯลฯ ไม่มีการใช้งานข้อมูลในการดูความซ้ำซ้อน : ในห้วงที่ ผ่านมา กอ.รมน. ไม่ได้มีการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของ กลุ่มมวลชนแต่ละประเภท ดังนั้น จึงสั่งการให้ สมท.๑ จัดทำระบบฐานข้อมูลของกลุ่มมวลชนแต่ละประเภทให้ ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการนำมวลชนไป ขับเคลื่อนต่อไป	สั่งการแล้ว
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๓	เท่าที่ได้ดำเนินการประสานงาน ในการทำงานร่วม มวลชนของ กอ.รมน. นั้นก็จะใช้วิธีติดตามทางระบบ Application (Line) ในการประสานแจ้งข้อมูลข่าวสาร หรือกำหนดการของงานในด้านต่างๆ แต่หากเป็นงาน ด้านความมั่นคง ที่ต้องนำไปเผยแพร่ชี้แจงต่อสาธารณะ ยังไม่เคย	Line
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๔	เท่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีแต่ Application (Line) ใช้ ในการประสานงานและแจ้งข้อมูลข่าวสาร ทั่วไป	Line
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๕	การใช้ Application (Line) ของสมาชิกกลุ่มต่างๆ การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลมวลชนในการเก็บ รวบรวมข้อมูลสมาชิกมวลชน เพื่อความเหมาะสมใน การเลือกใช้กลุ่มมวลชนได้เหมาะสมกับภารกิจ	Line

ตารางที่ ๔-๒ ท่านเคยเห็น หรือเคยใช้เทคโนโลยีใดเข้าเข้ามาช่วยในระบบการทำงาน หรือการใช้
งานมวลชนของ กอ.รมน. บ้าง (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๖	เคยแนะนำให้ สมท.กอ.รมน. นำระบบฐานข้อมูล ด้านมวลชนของ ทบ. ซึ่งจัดทำโดย กสท.กร.ทบ.มา ทดลองใช้งาน และเป็นต้นแบบในการปรับปรุงพัฒนา ระบบสารสนเทศของ สทม.ฯตั้งแตปี ๒๕๖๐	แนะนำตัวอย่างจำ กสท.กร.ทบ.
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๗	ประสานความร่วมมือผ่าน Application line เป็นที่ นิยม ร่วมกับการประสานโดยตรงกับกลุ่มมวลชนด้วย	Line
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๘	ยังไม่เคยเห็น	-
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๙	การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลโดยโปรแกรม Excel ก่อนพัฒนาสู่โปรแกรมสำเร็จรูป	Excel
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๑๐	การใช้ข้อมูลทางระบบไลน์ ในการให้มวลชนแจ้ง เตือนหรือรายงานการปฏิบัติงานในการขับเคลื่อน ภารกิจของ กอ.รมน.	Line

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔-๓ รูปแบบการติดต่อสื่อสาร หรือการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างหน่วยงานกับมวลชน
ของ กอ.รมน. เป็นไปในลักษณะใด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๑	กอ.รมน. อยู่ระหว่างการพัฒนาระบบเทคโนโลยีและ ระบบฐานข้อมูลที่จำเป็น ไม่มีการออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลมวลชนที่ ชัดเจน ควรประกอบด้วยข้อมูลย่อยอะไรบ้าง และจะ เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลส่วนราชการอื่นอย่างไร	กำลังพัฒนา
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๒	การติดต่อสื่อสาร/การรับรู้ข่าวสาร ดำเนินการผ่าน เครือข่ายการติดต่อสื่อสารของ กอ.รมน. ในแต่ละระดับ ได้แก่ เครือข่ายของ กอ.รมน. จังหวัด, กอ.รมน.ภาค และ กอ.รมน. ส่วนกลาง	เครือข่ายตามลำดับ

ตารางที่ ๔-๓ รูปแบบการติดต่อสื่อสาร หรือการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างหน่วยงานกับมวลชน
ของ กอ.รมน. เป็นไปในลักษณะใด (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๓	ในส่วนของงานของสำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ นั้น จะมีส่วนกิจการมวลชน กอ.รมน. ทำหน้าที่เป็น ศูนย์ประสานงานร่วมกับมวลชน กรณีที่ต้องการให้ มวลชนเข้ามาร่วมกิจกรรมกับ กอ.รมน. รูปแบบใน การติดต่อสื่อสารได้แก่ การใช้โทรศัพท์, การส่ง ข้อมูลทางระบบ Line และการส่งข้อความทาง E-Mail	ช่องทางพื้นฐาน
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๔	ติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ใช้โทรศัพท์กับ Application (Line) ติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มมวลชน ใช้ group line	-โทรศัพท์ - Line
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๕	การติดต่อผ่าน Application (Line) ของมวลชน กลุ่มต่างๆ เพื่อประสาน/ติดตามการปฏิบัติงาน และ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร Facebook และ Website ของ กอ.รมน.	- Line -Facebook -Website
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๖	การติดต่อสื่อสารกับมวลชน กอ.รมน.ทำได้หลาย รูปแบบได้แก่ การจัดประชุมพบปะการจัดสัมมนา การฝึกอบรม การร่วมกิจกรรมที่สำคัญประจำปีตาม สถานการณ์ การจัดเอกสาร การติดต่อทางโทรศัพท์ การจัดตั้งกลุ่ม Line การแจ้งข่าวสารผ่านทาง เว็บไซต์ และการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อด้านอิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคมที่หน่วยมี การพบปะพูดคุยโดยตรงถือว่ามี ประสิทธิภาพที่สุด	-กิจกรรมพบปะ - Line -Facebook -Website
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๗	ในปัจจุบัน มี line กลุ่มของมวลชนในหลักสูตร ต่างๆ ที่ผลิตมวลชนออกไป เป็นช่วงที่สามารถ ประชาสัมพันธ์ที่สะดวก สมควรกับการสามารถ ติดตามกิจกรรมต่างๆ ที่มวลชนได้บำเพ็ญประโยชน์ การติดต่อกับแกนนำมวลชน กลุ่มต่างๆ	- Line

ตารางที่ ๔-๓ รูปแบบการติดต่อสื่อสาร หรือการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างหน่วยงานกับ
มวลชน ของ กอ.รมน. เป็นไปในลักษณะใด (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ความคิดเห็น	คำสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๘	การใช้การติดต่อสื่อสารทาง Line และโทรศัพท์	- Line -โทรศัพท์
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๙	การติดต่อกับกลุ่มมวลชนใช้การติดต่อทาง โทรศัพท์ ทางไลน์และช่องทางอื่นๆ ที่สามารถติดต่อ ได้ แม้กระทั่งการส่งเอกสารถึงกลุ่มมวลชนรวมถึง การเผยแพร่ ข้อมูลต่างๆ ผ่านเว็บไซต์ ของ กอ.รมน.	- Line -Facebook -Website
ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ ๑๐	ผ่านทางช่องทางการติดต่อสื่อสาร ดังนี้ โทรศัพท์ เว็บไซต์ สื่อโทรทัศน์/วิทยุ ป้าย แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ไลน์กลุ่มมวลชน แต่ละกลุ่ม	- Line -Facebook -Website -โทรศัพท์ -วิทยุ โทรทัศน์ -ป้าย -แผ่นพับ

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และการรวบรวมข้อมูลเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตาม พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ในมาตรา๗(๔) ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) มีหน้าที่เสริมสร้างให้ประชาชน ตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์สร้างความรักความสามัคคี ของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม รูปแบบหนึ่งของการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมฯ ของ กอ.รมน. คือการเชิญชวน ประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้ เข้ามารับการฝึกอบรม เข้าร่วมโครงการ และเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยขึ้นตรงต่าง ๆ ของ กอ.รมน. ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมฯ เข้าร่วมโครงการ หรือผ่านกิจกรรมดังกล่าวจะถือว่าเป็นมวลชนชน ของ กอ.รมน. ทั้งนี้มวลชนแต่ละประเภทที่ผ่านการฝึกอบรมจาก กอ.รมน. นั้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นดังตารางดังกล่าวพบว่ายังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันและไม่มี การจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นระบบ หรือพัฒนาให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ การติดต่อสื่อสารในปัจจุบัน ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารนัดหมายผ่านทางช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ (Line) การโทรศัพท์ และการนัดหมายเพื่อพบปะและดำเนินกิจกรรม

การจัดทำฐานข้อมูลมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคงเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐

จากการศึกษา และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการในปัจจุบัน คือระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารข้อมูลมวลชน คือ ระบบที่ให้สารสนเทศด้านข้อมูลมวลชนที่ผู้บริหารต้องการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามแผนการขับเคลื่อนงานด้านมวลชน กอ.รมน. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะรวมทั้งสารสนเทศด้านข้อมูลมวลชนจาก กอ.รมน. ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลมวลชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการวางแผนการควบคุมมวลชน การเตรียมมวลชนและการใช้มวลชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้ง ในปัจจุบันกอ.รมน. เป็นหน่วยงานหลักในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานมวลชนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการบูรณาการฐานข้อมูลร่วมกัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการระบบงานฐานข้อมูลให้มีความพร้อม สมบูรณ์เป็นปัจจุบันและสามารถใช้งานได้จริง ด้วยการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาเพิ่มประสิทธิภาพการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลมวลชนของ กอ.รมน. โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารและรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ สังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลได้ดังนี้

แนวทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลมวลชน

แนวทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลมวลชน มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ พัฒนาระบบฐานข้อมูลมวลชน ของ กอ.รมน. มีการประชุม มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดทีมงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการจัดระบบสารสนเทศ การทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการใช้งาน จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ในการดำเนินการ เริ่มตั้งแต่ มีการอบรมความรู้การใช้โปรแกรมประมวลผลให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้อง การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล การบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมระบบ ดำเนินการประมวลผลข้อมูลให้กลายเป็นสารสนเทศ และการดูแลรักษาสารสนเทศเพื่อการใช้งาน มีการพัฒนากระบวนการทำงาน หน่วยงานให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน มีขั้นตอนการปฏิบัติในการจัดทำระบบฐานข้อมูลมวลชน ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล
๒. การประมวลผลข้อมูล
๓. การดูแลรักษาสารสนเทศเพื่อการใช้งาน
๔. การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์
๕. การติดตามประเมินผล

๑. การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล

๑.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑.๑.๑ พิจารณาแผนงานโครงการของ กอ.รมน. ประจำปีเพื่อสำรวจข้อมูลมวลชนของ กอ.รมน. ที่เกิดจากการดำเนินงานด้านมวลชน ตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมประจำปี โดยแบ่งมวลชนออกเป็น ๒ กลุ่ม

แบบที่ ๑ : มวลชนสมาชิก หมายถึง ประชาชนที่ผ่านการฝึกตามหลักสูตรที่หน่วยขึ้นตรงกอ.รมน. กำหนด โดยส่วนราชการและมิ่งบประมาณในการฝึกอบรมและจัดตั้ง มวลชนมีความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. นั้น ๆ ตลอดจนมีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่ดีต่อ กอ.รมน. อาทิเช่นไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) กองหนุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ (กนช.) เป็นต้น

แบบที่ ๒ : มวลชนเพื่อการใช้งาน หมายถึง ประชาชนที่ผ่านการฝึกตามหลักสูตรที่หน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. กำหนด เป็นมวลชนที่หน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. พิจารณาเบื้องต้นแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมและมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนภารกิจตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. มอบให้ผ่านการสัมภาษณ์ ตรวจสอบประวัติ ตลอดจนการคัดเลือกให้ปฏิบัติภารกิจเฉพาะ ประชาชนกลุ่มนี้ถือเป็นมวลชนที่กอ.รมน. คาดหวัง

๑.๑.๒ กำหนดแบบฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำนึงถึงความต้องการของการนำไปใช้แบบฟอร์มที่เก็บรวบรวมข้อมูลตรงตามประเภทของข้อมูล

๑.๑.๓ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านมวลชนทุกหน่วยเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ในแต่ละจังหวัด โดยข้อมูลได้มาจากแหล่งข้อมูลทั้งจาก กอ.รมน. ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๑.๒ การตรวจสอบข้อมูล

การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ดี ข้อมูลจะต้องมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐานก่อนที่จะนำไปประมวลผล ดังนี้

๑.๒.๑ ข้อมูลมีความถูกต้อง หากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วข้อมูลเหล่านั้นเชื่อถือไม่ได้จะทำให้เกิดผลเสียอย่างมาก ผู้ใช้ไม่กล้าอ้างอิงหรือนำเอาไปใช้ประโยชน์ ซึ่งสาเหตุให้การตัดสินใจของผู้บริหารขาดความแม่นยำ และอาจมีโอกาสมีผิดพลาดได้ โครงสร้างข้อมูลที่ออกแบบต้องคำนึงถึงกรรมวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ได้ความถูกต้องแม่นยำมากที่สุด โดยปกติความผิดพลาดของสารสนเทศส่วนใหญ่ มาจากข้อมูลที่ไม่มีความถูกต้องซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากคนหรือเครื่องมือ

๑.๒.๒ ข้อมูลมีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน การได้มาของข้อมูลจำเป็นต้องให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ มีการตอบสนองต่อผู้ใช้ได้เร็ว ตีความหมายสารสนเทศได้ทันต่อเหตุการณ์หรือความต้องการ

๑.๒.๓ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ความสมบูรณ์ของสารสนเทศขึ้นกับการรวบรวมข้อมูลและวิธีการทางปฏิบัติด้วย ในการดำเนินการจัดทำสารสนเทศต้องสำรวจและสอบถามความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ในระดับหนึ่งที่เหมาะสม

๑.๒.๔ ข้อมูลมีความชัดเจนและกะทัดรัด การจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากจะต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลมากจึงจำเป็นต้องออกแบบโครงสร้างข้อมูลให้กะทัดรัดสื่อความหมายได้ มีการใช้รหัสหรือย่อข้อมูลให้เหมาะสมเพื่อที่จะจัดเก็บเข้าไว้ในระบบคอมพิวเตอร์

๑.๒.๕ ข้อมูลมีความสอดคล้องตรงตามความต้องการของการนำไปใช้ ความต้องการเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้นจึงต้องมีการสำรวจเพื่อหาความต้องการของหน่วยงานและ

องค์การดูแลสุขภาพการใช้ข้อมูล ความลึกหรือความกว้างของขอบเขตของข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการ

๒. การประมวลผลข้อมูล

การดำเนินการประมวลผลข้อมูลมวลชนให้กลายเป็นสารสนเทศ ดำเนินการดังนี้

๒.๑ การจัดแบ่งข้อมูล มีการแบ่งแยกข้อมูลเป็นกลุ่มเป็นหมวดหมู่ตามกลุ่มมวลชน กอ.รมน. แต่ละประเภท เพื่อเตรียมไว้สำหรับการใช้งาน การแบ่งแยกกลุ่มมีวิธีการที่ชัดเจน เช่น แบ่งในลักษณะแฟ้มเอกสาร มีป้ายกำกับ

๒.๒ การจัดเรียงข้อมูล เมื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นแฟ้มแล้ว ควรมีการจัดเรียงข้อมูลตามลำดับ ตัวเลข หรือตัวอักษร หรือเพื่อให้เรียกใช้งานได้ง่ายประหยัดเวลา ทำให้ค้นหาได้ง่าย

๒.๓ กระบวนการประมวลผลข้อมูลมวลชน กอ.รมน. ได้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการประมวลผล มีวิธีการปฏิบัติตามคู่มือการใช้โปรแกรมระบบ

๓. การดูแลรักษาสารสนเทศเพื่อการใช้งาน

๓.๑ การเก็บรักษาข้อมูล บันทึกเก็บไว้ในสื่อบันทึกต่างๆ หรือระบบคลาวด์ (Cloud) เพื่อให้ใช้งานต่อไปในอนาคตได้โดยจัดเก็บสารสนเทศเป็นหมวดหมู่ตามกลุ่มมวลชน กอ.รมน.แต่ละประเภท ดังนี้

๓.๑.๑ มวลชนจำแนกตามกลุ่มต่าง ๆ อาทิเช่น ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) กองหนุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ (กนช.) เป็นต้น

๓.๑.๒ มวลชนจำแนกตามภูมิสำเนา อาทิเช่น มวลชน กอ.รมน.ภาค มวลชน กอ.รมน.จังหวัด

๓.๑.๓ มวลชนจำแนกตามโครงการ/กิจกรรม อาทิเช่น โครงการเงินทุนสถาบันหลักของชาติโครงการศึกษาอบรมเพื่อความมั่นคง เป็นต้น

๓.๒ การทำสำเนาข้อมูล สำรองข้อมูลในสื่อบันทึกต่าง ๆ รวมถึงจัดเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อทำสำเนาข้อมูลไว้สำหรับการใช้งานต่อไปภายหลัง

๔. การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์

๔.๑ รายงานสรุปผลฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน นำเสนอให้ผู้บริหารตามระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากข้อมูลที่จัดเก็บมีเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการสรุปผลหรือสร้างรายงานย่อเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ข้อมูลที่สรุปได้นี้อาจสื่อความหมายได้ดีกว่า เช่น ตารางสรุปประเภทมวลชน จำนวน และการใช้งานมวลชน สถิติจำนวนมวลชนแยกตามจังหวัด เป็นต้น เพื่อนำสารสนเทศด้านมวลชนที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายการวางแผนการปฏิบัติการขับเคลื่อนมวลชน เพื่อสนับสนุนภารกิจงานความมั่นคง ของ กอ.รมน. ๕ ประเภทการใช้งาน คือ

๔.๑.๑ ร่วมรณรงค์เผยแพร่/เสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ

๔.๑.๒ ร่วมแสดงพลังเงินทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสต่าง ๆ

๔.๑.๓ ร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

๔.๑.๔ ร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๔.๑.๕ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ และแสดงผลเพื่อให้กำลังใจเจ้าหน้าที่รัฐ

๔.๒ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทั้งในและนอกองค์กรในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิเช่น เอกสารแผ่นพับ รูปเล่มเอกสาร แผ่นบันทึกข้อมูลหรือผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต Application Line

๔.๓ การเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ เพื่อบูรณาการฐานข้อมูลร่วมกัน

๕. การติดตามประเมินผล

๕.๑ จัดคณะผู้บังคับบัญชาเดินทางไปราชการเพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานระบบฐานข้อมูลมวลชนในพื้นที่ กอ.รมน. ภาค ๑-๔

๕.๒ ประเมินผลความพึงพอใจผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการดำเนินงานระบบฐานข้อมูลมวลชนในปัจจัยด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ปัจจัยด้านคุณภาพของสารสนเทศ ปัจจัยด้านการใช้งานระบบ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์เป็นต้น

๕.๓ ประเมินผลความไม่พึงพอใจผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยทำการค้นหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความไม่พึงพอใจ

๕.๔ การนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง/แก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง ที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันนี้มีการนำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ไปใช้ในองค์กรกันอย่างแพร่หลาย เพื่อช่วยในการรวบรวม ประมวลผล และจัดการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการค้นหาและตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ผ่านระบบเครือข่ายอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ทำให้การบริหารงานขององค์กรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแนวโน้มขององค์กรที่ประสบความสำเร็จในอนาคตนั้น จึงต้องรู้จักการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับงานขององค์กรโดยควรมีแนวคิดในการสร้างระบบสารสนเทศตามความเหมาะสมและตรงตามความต้องการของแต่ละองค์กรสำหรับการบริหารข้อมูลมวลชนของ กอ.รมน. นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย เนื่องจากข้อมูลมีเป็นจำนวนมาก ข้อมูลมาจากหลาย ๆ แหล่ง รวมถึงข้อมูลมีความสลับซับซ้อน การประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ จะเป็นประโยชน์ในกระบวนการตัดสินใจให้แก่ผู้บริหาร เพื่อสามารถกำหนดนโยบายและวางแผนการบูรณาการการขับเคลื่อนมวลชนกลุ่มต่าง ๆ ของ กอ.รมน. ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ในเวลาอันรวดเร็วและเหมาะสม

คู่มือการปฏิบัติงานด้านมวลชน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (๒๕๕๕) ได้กล่าวเรื่องการทำเนิงานด้านมวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ไว้ว่า ในการบูรณาการพลังมวลชนของทุกกลุ่ม และทุกประเภท กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พยายามผลักดันให้จัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการบริหารกิจการมวลชนแห่งชาติ” และจัดทำโครงสร้างการทำงานร่วมของหน่วยงานมวลชนในทุกระดับ อย่างเป็นระบบ

การดำเนินการขับเคลื่อนพลังมวลชนให้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภาค และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จังหวัดเป็นหน่วยประสาน ภายใต้การดำเนินงานที่เรียกว่า “ศูนย์ประสานงานมวลชน” (ศปช.) การดำเนินงานแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ การเตรียมมวลชน มีการปฏิบัติใน ๕ เรื่อง ได้แก่

๑. รวบรวมมวลชนและจัดทำฐานข้อมูล
๒. ปรับแนวคิดของการทำงานร่วมกันของ ศูนย์ประสานงานมวลชน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ศปช.กอ.รมน.) ในทุกระดับ
๓. เสริมสร้างอุดมการณ์มวลชน
๔. การสร้างเครือข่ายมวลชน ศปช.กอ.รมน.ทุกระดับ
๕. การขยายมวลชน

ขั้นที่ ๒ การใช้มวลชน หรือการขับเคลื่อนมวลชน มีการปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่

๑. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มวลชนมีอุดมการณ์ความรักชาติ
๒. ใช้เป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามด้านความมั่นคง

ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อการใช้งานมวลชน กอ.รมน. มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การคัดเลือกมวลชน กล่าวคือ เป็นขั้นการฝึกจัดตั้ง (ใหม่) จากกลุ่มประชาชน เริ่มต้นในพื้นที่เป้าหมายตามแผนงานที่หน่วยขึ้นตรง ของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กำหนด ซึ่งผลจากการฝึกจัดตั้งใหม่จะทำให้สามารถแบ่งมวลชนได้เป็น ๒ แบบ คือ

๑. แบบที่ ๑ : มวลชนสมาชิก หมายถึง ประชาชนที่หน่วยขึ้นตรง ของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้คัดเลือกเข้าทำการฝึกตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว มีความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนมีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๒. แบบที่ ๒ : มวลชนเพื่อการใช้งาน หมายถึง ประชาชนที่หน่วยขึ้นตรงของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้คัดเลือกเข้าทำการฝึกตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนภารกิจตามภาระหน้าที่ที่ต้องการมอบให้ โดยให้การสัมภาษณ์ ตรวจสอบประวัติและคัดเลือก ทั้งนี้ประชาชนกลุ่มนี้ ถือเป็นมวลชนที่ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร คาดหวังซึ่งจะนำเข้าสู่การดำเนินการในขั้นที่ ๒ ต่อไป โดยหน่วยขึ้นตรง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จะต้องยืนยันให้ได้ว่า ในการฝึกแต่ละรุ่น สามารถคัดสรรมวลชนแบบที่ ๒ ได้จำนวนเท่าไร เพื่อให้สามารถยืนยันจำนวนยอดมวลชนที่จะนำมาปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ขั้นที่ ๒ เสริมสร้างมวลชน กล่าวคือ เป็นขั้นการเสริมสร้างมวลชนเพื่อการใช้งาน โดยการพัฒนาสัมพันธ์และการฝึกทบทวนเพื่อเพิ่มศักยภาพ/เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถเฉพาะเพิ่มเติมให้กับมวลชน ตามกลุ่มการใช้งาน ซึ่งหน่วยขึ้นตรงของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จำเป็นต้องทุ่มเทการปฏิบัติในขั้นนี้ เพื่อให้สามารถรักษาจำนวนยอดมวลชนเพื่อการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันท่วงที และเป็นจริง

ขั้นที่ ๓ การขับเคลื่อนมวลชน หรือหมายถึงการใช้งานมวลชน โดยแบ่งวิธีการใช้งานมวลชนตามภารกิจไว้ ๕ ประเภทการใช้งาน ดังนี้ร่วมรณรงค์เผยแพร่/เสริมสร้างอุดมการณ์ ความรักชาติร่วมแสดงพลังเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสต่างๆร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามที่กระทบต่อด้านความมั่นคงของชาติร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้การสนับสนุนในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ และแสดงพลังเพื่อให้กำลังใจเจ้าหน้าที่รัฐ

สรุป

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในภารกิจด้านความมั่นคงนั้นพบปัญหา ทั้งในเรื่องของบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันเกิดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แต่กระบวนการสร้างมวลชนยังใช้แนวทางเดิมยึดติดกับความสำเร็จแบบเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนารูปแบบใหม่ มวลชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่มีแรงจูงใจสำหรับคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาเป็นเครือข่ายมวลชน นอกจากนี้ยังขาดความสามัคคี เกิดเป็นกลุ่มย่อยที่แตกมาจากกลุ่มใหญ่ ไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งปรากฏการณ์นี้สามารถอธิบายในบริบทของสังคมยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พฤติกรรมของกลุ่มคนในสังคมยุคดิจิทัลหรือคนทำงานในยุค ๔.๐ ที่มีการปรับเปลี่ยนไป และส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานที่ต้องการทำงานที่มั่นคง มีรายได้ที่แน่นอน รักความสบาย ต้องการใช้ชีวิตที่เป็นของตัวเอง ซึ่งทั้งหมดต้องมีความยืดหยุ่น ปรับเข้าได้กับพฤติกรรมในสังคมเมือง การพัฒนากระบวนการสรรหามวลชน ตลอดจนการสร้างมวลชนจึงต้องมีการปรับและพัฒนาปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีทันสมัยเข้ากับบริบทของสังคม

ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของมวลชน ที่เกิดจากความหลากหลาย ไม่มีกฎหมายรองรับนั้น ปัจจุบัน กอ.รมน. กำลังดำเนินการปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี โดยจะปรับให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ทบทวนความเหมาะสมของบทบัญญัติกฎหมาย และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปัจจุบันให้มีกลไกสอดคล้องกับหลักสากล และสามารถเทียบเคียงกับอาสาสมัครประชาชนของหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งมีบทบาท หน้าที่ และภารกิจที่ใกล้เคียงกัน เช่น สิทธิในการได้รับเงินตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ สิทธิในด้านการได้รับการประกาศเกียรติคุณ สิทธิด้านเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือบัตรประจำตัวที่ชัดเจน การยกระดับการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่มวลชนของสมาชิกให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่โดยจัดทำระบบฐานข้อมูลมวลชนให้สามารถใช้งานได้จริง

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อภารกิจด้านความมั่นคงในยุค ๔.๐ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการใช้งานมวลชน ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคงและเพื่อศึกษาแนวทางในการ จัดทำฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคงเข้าสู่ระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐ ตลอดจนเพื่อศึกษาหาแนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง ที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญด้านมวลชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้งานมวลชน โดยนำเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารมาประยุกต์ใช้ ให้เกิดประสิทธิภาพ

สรุป

สภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่า ปัจจุบัน กอ.รมน. ได้สร้างมวลชนหลักตามกฎหมาย คือ มวลชนไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) ที่เกิดขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสา ป้องกันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ มีการจัดอบรมและสร้างมวลชน ทสปช. ขึ้นเป็นประจำทุกปี นอกจากนั้นจะเป็นมวลชนเสริม มวลชนติดตามสถานการณ์ หรือมวลชนจากการเข้าร่วมการฝึกตามโครงการของ สำนักฝ่ายอำนวยการ หรือศูนย์ประสานการปฏิบัติของ กอ.รมน. ซึ่งมีความหลากหลายด้านภารกิจ และอำนาจหน้าที่ ทำให้มวลชนของ กอ.รมน. มีหลากหลายประเภท ปัญหาที่พบจึงมีหลากหลาย รูปแบบ คือ

๑. บริบททางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทศนคติของมวลชนก็มีความเปลี่ยนแปลง
๒. ปัจจุบันเกิดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แต่กระบวนการสร้างมวลชนยังใช้แนวทางเดิม ยึดติดกับความสำเร็จแบบเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนารูปแบบใหม่
๓. มวลชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดแคลนพลังของคนรุ่นใหม่
๔. ขาดความสามัคคี เกิดเป็นกลุ่มย่อยที่แตกมาจากกลุ่มใหญ่ ไม่ให้ความร่วมมือในการ เข้าร่วมกิจกรรม
๕. ใช้งบประมาณมากในการสร้างแต่ใช้ประโยชน์จากมวลชนได้น้อย
๖. มวลชนขาดองค์ความรู้ด้านความมั่นคงที่ถูกต้องและทันสมัย
๗. การปฏิบัติงานของมวลชน ที่เกิดจากความหลากหลายประเภท ไม่มีกฎหมายรองรับ
๘. การจัดระบบฐานข้อมูลมวลชนยังไม่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ให้เกิดประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับ กระบวนการสร้างมวลชน การรักษามวลชนให้คงอยู่และการติดต่อประสานงานระหว่าง กอ.รมน.และ มวลชนประเภทต่าง ๆ ในปัจจุบัน กอ.รมน. ได้มีการจัดตั้งมวลชนขึ้นหลายกลุ่มหลายประเภท

แต่วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโดยรวม แต่เนื่องด้วยรูปแบบของปัญหาด้านความมั่นคง ทุกวันนี้มีความเปลี่ยนแปลงและซับซ้อนมากขึ้นบทบาทของ กอ.รมน. ในการปฏิบัติภารกิจด้านความมั่นคง จึงต้องมีความคลอบคลุม กว้างขึ้นตามไปด้วย การนำมวลชนมาใช้ หรือทำงานร่วมกับภาครัฐ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้มวลชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในปัญหาด้านความมั่นคง หรือได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างถูกต้องเสียก่อน และต้องปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือ กอ.รมน. เท่านั้น การนำมวลชนมาใช้งานจึงจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กองทัพบกควรมีนโยบาย สนับสนุนและผลักดัน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อใช้เป็นที่จัดเก็บและประเมินผลข้อมูลรวม โดยนำฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ที่ได้จัดทำขึ้นอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว มาใช้เป็นฐานข้อมูลกลาง เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลมวลชนของทุกหน่วยงานในกองทัพบก หากมีความจำเป็นต้องใช้งานด้านมวลชน

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

๒.๑ ปัจจุบันมีการริเริ่มจัดทำระบบฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชน โดยหน่วยสำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แต่การจัดทำระบบฐานข้อมูลดังกล่าว หากหน่วยใช้งานมวลชน ซึ่งปัจจุบันมีหลายหน่วยงาน ไม่ให้ความสำคัญและไม่ลงเอยในรายละเอียดในการใส่ข้อมูลที่ต้องการ และครบถ้วน ทำเนียบมวลชน ก็จะไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ในเรื่องการค้าเลือกมวลชน ทดแทนตามความต้องการของหน่วย ซึ่งจะต้องมีคนรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทนมวลชนรุ่นเก่าที่สูงอายุ จะต้องมีการดูแลและแรงจูงใจที่เหมาะสม และเข้าได้กับคุณวุฒิและวัยวุฒิของมวลชน ที่เป็นคนรุ่นใหม่

๒.๓ การเสริมสร้างและดำรงสภาพมวลชนให้คงอยู่ ในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นเรื่องที่ยาก โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคโควิด ๑๙ การรวมมวลชนขนาดใหญ่เป็นกลุ่มก้อนเป็นเรื่องที่ยุ่ยยากและมีความเสี่ยง ต้องอาศัยมาตรการอื่นมารองรับ เช่น การเยี่ยมเยียนมวลชนถึงประตูบ้าน

๒.๔ การขับเคลื่อนมวลชน ในสถานการณ์ปัจจุบัน ในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารทางสังคมออนไลน์มีค่อนข้างสูง และการระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้ไม่สามารถรวมมวลชนเป็นกลุ่มก้อนขนาดใหญ่ได้ การขับเคลื่อนมวลชน โดยให้มวลชนมีส่วนร่วมสนับสนุนหน่วยกองทัพ จึงมีความจำเป็นต้องใช้ในการสนับสนุนของสื่อสังคมออนไลน์แทน เช่น การรณรงค์ให้มวลชนลงนามถวายพระพรทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เนื่องในวันสำคัญ การให้มวลชนแสดงความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับกลุ่มที่เห็นต่างต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นต้น

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อภารกิจด้านความมั่นคงในยุค ๔.๐ ฉบับนี้มีข้อจำกัดในเรื่องเงื่อนไขที่มีจำกัดกลุ่มตัวอย่าง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีแค่เพียงพต่อการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น เนื่องจากจำกัดด้วยข้อจำกัดของโรคโควิด ๑๙ การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย น่าจะมีปริมาณและมีความหลากหลายที่มากกว่านี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสนับสนุนงานมวลชน จะเป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น ในอนาคตจะต้องมีการศึกษาและวิจัยในรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การใช้งานมวลชนฯ ในยุค ๔.๐ เกิดประสิทธิภาพ มากขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กิจการมวลชนและสารนิเทศ, สำนัก. คู่มือ การปฏิบัติงานด้านมวลชน กอ.รมน. กรุงเทพฯ : กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, ๒๕๕๕.
- กุลธน ธนาพงศธร. ประโยชน์และบริการ (เอกสารสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล หน่วยที่ ๑ - ๗). พิมพ์ครั้งที่ ๑๙. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๘.
- เกรียงไกร เจียมบุญศรี และ จักร อินทจักร. การบริหารทรัพยากรบุคคล. กรุงเทพฯ : บั๊คแบงก์, ๒๕๔๔.
- จุฑามณี ตระกูลมุกดา. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ๒๕๔๔.
- ถวิลวดี บุรีกุล. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๒.
- พนัส หันนาคนทร์. ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พรานนกการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์ การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๒๗.
- สมาน รังสิโยภฤกษ์. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : บริษัท ประชาชน, ๒๕๔๑.
- เสนาะ ตีเยาว์. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

วารสาร

- กิจการมวลชนและสารนิเทศ, สำนัก. มวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. วารสารข่าว กอ.รมน , ปีที่ ๑๖ (๒), ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๕.

วิทยานิพนธ์, รายงานวิจัย, เอกสารวิจัย

- กาญจนา ชุมศรี. “การศึกษาสภาพการดำเนินการ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- จิรารรรถน ตาลช่วง. “การบริหารจัดการองค์การอาสาสมัคร : อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน (อปพร.)”. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘.
- ธิดารัตน์ รวยอบกลิ่น และ จรัสดาว คงเมือง. “ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารศูนย์อาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง”. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒.

- ปฏิบัติการกิจรักษาความมั่นคงภายในกองทัพบก, สำนักงาน. “การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรไทยอาสาป้องกันชาติในการปฏิบัติหน้าที่มวลชนตามความคาดหวังของ กอ.รมน.”. งานวิจัย, สำนักงานปฏิบัติการกิจรักษาความมั่นคงภายในกองทัพบก, ๒๕๖๒.
- ปทุมรัตน์ รัตนธารี. “ความต้องการบริการด้านสาธารณสุขของประชาชนในเขตเทศบาล เมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริการรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐.
- ประสงค์ แสงประทุม. “การติดตามผลการประยุกต์ความรู้ และทักษะของลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดจันทบุรี”. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.
- รุจิรัตน์ คูสกุล. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาหมู่บ้านในจังหวัดอุดรธานี”. วิทยานิพนธ์, ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๐.
- รัชนี้ ภู่กร. การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.), วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๓.
- วิจิตร ศรีสุพรรณ. “การศึกษาความรู้และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่ออาสาสมัครสาธารณสุขและการให้บริการอนามัย”. รายงานการวิจัย, พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติอาชีวอนามัย, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๐.
- ศุภรัตน์ รัตนมุขย์. “รูปแบบและแนวทางการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ประสานงานอาสาสมัครแห่งชาติและสถาบันการจัดการและอบรมอาสาสมัครเพื่อสังคม”. รายงานการวิจัย, สาขาการบริหารและการพัฒนาองค์กร, สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘.
- อภิญา คักดินันท์. “ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๗.

สัมภาษณ์

- ณัฐพล นาคพาณิชย์, พล.อ., ผู้ช่วย ผอ.รมน.. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.
- ต่อสกุล สันหจันท์, พ.อ., ผู้อำนวยการกิจการมวลชน. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.
- ทวี ชอบชื่นชม, นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.
- ธนธิป สว่างแสง, พ.ต. รong.ผอ.สำนักงานกิจการมวลชนและสารนิเทศ. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.
- ธีรวัฒน์ บุณยะวัฒน์, พล.อ., เลขาธิการ กอ.รมน.. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.
- ไปรมา ชื่นศิริเกษม, พ.ท.หญิง, หัวหน้าฝ่ายพัฒนามวลชน ส่วนกิจการมวลชน สมท.กอ.รมน.. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.
- วรการ วงศ์สงฆ์, พ.อ., ผอ.พ.น.สมท.กอ.รมน.. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.
- เสาวนีย์ ทิพยจันทร์, นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.

อภิรเดช หมั่นวิชาชัย, พ.อ., ผู้อำนวยการส่วนแผนและงบประมาณ สำนักกิจการมวลชนและ
 สารนิเทศ กอ.รมน..สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.
 อุดม โกษากุล, พล.ต., รอง ผอ.สมท.กอ.รมน.. สัมภาษณ์. มีนาคม ๒๕๖๓.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐”. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่
 ๕๒ ก, ๗ กันยายน ๒๕๕๐. หน้า ๑๔, ๓๒.
 “ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก,
 ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑, หน้า ๗ - ๙.
 “ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๔”. ราชกิจจา
 นุเบกษา. เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๓๓ ง, ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๔.
 “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, ๖
 เมษายน ๒๕๖๐ หน้า ๑.
 “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก,
 ๖ เมษายน ๒๕๖๐ หน้า ๘.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน. “สรุปการดำเนินการไทยอาสาป้องกันชาติ”. หนังสือ
 กอ.รมน.ที่ นร.๕๑๐๐/๓๓๗ ลงวันที่ ๓๑ ส.ค. ๒๕๕๕.
 กิจการมวลชนและสารนิเทศ, สำนัก. “การดำเนินงานเพื่อการใช้งานมวลชน กอ.รมน”. รายงานการ
 ประชุม, ๒๕๖๐.
 หนังสือกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่ สธ. ๐๗๐๕๒/๑๑. “การพัฒนา อสม. ๔.๐”. รายงานการประชุม
 ๑๕ ม.ค. ๖๑.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. “แผนปฏิบัติการราชการกองอำนวยการรักษา
 ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [www.isoc.go.th > wp-
 content > uploads](http://www.isoc.go.th/wp-content/uploads/), ๒๕๖๓.
 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. ยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
 สื่อสาร (ICT) ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (ออนไลน์).
 เข้าถึงได้จาก https://www.isoc.go.th/?page_id=74, ๒๕๖๓.
 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี
 สารสนเทศเพื่อการสื่อสาร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [https://www.isoc.go.th/?
 page_id=74](https://www.isoc.go.th/?page_id=74), ๒๕๖๓.
 นันทิยา มั่งมี. “การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจกับมวลชน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http:// images](http://images).

nantiya1983.multiply.multiplycontent.com/attachment/, ๒๕๖๓.

นันทิยา มั่งมี. “จิตวิทยามวลชน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://images.nantiya1983.multiply.multiplycontent.com>, ๒๕๖๓.

เฟ่ง บัวหอม. “งานมวลชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.navy30.com, ๒๕๕๗.

เฟ่ง บัวหอม. “จิตวิทยามวลชน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.navy30.com/images/column_1267776092/Mua%20chon.Ppt, ๒๕๖๓.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. “Thailand 4.0”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mjgy/~edisp/uatucm282681.pdf>, ๒๕๖๓.

ส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย, กอง. “คู่มือการปฏิบัติงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://promotion.disaster.go.th/downloaddetail/promotion-3.185/7612/menu_3468/1796.1/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%8F%E0%B8%B4%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%A0%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%9D%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%99, ๒๕๖๓.

ภาษาต่างประเทศ

Vroom, V. H. Work and motivation. New York : Wiley, 1964.

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

พล.อ. ธีรวัฒน์ บุณยะวัฒน์	ผู้ช่วย ผอ.รমন.
พล.อ. ธีรวัฒน์ บุณยะวัฒน์	เลขาธิการ กอ.รমন.
พ.ต. ธนาธิป สว่างแสง	รอง.ผอ.สำนักงานกิจการมวลชนและ สารนิเทศ
พ.ท.หญิง ไพรมา ชื่นศิริเกษม	หัวหน้าฝ่ายพัฒนามวลชน ส่วนกิจการมวลชน สมท.กอ.รমন
พ.อ.อภิรเดช หมั่นวิชาชัย	ผู้อำนวยการส่วนแผนและงบประมาณ สำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ กอ.รমন.
พล.ต.อุดม โกษากุล	รอง ผอ.สมท.กอ.รমন.
พ.อ.วรการ วงศ์สงข์	ผอ.พน.สมท.กอ.รমন.
พ.อ.ต่อสกุล สัมพันธ์	ผู้อำนวยการกิจการมวลชน
นางสาวนีย์ ทิพยจันทร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายทวี ชอบชื่นชม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง แนวทางการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. เพื่อภารกิจด้านความมั่นคงในยุค ๔.๐

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพื่อการวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. เพื่อภารกิจด้านความมั่นคงในยุค ๔.๐ ตามหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๖๒ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

๒. เพื่อหาแนวทางการใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง ที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญด้านมวลชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้งานมวลชน

๓. เพื่อจัดเตรียมฐานข้อมูลมวลชนของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคงเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

พล.ต. อนุชา ชุ่มคำ

รอง ผอ.สมท.กอ.รมน.

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ยศ ชื่อ - สกุล

.....

ตำแหน่ง

.....

สถานที่ทำงาน

.....

ประสบการณ์ด้านงานมวลชน

.....

.....

ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง

๒.๑ ปัจจุบัน กอ.รมน. มีมวลชนอยู่จำนวนมาก หลากหลายประเภท ในความคิดเห็นของท่าน การใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ในด้านความมั่นคงเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒.๒ ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การใช้งานมวลชน ของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคง มีประเด็นใดบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๓ แนวทางการใช้งานมวชน ของ กอ.รมน.

๓.๑ ท่านมีแนวความคิดในการปรับปรุงหรือข้อเสนอรูปแบบแนวทางใหม่ๆเพื่อพัฒนางานมวชนของ กอ.รมน. อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๔ เพื่อจัดเตรียมฐานข้อมูลมวชนของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคงเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐

๔.๑ ปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องในการจัดทำฐานข้อมูลมวชนประเภทต่าง ๆ ของ กอ.รมน. เป็นอย่างไร กรุณาอธิบาย

๔.๒ ท่านเคยเห็นหรือเคยใช้เทคโนโลยีใดเข้ามาช่วยในระบบการทำงาน หรือการใช้งานมวชนของ กอ.รมน. บ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔.๓ รูปแบบการติดต่อสื่อสาร หรือการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างหน่วยงานกับมวชน ของ กอ.รมน. เป็นไปในลักษณะใด กรุณาอธิบาย

.....
.....
.....

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๕.๑ ด้านบุคลากร

.....
.....
.....
.....

๕.๒ ด้านการบริหารจัดการ

.....
.....
.....
.....
.....

๕.๓ ด้านงบประมาณ

.....
.....
.....
.....
.....

๕.๔ ด้านเทคโนโลยี

.....
.....
.....
.....

วันที่ให้สัมภาษณ์เวลา.....

พล.ต. อนุชา ชุ่มคำ
นักศึกษา วปอ. รุ่นที่ ๖๒
ผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : พลตรี อนุชา ชุ่มคำ
- วัน เดือน ปีเกิด : ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๐๗
- การศึกษา : ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วบ.) รร.จปร. รุ่นที่ ๓๕
: โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ ๗๕
- ประวัติการทำงานโดยย่อ
- : รองเลขานุการ กองทัพบก
 - : เลขานุการ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
 - : ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
- ตำแหน่งปัจจุบัน : รองผู้อำนวยการสำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการกำหนดบทบาทและภารกิจให้กับมวลชนของกองอำนวยการรักษา
ความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อความมั่นคงในยุค ๔.๐

ผู้วิจัย พลตรี อนุชา ชุ่มคำ

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักกิจการมวลชนและสารสนเทศฯ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ในยุทธศาสตร์ชาติด้านความ
มั่นคง ได้กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร รับผิดชอบด้านการรักษา
ความสงบภายในประเทศ จำนวน ๔ แผน การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง
๑๘ แผน และการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมอีก ๑ แผน ทำให้
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ต้องมากำหนดภารกิจตามยุทธศาสตร์ชาติ
ที่ได้รับมอบหมายและจากภารกิจดังกล่าว นำมาสู่พันธกิจ ๔ ประการ ประกอบไปด้วย

๑. การติดตามแจ้งเตือนและประเมินแนวโน้มสถานการณ์
๒. การบูรณาการแผนงานแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา
๓. การอำนวยการ ประสานเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา
๔. การติดตามและประเมินผล

และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ยังได้กำหนดแผนปฏิบัติ
ราชการ (แผนรักษา ความมั่นคงภายใน) ประกอบด้วยแผนงาน ๖ ด้าน คือ

๑. การติดตามแจ้งเตือนและประเมินแนวโน้มสถานการณ์
๒. การบูรณาการแผนงานแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา
๓. การอำนวยการ ประสานงาน เสริมงานการป้องกันแก้ไขปัญหา
๔. การติดตามและประเมินผล

๕. การเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา
และพระมหากษัตริย์ การสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งการส่งเสริมให้ ทุกภาคส่วน
เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

๖. การปฏิบัติการข่าวสาร

จากแผนปฏิบัติการราชการในข้อ ๕ รูปแบบหนึ่งของการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามี
ส่วนร่วมของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร คือ การเชิญชวนประชาชน
กลุ่มเป้าหมาย ให้เข้ามารับการฝึกอบรม เข้าร่วมโครงการ และเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งดำเนินการโดยหน่วย
ขึ้นตรงต่าง ๆ ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมฯ เข้าร่วม
โครงการ หรือผ่านกิจกรรมดังกล่าวจะถือว่าเป็นมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

ราชอาณาจักรปัจจุบันมวลชนของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร อาจสามารถจำแนกได้เป็น ๔ ประเภท คือ ๑) มวลชนหลัก ได้แก่ หลักสูตรไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์เครือข่ายความมั่นคงระดับผู้บริหาร (พคบ.) หลักสูตรผู้นำเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ หลักสูตรอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) ๒) มวลชนเสริม ได้แก่ เครือข่ายข่าวประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อความมั่นคง โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด เครือข่ายผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ๓) มวลชนตามสถานการณ์ เช่น เครือข่ายมวลชนในการเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบสถานการณ์ ด้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้นในชุมชน ด้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ด้านการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ด้านป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และ ๔) มวลชนจากการเข้าร่วมโครงการและกิจกรรม ได้แก่ โครงการเพชรในตม กลุ่มมวลชนเป็นจิตอาสาสร้างสามัคคีปรองดอง กลุ่มเยาวชน ร่วมปกป้องผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติ ค่ายอาสาเพื่อการเรียนรู้สังคมพหุวัฒนธรรม และการขยายเครือข่ายมวลชน เป็นต้น

เมื่อ ๘ พ.ย. ๒๕๖๒ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้มอบนโยบายให้ กอ.รมน. ขับเคลื่อนมวลชนให้มีบทบาทในการเป็น เครือข่ายการเฝ้าระวัง และแจ้งเตือนภัย ด้านความมั่นคงในทุก ๆ ด้านอีกด้วย

อย่างไรก็ตามการกำหนดกรอบการดำเนินงานด้านมวลชนของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ที่ผ่านมา ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความต่อเนื่องด้านนโยบาย ขาดการสานต่องานด้านการขับเคลื่อนมวลชน หรือการใช้งานมวลชนของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หน่วยผู้ใช้งานมวลชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมวลชนที่ถูกต้อง และไม่มีแนวทางในการ ใช้งานมวลชนที่ชัดเจน อีกทั้งการจัดทำข้อมูลมวลชนที่ผ่านมารอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ยังคงเป็นลักษณะกระจัดกระจายตามหน่วยขึ้นตรงที่รับผิดชอบ ขาดการบูรณาการด้านเครือข่าย ผู้วิจัยจึงจะดำเนินการศึกษาเพื่อหาแนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง เพื่อให้มีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานได้จริง ตลอดจน บูรณาการและเชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลของเครือข่ายองค์กรภาคประชาชน เครือข่ายข่าว และมวลชน เข้ากับ National Big Data ด้านความมั่นคงของยุทธศาสตร์ชาติ ที่มุ่งเน้น การพัฒนา ประเทศ มั่นคง ประชาชนมีความสุข โดยใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูล ขนาดใหญ่ให้มีความพร้อม สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการใช้งานมวลชนของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง

๒. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดทำฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชนของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคงเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐

๓. เพื่อศึกษาหาแนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง ที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญ ด้านมวลชน

และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้งานมวลชน โดยนำเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยนี้ เป็นประเด็นความมั่นคงที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ ตามขอบเขตการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในภารกิจด้านความมั่นคง กำหนดไว้ในแผนรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ตามพันธกิจ ๔ ประการคือ

- ๑.๑ การบูรณาการแผนงานแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหา
- ๑.๒ อำนาจการ/ ประสานเสริม การป้องกันแก้ไข้ปัญหา
- ๑.๓ การติดตาม แจ้งเตือนและประเมินแนวโน้มสถานการณ์
- ๑.๔ การติดตามประเมินผล

๒. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น

๓. การขับเคลื่อนมวลชน ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มุ่งเน้นไปที่หน้าที่ของมวลชน ๕ ประการ ตามที่ได้ขออนุมัติต่อผู้บัญชาการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ไว้คือ

- ๓.๑ มวลชนต้องขยายผลอุดมการณ์ความรักชาติไปสู่ครอบครัว ญาติพี่น้อง และสังคมโดยรวม
- ๓.๒ มวลชนต้องร่วมแสดงพลังความจงรักภักดี ความรักชาติ และมีจิตสำนึกด้านความมั่นคง เข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสสมหามงคล และโอกาสสำคัญต่าง ๆ
- ๓.๓ เป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยคุกคามด้านความมั่นคง
- ๓.๔ ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ๓.๕ เข้าร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ผู้บริหารระดับสูงของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร นักวิชาการด้านมวลชน ตลอดจน การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้นำมวลชนกลุ่มต่าง ๆ

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาค้นคว้าและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี หลักการต่าง ๆ

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอแนวทางการใช้ งานมวลชนที่มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

๑. สภาพปัจจุบันและปัญหา

พบว่า ปัจจุบัน กอ.รมน. ได้สร้างมวลชนหลักตามกฎหมาย คือ มวลชนไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) ที่เกิดขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ มีการ จัดอบรมและสร้างมวลชน ทสปช. ขึ้นเป็นประจำทุกปี นอกจากนั้นจะเป็นมวลชนเสริม มวลชน ติดตามสถานการณ์ หรือมวลชนจากการเข้าร่วมการฝึกตามโครงการของสำนักฝ่ายอำนวยการ หรือ ศูนย์ประสานการปฏิบัติของ กอ.รมน. ซึ่งมีความหลากหลายด้านภารกิจและอำนาจหน้าที่ ทำให้ มวลชนของ กอ.รมน. มีหลากหลายประเภท ปัญหาที่พบจึงมีหลากหลายรูปแบบ คือ

๑.๑ บริบททางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทิศนคติของมวลชนก็มีความเปลี่ยนแปลง

๑.๒ ปัจจุบันเกิดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แต่กระบวนการสร้างมวลชนยังใช้แนวทางเดิม ยึดติดกับความสำเร็จแบบเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนารูปแบบใหม่

๑.๓ มวลชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดแคลนพลังของคนรุ่นใหม่

๑.๔ ขาดความสามัคคี เกิดเป็นกลุ่มย่อยที่แตกมาจากกลุ่มใหญ่ ไม่ให้ความร่วมมือ ในการเข้าร่วมกิจกรรม

๑.๕ ใช้งบประมาณมากในการสร้างแต่ใช้ประโยชน์จากมวลชนได้น้อย

๑.๖ มวลชนขาดองค์ความรู้ด้านความมั่นคงที่ถูกต้องและทันสมัย

๑.๗ การปฏิบัติงานของมวลชน ที่เกิดจากความหลากหลายประเภท ไม่มีกฎหมายรองรับ

๑.๗ การจัดระบบฐานข้อมูลมวลชนยังไม่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอยู่กับ กระบวนการสร้างมวลชน การรักษามวลชนให้คงอยู่ และการติดต่อประสานงานระหว่าง กอ.รมน. และมวลชนประเภทต่าง ๆ ในปัจจุบัน กอ.รมน. ได้มีการจัดตั้งมวลชนขึ้นหลายกลุ่มหลายประเภท

แต่วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโดยรวม แต่เนื่องด้วยรูปแบบของปัญหาด้านความมั่นคง ทุกวันนี้มีความเปลี่ยนแปลงและซับซ้อนมากขึ้นบทบาทของ กอ.รมน. ในการปฏิบัติการด้านความ มั่นคง จึงต้องมีความคลอบคลุม กว้างขึ้นตามไปด้วย การนำมวลชนมาใช้ หรือทำงานร่วมกับภาครัฐ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้มวลชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในปัญหาด้านความมั่นคง หรือได้รับข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เสียก่อน และต้องปฏิบัติการกิจต่างๆ ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ หรือ กอ.รมน. เท่านั้น การนำมวลชนมาใช้งานจึงจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

๒. แนวทางในการจัดทำฐานข้อมูลมวลชนของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในภารกิจด้านความมั่นคงเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐

จากการศึกษาและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการในปัจจุบัน คือระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารข้อมูลมวลชน คือ ระบบที่ให้สารสนเทศด้านข้อมูลมวลชนที่ผู้บริหารต้องการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามแผนการขับเคลื่อนงานด้านมวลชน กอ.รมน. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะรวมทั้งสารสนเทศด้านข้อมูลมวลชนจาก กอ.รมน. ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลมวลชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งสิ่งที่คาดว่าจะเป็นในอนาคต เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจ ในการวางแผนการควบคุมมวลชน การเตรียมมวลชนและการใช้มวลชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้ง ในปัจจุบันกอ.รมน. เป็นหน่วยงานหลักในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานมวลชนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการบูรณาการฐานข้อมูลร่วมกัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการระบบงานฐานข้อมูลให้มีความพร้อมสมบูรณ์เป็นปัจจุบันและสามารถใช้งานได้อย่างจริง ด้วยการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาเพิ่มประสิทธิภาพการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลมวลชนของ กอ.รมน. โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารและรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ สังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลได้ดังนี้

แนวทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลมวลชน

แนวทางการจัดทำระบบฐานข้อมูลมวลชน มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลมวลชน ของ กอ.รมน. มีการประชุม มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดทีมงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการจัดระบบสารสนเทศ การทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการใช้งาน จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ในการดำเนินการ เริ่มตั้งแต่มีการอบรมความรู้การใช้โปรแกรมประมวลผลให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้อง การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล การบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมระบบ ดำเนินการประมวลผลข้อมูลให้กลายเป็นสารสนเทศ และการดูแลรักษาสารสนเทศเพื่อการใช้งาน มีการพัฒนากระบวนการทำงาน หน่วยงานให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน มีขั้นตอนการปฏิบัติในการจัดทำระบบฐานข้อมูลมวลชน ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล
๒. การประมวลผลข้อมูล
๓. การดูแลรักษาสารสนเทศเพื่อการใช้งาน
๔. การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์
๕. การติดตามประเมินผล

๑. การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล

๑.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑.๑.๑ พิจารณาแผนงานโครงการของ กอ.รมน. ประจำปีเพื่อสำรวจข้อมูลมวลชนของ กอ.รมน. ที่เกิดจากการดำเนินงานด้านมวลชน ตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมประจำปี โดยแบ่งมวลชนออกเป็น ๒ กลุ่ม

แบบที่ ๑ : มวลชนสมาชิก หมายถึง ประชาชนที่ผ่านการฝึกตามหลักสูตรที่หน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. กำหนด โดยส่วนราชการและมีงบประมาณในการฝึกอบรมและจัดตั้งมวลชนมีความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. นั้น ๆ ตลอดจนมีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่ดีต่อ กอ.รมน. อาทิเช่น ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) กองหนุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ (กนช.) เป็นต้น

แบบที่ ๒ : มวลชนเพื่อการใช้งาน หมายถึง ประชาชนที่ผ่านการฝึกตามหลักสูตรที่หน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. กำหนด เป็นมวลชนที่หน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. พิจารณาเบื้องต้นแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมและมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนภารกิจตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยขึ้นตรง กอ.รมน. มอบให้ผ่านการสัมภาษณ์ ตรวจสอบประวัติ ตลอดจนการคัดเลือกให้ปฏิบัติภารกิจเฉพาะ ประชาชนกลุ่มนี้ถือเป็นมวลชนที่ กอ.รมน. คาดหวัง

๑.๑.๒ กำหนดแบบฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำนึงถึงความต้องการของการนำไปใช้แบบฟอร์มที่เก็บรวบรวมข้อมูลตรงตามประเภทของข้อมูล

๑.๑.๓ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านมวลชนทุกหน่วยเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มทุกพื้นที่ในแต่ละจังหวัดโดยข้อมูลได้มาจากแหล่งข้อมูลทั้งจาก กอ.รมน. ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๑.๒ การตรวจสอบข้อมูล

การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ดี ข้อมูลจะต้องมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐานก่อนที่จะนำไปประมวลผล ดังนี้

๑.๒.๑ ข้อมูลมีความถูกต้อง หากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วข้อมูลเหล่านั้นเชื่อถือไม่ได้จะทำให้เกิดผลเสียอย่างมาก ผู้ใช้ไม่กล้าอ้างอิงหรือนำเอาไปใช้ประโยชน์ ซึ่งสาเหตุให้การตัดสินใจของผู้บริหารขาดความแม่นยำ และอาจมีโอกาสมิพลาดได้ โครงสร้างข้อมูลที่ออกแบบต้องคำนึงถึงกรรมวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ได้ความถูกต้องแม่นยำมากที่สุด โดยปกติความผิดพลาดของสารสนเทศส่วนใหญ่ มาจากข้อมูลที่ไม่มีความถูกต้องซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากคนหรือเครื่องมือ

๑.๒.๒ ข้อมูลมีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน การได้มาของข้อมูลจำเป็นต้องให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ มีการตอบสนองต่อผู้ใช้ได้เร็ว มีความหมายสารสนเทศได้ทันต่อเหตุการณ์หรือความต้องการ

๑.๒.๓ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ความสมบูรณ์ของสารสนเทศขึ้นกับการรวบรวมข้อมูลและวิธีการทางปฏิบัติด้วย ในการดำเนินการจัดทำสารสนเทศต้องสำรวจและสอบถามความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ในระดับหนึ่งที่เหมาะสม

๑.๒.๔ ข้อมูลมีความชัดเจนและกะทัดรัด การจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากจะต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลมากจึงจำเป็นต้องออกแบบโครงสร้างข้อมูลให้กะทัดรัดสื่อความหมายได้มีการใช้รหัสหรือย่อข้อมูลให้เหมาะสมเพื่อที่จะจัดเก็บเข้าไว้ในระบบคอมพิวเตอร์

๑.๒.๕ ข้อมูลมีความสอดคล้องตรงตามความต้องการของการนำไปใช้ ความต้องการเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้นจึงต้องมีการสำรวจเพื่อหาความต้องการของหน่วยงานและองค์การดูสภาพการใช้ข้อมูล ความลึกหรือความกว้างของขอบเขตของข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการ

๒. การประมวลผลข้อมูล

การดำเนินการประมวลผลข้อมูลมวลชนให้กลายเป็นสารสนเทศ ดำเนินการดังนี้

๒.๑ การจัดแบ่งข้อมูล มีการแบ่งแยกข้อมูลเป็นกลุ่มเป็นหมวดหมู่ตามกลุ่มมวลชน กอ.รมน. แต่ละประเภท เพื่อเตรียมไว้สำหรับการใช้งาน การแบ่งแยกกลุ่มมีวิธีการที่ชัดเจน เช่น แบ่งในลักษณะแฟ้มเอกสาร มีป้ายกำกับ

๒.๒ การจัดเรียงข้อมูล เมื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นแฟ้มแล้ว ควรมีการจัดเรียงข้อมูลตามลำดับ ตัวเลข หรือตัวอักษร หรือเพื่อให้เรียกใช้งานได้ง่ายประหยัดเวลา ทำให้ค้นหาได้ง่าย

๒.๓ กระบวนการประมวลผลข้อมูลมวลชน กอ.รมน. ได้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการประมวลผล มีวิธีการปฏิบัติตามคู่มือการใช้โปรแกรมระบบ

๓. การดูแลรักษาสารสนเทศเพื่อการใช้งาน

๓.๑ การเก็บรักษาข้อมูล บันทึกเก็บไว้ในสื่อบันทึกต่าง ๆ หรือระบบคลาวด์ (Cloud) เพื่อให้ใช้งานต่อไปในอนาคตได้โดยจัดเก็บสารสนเทศเป็นหมวดหมู่ตามกลุ่มมวลชน กอ.รมน. แต่ละประเภท ดังนี้

๓.๑.๑ มวลชนจำแนกตามกลุ่มต่าง ๆ อาทิเช่น ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) กองหนุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ (กนช.) เป็นต้น

๓.๑.๒ มวลชนจำแนกตามภูมิภาคนา อาทิเช่น มวลชน กอ.รมน.ภาค มวลชน กอ.รมน.จังหวัด

๓.๑.๓ มวลชนจำแนกตามโครงการ/กิจกรรม อาทิเช่น โครงการเทิดทูนสถาบันหลักของชาติโครงการศึกษาอบรมเพื่อความมั่นคง เป็นต้น

๓.๒ การทำสำเนาข้อมูล สำรองข้อมูลในสื่อบันทึกต่าง ๆ รวมถึงจัดเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อทำสำเนาข้อมูลไว้สำหรับการใช้งานต่อไปภายหลัง

๔. การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์

๔.๑ รายงานสรุปผลฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน นำเสนอให้ผู้บริหารตามระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากข้อมูลที่จัดเก็บมีเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการสรุปผลหรือสร้างรายงานย่อเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ข้อมูลที่สรุปได้นี้อาจสื่อความหมายได้ดีกว่า เช่น ตารางสรุปประเภทมวลชน จำนวน และการใช้งานมวลชน สถิติจำนวนมวลชนแยกตามจังหวัด เป็นต้น เพื่อนำสารสนเทศด้านมวลชนที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายการวางแผนการปฏิบัติการขับเคลื่อนมวลชน เพื่อสนับสนุนภารกิจงานความมั่นคง ของ กอ.รมน.๕ ประเภทการใช้งาน คือ

๔.๑.๑ ร่วมรณรงค์เผยแพร่/เสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ

๔.๑.๒ ร่วมแสดงพลังเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสต่าง ๆ

๔.๑.๓ ร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง/แจ้งเตือนภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

๔.๑.๔ ร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๔.๑.๕ ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ และแสดงพลังเพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่รัฐ

๔.๒ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทั้งในและนอกองค์กรในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิเช่น เอกสารแผ่นพับ รูปเล่มเอกสาร แผ่นบันทึกข้อมูล หรือผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต Application Line

๔.๓ การเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ เพื่อบูรณาการฐานข้อมูลร่วมกัน

๕. การติดตามประเมินผล

๕.๑ จัดคณะผู้บังคับบัญชาเดินทางไปราชการเพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานระบบฐานข้อมูลมวลชนในพื้นที่ กอ.รมน. ภาค ๑-๔

๕.๒ ประเมินผลความพึงพอใจผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากการดำเนินงานระบบฐานข้อมูลมวลชนในปัจจุบันด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ปัจจัยด้านคุณภาพของสารสนเทศ ปัจจัยด้านการใช้งานระบบ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ เป็นต้น

๕.๓ ประเมินผลความไม่พึงพอใจผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยทำการค้นหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความไม่พึงพอใจ

๕.๔ การนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง/แก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. แนวทางการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคงที่มีประสิทธิภาพ

ทราบถึง แนวทางการใช้งานมวลชน กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคงที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการใช้งานมวลชน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในความต้องการแนวทางการใช้งานมวลชนของผู้บังคับบัญชา, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้งานมวลชนและผู้เชี่ยวชาญด้านมวลชน พบว่า หากได้นำข้อมูลสภาพปัญหาของการใช้งานมวลชน กอ.รมน. มาร่วมพิจารณาควบคู่ไปกับผลที่ได้จากการจัดทำฐานข้อมูลมวลชนที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางการใช้งานมวลชนของ กอ.รมน. ในภารกิจด้านความมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเมื่อนำมาประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารในยุค ๔.๐ จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เช่น

การจัดตั้งมวลชนทางสื่อสังคมออนไลน์

การให้มวลชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการเทิดทูนสถาบันทางสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เพจ/เฟซบุ๊ก เทิดเกียรติสถาบัน

มวลชนช่วยกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กองทัพบกควรมีนโยบาย สนับสนุนและผลักดัน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อใช้เป็นที่จัดเก็บและประเมินผลข้อมูลรวม โดยนำฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ที่ได้จัดทำขึ้นอย่าง

ถูกต้องครบถ้วนแล้ว มาใช้เป็นฐานข้อมูลกลาง เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงข้อมูลมวลชน
ของทุกหน่วยงานในกองทัพบก หากมีความจำเป็นต้องใช้งานด้านมวลชน

ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

๑. ปัจจุบันมีการริเริ่มจัดทำระบบฐานข้อมูล (ทำเนียบ) มวลชน โดยหน่วยสำนักกิจการ
มวลชนและสารสนเทศ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แต่การจัดทำระบบ
ฐานข้อมูลดังกล่าว หากหน่วยใช้งานมวลชน ซึ่งปัจจุบันมีหลายหน่วยงาน ไม่ให้ความสำคัญและไม่ลง
ในรายละเอียดในการใส่ข้อมูลที่ถูกต้อง และครบถ้วน ทำเนียบมวลชน ก็จะไม่สามารถนำมาใช้ได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ในเรื่องการคัดเลือกมวลชน ทดแทนตามความต้องการของหน่วย ซึ่งจะต้องมีคนรุ่นใหม่
ขึ้นมามีบทบาทแทนมวลชนรุ่นเก่าที่สูงอายุ จะต้องมีการดูแลและแรงจูงใจที่เหมาะสม และเข้าได้กับ
คุณวุฒิและวัยวุฒิของมวลชน ที่เป็นคนรุ่นใหม่

๓. การเสริมสร้างและดำรงสภาพมวลชนให้คงอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันเป็นเรื่องที่ยาก
โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคโควิด ๑๙ การรวมมวลชนขนาดใหญ่เป็นกลุ่มก้อน
เป็นเรื่องที่ยุ้งยากและมีความเสี่ยง ต้องอาศัยมาตรการอื่นมารองรับ เช่น การเยี่ยมเยียนมวลชนถึงประตูบ้าน

๔. การขับเคลื่อนมวลชน ในสถานการณ์ปัจจุบัน ในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสาร
ทางสังคมออนไลน์มีค่อนข้างสูง และการระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้ไม่สามารถรวมมวลชน
เป็นกลุ่มก้อนขนาดใหญ่ได้ การขับเคลื่อนมวลชน โดยให้มวลชนมีส่วนร่วมสนับสนุนหน่วยกองทัพ
จึงมีความจำเป็นต้องใช้การสนับสนุนของสื่อสังคมออนไลน์แทน เช่น การรณรงค์ให้มวลชนลงนาม
ถวายพระพรทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เนื่องในวันสำคัญ การให้มวลชนแสดงความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วย
และไม่เห็นด้วยกับกลุ่มที่เห็นต่างต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นประมุข เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้งานมวลชนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักร เพื่อภารกิจด้านความมั่นคงในยุค ๔.๐ ฉบับนี้มีข้อจำกัดในเรื่องเงื่อนไขที่มีจำกัด
กลุ่มตัวอย่าง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีแค่เพียงพอต่อการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น เนื่องจากจำกัดด้วยข้อจำกัด
ของโรคโควิด ๑๙ การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย น่าจะมีปริมาณและมีความหลากหลายที่มากกว่านี้
การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสนับสนุนงานมวลชน จะเป็นสิ่งที่จะเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น
ในอนาคตจะต้องมีการศึกษาและวิจัยในรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การใช้งานมวลชนฯ
ในยุค ๔.๐ เกิดประสิทธิภาพ มากขึ้นต่อไป